

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavlja:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravljalstvu prejeman:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5 50
na mesec	1 90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (I. nadstropje na levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6 50
na mesec	2 30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

Upogled v klerikalizem.

Rdeča knjižica ljubljanskega škofa je vzbudila pravi vihar nevolje in ogorčenja po celi Kranjski in prvič se je zgodilo, da se celo zagrizeni klerikaleci s srdito ljutostjo uprli svojemu nadpastirju in da glasneje in brezobzirneje, kakor katerikoli liberalci zahtevali, naj Anton Bonaventura Jeglič izgine s škofskega prostora.

Splošno ogorčenje, ki je nastalo, je dvojnega značaja. Ljudje so ogorčeni, da se zakonske intimnosti razpravljajo na tako nedelikatno, netakten, naravnost brezobrazen način, kakor v škofski knjižici. Ta škofski spis žali čit dostojnosti, ki ga ima v takih stvarih vsak spodoben človek in ljudje čutijo, da je ta spis nenraven in pohujšljiv. V še večji meri pa je ljudi razkačilo dejstvo, da je tako knjižico spisal in izdal najvišji cerkveni dostojanstvenik v deželi, da se je na njegovo povelje razširila v velikem številu izvodov in da je bila vzeta iz prometa šele v trenutku, ko je ljudska jeza zadobila že take dimenzije, da so se kanoniki zbačili posledice.

Naše ljudstvo vidi v vsakem škofu ne samo cerkvenega uradnika, marveč nekako višje bitje, izbrano od sv. Duha, da vodi duše po potih morale. Za mase našega ljudstva ni škof samo administrator cerkvene organizacije, nego naslednik apostolov, ki ga je posebna milost nebes postavila na njegovo mesto in ljudje se poklekajo v prah in se mečejo na tla, če se škof le prikaže pred njihovimi očmi.

In ta škof, ta od sv. Duha izbrani naslednik apostolov, to polbožanstvo, kateremu so poverjene čeznaravne oblasti je spisal in izdal knjižico o zakonski mesenosti, o zakonskem občejanju med možem in med ženo, knjižico, ki bi je v obraz vsaki spodobnosti in sramežljivosti in v kateri zastopa nazore in daje nauke, ki niso samo v nasprotju z medicinsko vedo nego tudi v nasprotju z vsem, kar navadno duhovniki uče. Slovensko ljudstvo ima tudi o splošnem občejanju v zakonu spodobnejše nazore, kakor jih je škof razvil v svoji knjižici in se ni torej čuditi, da je ta knjižica raznetila velikanski plamen nevolje.

Kolikor je nam znano, se ni še nikdar noben škof tako daleč spopadel, kakor ljubljanski škof; kolikor nam znano, so pač različni pisa-

telji duhovskega stanu pisali knjižice o splošnem občejanju v zakonu, a vedno le za duhovnike, da bi se znali ravnati, če jih kdo za svet vpraša. Da bi bil pa človek, ki kakor naš škof, o medicini in higijeni nima pojma spisal popularno brošuro, namenjeno najširšim krogom, v kateri bi na tako škandalozen način dajal pavšalne nauke, ki morajo vzbuditi pohotne misli in čute ter zastrupiti vsakega nepokvarjenega človeka, to se še ni zgodilo.

Škof trdi v svoji brošuri, da je pri spovedovanju po deželi spoznal potrebo tega spisa. Potrebe, podučevati ljudi o splošnem občejanju sploh ni. Odločno oporekamo taki potrebi; če pa eksistira, je stvar zdravnikov, da spisejo primerno delo, gotovo pa ne stvar ljubljanskega škofa. Iz škofove navedene trditve o potrebi njegovega spisa, je razvidno le eno: Kaj škof ljudi v spovednici izprašuje in s čim se z njimi pogovarja. Saj se dobe ljudje, ki tudi v takih stvarih žele sveta in če je duhovnik vprašan za svet in za poduk, mu ne bo nihče zameril, ako da primerno previden in spodoben odgovor. Toda če duhovnik v spovednici po takih rečeh izprašuje in če ljudem vsiljuje svoje mnenje, potem se ne sme pritoževati, če se mu ne verjame, da ima pri tem čiste namene.

Ni dvoma, da je škof, ki vendar sam ne more imeti skusenj o teh stvarih, čital mnogo knjig o splošnem občejanju, najbrž knjižice starih cerkvenih pisateljev. Ne bomo rekli, da se more na škofa aplicirati modernizirani pregovor »reci mi, kaj čitaš in pišem in jaz ti povem, kakšen si«, tudi mislimo, da se ne da na škofa uporabiti mnenje Krafft - Ebingerja, da se samo seksualno psihopatični duhovniki posvečajo študijam splošnega občejanja, eno pa lahko rečemo iz polnega prepričanja: Škof je s svojo rdečo knjižico dokazal tako pomanjkanje čuta za spodobnost, tako pomanjkanje razsodnosti in takta, tako pomanjkanje najprimitivnejših predpogojev za svoje visoko dostojanstvo, da bi se ga morala duhovščina sramovati.

Za nas je to veliko zadoščanje. Ko je prišel škof v deželo, smo ga sprejeli z odprtimi rokami in z odprtimi srci. Njegova dejanja so nas prisilila, da smo morali premeniti stališče, ki smo je prvotno zavzemali proti njemu. Ta njegova dejanja so bila krivična in četudi niso izvirala iz slabih nagibov so bila vendar nemoralna. Toda škof in njegovi duhovniki niso hoteli biti nikdar tako

pošteni, da bi bili priznali prave nagibe našega boja. Mi smo se borili za poštenje in za moralo, nam pa se je očitalo, da se borimo proti cerkvi in veri!

Če je za kranjsko duhovščino kaj nečastno, je nečastno to, da je v slepem fanatizmu drvila za svojim škofom čez dru in strn. Saj je med kranjskimi duhovniki vendar tudi mož, ki jim ni odrekati inteligence in razsodnosti. Tudi največji zaslepljenec so morali sprevrediti, da je njih škof ekscentričen fanatik, ki nima sam v sebi nobene opore, ki pada iz ekstreme v ekstrem, ki v nobeni stvari ne pozna ne prave meje ne prave mere. A moralni čut duhovščine se ni uprl, ne ko je škof v slovenski obliki zankazal izprešavati pri umirajočih volila za njegove zavode, niti ko se je polastil denarja za gotove maše; ta moralni čut duhovščine se ni uprl niti brutalnim krivostim škofskih politik, mamelukov niti njihovim sleparstvom. Kakor čreda bivolo so drli duhovniki za svojim škofom in niti verjeti niso hoteli, naj se jim je še tako jasno dokazalo, kako nesrečne je škofovo početje. Naj navedemo samo en izgled. Ko je škof začel pustošiti gornjegrajske gozdove, smo mi v neštevilnih člankih dokazovali, kako silno škodo bo to povzročilo in kako bo trpelo celo imetje. Toda naša svari-la so bila bob ob steno. Živa duša med onimi, ki so poklicani škofu svetovati, se ni zmenila za škofovo početje, dokler ni prišel polom. Kar smo mi prerokovali, se je do pičice izpolnilo in le obzirnosti državne uprave se je zahvaliti, da je škof prišel samo pod sekvester in ne v konkurz. In tako, kakor v tem slučaju, je bilo tudi v mnogih drugih. Če bi duhovniki imeli kaj srca in razuma, če bi jim bilo res za javni blagor, bi se bili že davno uprli počenjanju škofa Jegliča in ga pripeljali na pravo pot.

Za vsako javno funkcijo na svetu je treba gotovih zmožnosti. Tudi za škofa ne zadostuje, da je samo veren, nego treba mu je, z ozirom na posebnosti njegovega dostojanstva tudi posebnih lastnosti. Teh pa nima škof niti ene same; po svojih lastnostih bi bil škof morda čisto dober dušni krotitelj hudodelcev v kaki kaznilnici, za škofa pa je absolutno nesposoben.

Rdeča brošura ljubljanskega škofa nam je odprla širok vpogled v klerikalizem, v tisto srednjeveško klerikalno moralno teologijo, ki jo dandanes vsak izobraženi duhov-

nik zametuje kot grozno zmoto temnih časov v hijerarhične razmere katoliške cerkve in končno v brezmejno nemoralnost tiste struje, ki ji je dal Jeglič značaj in vsebino, zajeto izza davnih časov.

Kar se tiče hijerarhičnih razmer, so te vprav žalostne. Ali ni sramotno, da morajo duhovniki v pasji pokorščini slediti poveljem moža, ki nima nobenih sposobnosti za svoje visoko dostojanstvo in ki ima tako malo razsodnosti in prevdarnosti, da spiše skrajno škandalozno, pohujšljivo in demoralizirajočo knjižico? Ali ni to grozno, da se morajo duhovniki ukloniti celo direktno nemoralnim ukazom in da si morejo izboljšati svoj materijalni položaj samo, če so slepo orodje svojega škofa, naj jim ta ukaže karkoli?

Koraka ljubljanskih kanonikov, ki so vzeli škofu upravo gornjegrajske grajščine iz rok in sedaj škofa prisilili, da je umaknil iz knjigotštva svojo škandalozno knjižico, ni precejševati. Tudi kanoniki se morajo navadno pokoravati škofu in reči se mora, da se mu radi pokoravajo, ker se z njim v obče strinjajo. V rečenih dveh slučajih so zunanji nagibi bili merodajni, da so se škofu uprli. Glede gornjegrajske grajščine jih je strah, da pojde v nič škofijsko premoženje, prisilili, da so nastopili proti škofu; glede škofove rdeče knjižice pa jih je na odpor proti škofu prisilil velikanski vihar, ki je nastal v vseh krogih in v vseh slojih prebivalstva, vihar, v katerem je bilo edino vse prebivalstvo ne glede na politične in narodne razlike.

To sta bila dva izjemna slučaja. V obče pa pušča vsa duhovščina škofu najpopolnejšo svobodo in mu sledi brezpogojno s suženjsko poslušnostjo po potih, na katere bi mu spodoben duhovnik ne smel slediti. V vsem dejanju in nehanju škofa od zankazanega love na zapuščine pa do rdeče knjižice se zreali morala preteklih časov, morala, ki jo dandanes tudi duhovniki, ki ima kajčutapravičnosti, priznava kot nemoralno. V svoji kulturni omejenosti si domišlja škof, da je poklican, obnoviti razmere srednjega veka, dobo splošne verske blaznosti. Njegovo stremenje, in vso vsebino njegove morale označujeta najbolje sledeča dejstva: škofovo poslovanje in postopanje v denarnih stvarih, škofovo početje in dopuščanje v političnih in gospodarskih stvarih, od škofa aprobirani in od Terseglava formulirani barbarški nauk, da je dovoljeno, nasprotnika zasramovati, oškodovati in mu za-

bsti nož v srce in v rdeči knjižici razkrita škofova spolna naziranja.

Iz teh dejstev izhaja za nas brez vsega dvoma moralna pravica in dolžnost, nasprotovati škofu in vsem ki so z njim edini z vso odločnostjo in delati z vsemi silami na to, da iztrgamo kar mogoče velik del slovenskega naroda pogubnemu uplivu tega škofa in njegovih zaveznikov in podpornikov. To zahteva od nas sreča in korist slovenskega naroda in izpolnjevali bomo to dolžnost, ne kot sovražniki cerkve in vere, nego kot sovražniki krivice, nasilnosti in nemorale. Rdeča knjižica ljubljanskega škofa je užgala grmado, na kateri mora sčasoma zgoreti vse slabo, kar so storili in zasejali škof Jeglič in njegovi podporniki, ker sicer se mora narod naš potopiti v barju nemorale in propadlosti.

Tajna pogajanja med Srbijo in Bolgarsko po aneksiji Bosne.

(Dopis iz Soluna.)

Ko je Avstro - Ogrska proglasila aneksijo Bosne in Hercegovine in istočasno objavila svojo neodvisnost tudi Bolgarska, se je zdelo, da so nastali napeti odnosi ne samo med Avstro - Ogrsko in Srbijo, marveč tudi med Srbijo in Bolgarsko.

Iz dejstva, da sta se obadva zgodovinska dogodka izvršila skoro istočasno, je namreč vsa javnost sprecejšjo verjetnostjo sklepala na to, da sta oba dogodka v gotovi notranji zvezi, to tembolj, ker se je neposredno pred proglasitvijo aneksije Hercegovine in neodvisnosti bolgarske kneževine vršil sestanek kneza Ferdinanda z avstrijskim cesarjem v Budimpešti.

Naravno je, da je to mnenje zastopalo tudi srbsko časopisje, ki je z ozirom na to dozdnevno dejstvo tudi ostro napadalo bolgarsko vladno, dolže jo, da je iz samopašnih in sebičnih ozirov izdala slovansko stvar ter v družbi z Avstrijo zasnovala zaroto proti Srbiji.

Isto mnenje je bilo čitati tudi v drugih slovanskih listih, zlasti v ruskih.

»Novoje Vremja«, ki stoji v ozki zvezi z rusko vladno, zlasti pa z ministrskim predsednikom Stolypinom, je priobčilo članek, v katerem se je bridko pritoževalo, da so se Bolgari, ki so bili osvobodjeni z rusko

LISTEK.

Umetnost.

Takozvan »boljši« človek sem — oče treh nepreskrbljenih otrok, poleg tega imam pa še to smolo, da je vsak teh mojih nadebudnih potomcev — kakor bi rekel »žane z blane« — »udarjen« na umetniško stran, — in da je smola še večja in splošnejša — vsak na svojo, — na tugo, Vrag si vedi, — odkod je to prišlo!!! Jaz sem priznan umetniški arbar, materialist, ne razumem se za poezijo, — godbo celo sovražim iz svojega srca, — ker mi škodi na pravju in mi »gre« na živce, — o slikarji, posebno še o moderni, pa imam pojma, — in moja dobra želja — ravnotako; — saj veste, »Sla sva se po znanem pravilu: pa s cum paribus... ali tudi: Gleich und Gleich gesellt sich gern...« — meni, niti moji boljši polovčici — torej ne more očtati, da bi bili niti preljudi otroci podedovali — čut umetnosti; pa ga le imajo!

»Srečen oče tako talentiranih otrok!« — je že marsikdo rekel — dite, jaz sem pa ravno radi tega — srečen... Stokrat, da, tisočkrat mi bilo ljubše, da bi imel edini

sin — Stanko več smisla za kaj drugega, nego za to preklicano poezijo, makari za kak sport, in če bi bil še tako »vratolomec«; z eno besedo, jaz poezije ne prenesem, pa je! Trinajst let je fante staro, pa vam dela tako zaljubljene, sentimentalne in globoke pesmi, da še naš dobri »dakl« »Dože« joka, kadar Stanko citira svoje nesrečne verzje. Celo v javnosti se ta pesniška strela že kaže pod pseudonomimom »Jonko Kozamernik«...

In Angelea! Že v najzornejši mladosti je kazala neke sumljive umetniške simptome; oh, ko bi bil vedel, kam to pripelje! Kar prodal bi jo bil, — zdaj to ne gre več! Kamor je otroče prišlo, je iztaknilo kako barvilo, — če ni bilo drugega, je bilo tudi blato dobro — in neustrašeno in junaško mazalo po zidovih plankah, vratih... Danes je stara sedemnajst let in se že šteje — tudi, drugi jo štejejo — za umetnico prve vrste! Oh, jaz presrečni oče! No, Stankove pesmi končno vsaj nič ne stanejo; — mene namreč — samo presedajo mi, ako mi kako zadeklamira in me hoče z vso silo prepričati o lepoti svoje stihotvorbe in poezije sploh, — jaz jih, kakor rečeno, ne prenesem, — nimam smisla za to, pa ga nimam! Toda Angelea! Barve, čopiči, slikarska šola, platno, modeli, — seveda poseben »ateljé« mora

tudi imeti, — to vse, ljudje božji, stane denar! Mnogo denarja! Ker pa sem takozvan »boljši« človek, — že zaradi drugih in radi svojega ugleda ne smem ovirati prostega razvoja njenega — talenta!

Imam pa še tretjega potomca, — hčerko Anči. Ta je »grozovito« (z mojega stališča namreč) muzikalčna. Poje in — igra, — čujte in obžalujte me! — najostudnejši glasbeni instrument na svetu — klavir! Stiranajst let je stara, pa je že — umetnica! In kako, bolje, — koliko vam igra! Stankotove pesmi težko prenašam, še težje pa — klavir!

Oh, jaz »srečni« oče! In pri tem sva jaz in moja žena — po atavistični teoriji popolnoma — nedolžna! Vsa ta teorija se razprši v nič, ako premotriš mene, moji ženo in — moje otroke! Ali mora biti ravno moja rodbina tista izjema, ki — potrjuje pravilo! — Kako napravična si usoda!

»Daj bogu kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega, — poštemu državljanu pa, ki nima pojma o umetnosti, pa daj otroke, da bodo njega vredni in njemu — podobni, — ne le po — telesu, ampak tudi po duhu!« — Po tem pravilu naj bi bil svet urejen, ako je sploh kaj pravice na svetu! Umetnost umetnikom! Umetniške otroke — umetniškim

staršem, ki se pečajo z umetnostjo in so je — navajeni!

Da je krivica, ki se mi godi vsled — rekel bi — moje in moje žene — rodovitnosti — še večja, se »krijejo« moje službene ure, kakor nalašč, skoro natančno, s šolskimi urami mojih — ljubljanih otrok. Ure mojega počitka pa padejo skoro natančno v tista prosti čas mojih nadebudnih potomcev, ko vsak zase »uganja« svojo umetnost — posebno mala pianistinja Anči. In proti vsemu ne morem oziroma ne smem nič storiti, in to vse zato, ker sem — »boljši« človek!

Ako bi imel toliko denarja, bi si zidal svojo hišo, samo za sebe ter jo krstil »brezmuzni stan«, — svoji ostali družini pa zopet posebno, čisto separirano, z napisom »muzin dok«, kamor bi hodil sem in tja pod pogojem, da tedaj počiva vsako izvrševanje »produktivne« in »reproduktivne umetnosti«, — na posete. Ker pa denarja ni, sem priklenjen in proklet za bivanje — v edinem nemirnem muzinem dolu, doli na Poljanah, kjer cvetejo (a ne na tihem) tri panoge umetnosti pod okriljem enega družinskega glavarja: slikarija, poezija in — bog mi bodi milostljiv — muzika!

Poleg vsega tega pa moram igrati doma vpričo svojih otrok in

svoje žene vlogo največjega simulanta in hinavca na svetu — ker sem »boljši« človek... in pa radi tega, da varujem svoje očetovsko dostojanstvo in respekt pred svojim otroci, ki jih imam, saj veste, vendar le nekoliko rad!

Kaj bi rekel Stanko, ako bi mu dejal, da mi je ljubša »Blaznikova pratika« nego vse njegove poezije, da za pol kranjske klobase prodam vse njegove pesmi s talentom vred! Kaj bi si mislila Angelea o meni kot očetu, človeku sploh, ako bi ji razodel, da bi mi bilo ljubše, ako bi belila kuhinjo in slikala okvire pri oknih s talentom poštenega — solidnega »anstreicherja«! Kako bi me zaničevala celo najmlajša moja hči, umetnica Angelea, ako bi vedela, kak »muzikalčen barbar« da sem, da so mi polke, izvajane na »fermonkah«, tisočkrat ljubše kakor vse njene sonate, rapsodije, elegije, pesmi z besedami in — brez besed — ali kako se že ves ta muzikalčni šment imenuje!

Da varujem — s stališča pedagogične vzgoje svojih otrok — svoj respekt, — pa z »občudovanjem«, a krvavečim srcem mirno prenašam Stankove krvave in nekrvave deklaracije, z vzgledno potrpežljivostjo in bolečimi ušesi poslušam neutrudljivo Ančko, in z neprekosljivo uda-

krvjo, izneverili slovanski stvari ter se zvezali z Avstrijo, da je le - ta mogla podjarmiti še eno slovansko zemljo — Bosno in Hercegovino.

Kdor je dogodke začasa lanske balkanske krize pazno zasledoval, je opazil, da je sovražno razpoloženje v ruskem časopisu nasproti Bolgarski v razmerno kratkem času ponehalo in da se je kmalu tudi dokaj ublažilo sicer napeto razmerje med Srbijo in Bolgarsko.

V tem oziru je značilno, da sta bili Rusija in Srbija prvi državi, ki sta priznali Bolgarsko kot neodvisno kraljevino.

To spremembo stališča Rusije in v drugi vrsti tudi Srbije napram Bolgarski je pač opazila tudi javnost, vendar si ga ni mogla prav tolmачiti.

Ugibalo se je mnogo, a stvari do dna se vendarle ni dalo priti.

Še danes so dogodki, ki so za kul-lisami povzročili preobrat ruske in srbske politike nasproti Bolgarski, zaviti v neko tajinstveno kopreno.

Morda bodo naslednje vrstice pripomogle, da se donese nekoliko več luči v one zakulisne dogodke:

Pred tedni je nanesel slučaj, da sem se sestal na parniku avstrijskega Lloydja, ki je bil na potu iz Solu-na v Carigrad, z bolgarskim poslanikom v Rimu, gospodom Rizovim. Čim sva se seznanila, započel se je med nama živahen razgovor, s prva o vsakdanjih stvareh, kmalu pa sva krenila na politično polje.

Naravno je, da se je razgovor nanašal ponajveč na odnose med balkanskimi državami, predvsem med Bolgarsko in Srbijo.

Gospod Rizov, čigar žena je Srbinja iz Črne gore, je znan kot dober prijatelj Srbije, ki se je za časa, ko je bil bolgarski poslanik v Belgradu, mnogo trudil, da ustvari prijateljske razmere med obema brat-skima državama.

Uvaževaje to, si nisem niti trenotka pomisljal, da bi ne govoril z njim povsem odkrito in prostodušno.

Pripomnil sem, da je vse Slovanstvo, posebno pa Srbija, smatralo politiko bolgarske vlade vzpriednejsje Bosne kot izdajstvo na slovanski stvari.

Rizov me je naglo prekinil, rekoč: »Vem, vem, da se je tako sodo-lilo, toda, pravim vam, docela po krivici! Vi ne verujete glavo? Vem, kaj mislite reči: trdi se to lahko, a teško se da dokazati. Toda, le potr-pite, nimam navade, da bi kaj trdil, ne da bi mogel to tudi dokazati!«

Po kratkem odmoru je Rizov nadaljeval:

»Napete razmere, ki so vladale na Balkanu in ki so grozile, da po-vzročijo krvavo vojno, so srečno od-stranjene. Zato menim, da lahko brez škode posvetim s svetilko tudi za kulise takratne balkanske politi-ke. Spominjate se še onega časa, ko je pretela nevarnost, da vsak hip lahko izbruhne vojna med Avstro-Ogrsko na eni, in med Bolgarsko in Turčijo na drugi strani?

Baš v istem času so se sestali nekateri bolgarski in srbski držav-niki — imena teh ne bom navajal, ker so za stvar brez pomena —, da se dogovorijo o skupnem postopanju.

Vi se čudite, a vendar je to goli fakt, dasi ni prodrl v javnost.

»A česa se je tikalo to skupno postopanje?« sem pripomnil.

»Tudi to vam pojasnim,« je od-vrnil Rizov. »Na dotični sestanek so prišli bolgarski odposlanci z že goto-vim načrtom. Predlagali so, naj Sr-bija s svojo armado vdere v sandžak Novi pazar ter ga zasede, dočim bi

bolgarska vojska istočasno vdarila v drinopoljski vilajet ter prodirala proti osrbi Turčije — Carigradu.«

»A kako se je završila ta konfe-rencat?« sem začuden vprašal, ker mi je bila ta stvar popolnoma nova.

Rizov je trenotek molčal, se okrenil proti meni in dejal: »Brez-vspesno seveda in to ne po naši kriv-di! Srbi so imeli razne pomisleke proti našemu predlogu. Takrat so se računali, da izbruhne splošna vstaja v Bosni, zato se niso hoteli zameriti mohamedanskemu elementu v Bos-ni. Morda so bili merodajni za nje tudi še drugi čutili. Zdi se mi, da nam tudi niso prav zaupali. Kaj pa, ako bi naša bolgarska armada vdrila mesto v drinopoljski vilajet — v Ma-kedonijo? Morda je bila ta bojazen zanje glavni vzrok, da se niso mogli navdušiti za bolgarske načrte, morda pa so tudi čutili, da še niso dovolj pripravljeni za vojno, kdo bi to ve-del? Skratka, dotični sestanek je bil brezvzpešen, toda en uspeh je ven-darje imel. Odnosaji med Srbijo in Bolgarsko so se jeli od tistega časa obračati na bolje in z zadoščenjem lahko danes konstatujem, da je se-daj razmerje med obema bratskima državama tako prijateljsko, ko ni bilo preje že leta. In zdi se mi, da se ne motim, ako pravim, da težita se-daj obe državi za carinsko unijo, za katero sva se toliko trudila Nikola Pašić in moja malenkost, ko sem bil bolgarski poslanik v Belgradu.«

Tako Rizov! Ni malo nimam vz-roka, da bi ne verjel tem izvajanjem odličnega bolgarskega diplomata, vendar sem se informiral na mero-dajnem srbskem mestu. In tu sem izvedel, da je Rizov govoril resnico! Morda bodo te vrstice pripo-mogle, da bo prišlo nekoliko več luči v poaneksijske dogodke. B.

Državni proračun za leto 1910 in nemške šole na Primorskem.

Iz Trsta, 2. nov. 1909.

Proračun naučnega ministrstva za l. 1910. kaže, kako vlada z vso silo razširja in utrjuje nemstvo na Pri-morskem. Značilne za to so posebne sledeče postavke: otvoritev srednje-šolske pripravnice v Kobaridu, spo-polnitev realke (prej v upravi vojne mornarice) v Pulju, razširjenje vad-nice na ženskem učiteljskem v Gorici v osemrazredno, podražavljenje treh nadaljnjih (štirje so že zdaj) razre-dov »nemške vadnice« ženskega učiteljskega v Gorici, ki je bila prej šulferajnska šola, otvoritev več vspor-edne na državni ljudski šoli via Fontana v Trstu, otvoritev osmega razreda in več vsporednic k nižjim razredom na deški ljudski šoli Piazza Lipsia v Trstu, ki se s tem razvije v petrazredno ljudsko in trirazredno meščansko šolo, tako, da bomo imeli v Trstu poleg državne dekliske tudi državno deško nemško meščansko šolo. Razven tega se še namesti na tržaskih in pulskih državnih šolah več učnih moči, ki bodo seveda le imenoma na teh zavodih, faktično bodo pa pridržane šulferajnskim šolam v Opatiji in Šklednju ter na tržaski zasebni protestantski šoli.

Pripravnico v Kobaridu je vla-da dovolila na prošnjo lokalnih fak-torjev, ki so žal prezrli, da se s taki-mi prošnjami vladi le olajšuje širje-nje nemstva. Slovenske občine naj zahtevajo slovenskih srednjih in strokovnih šol, ne pa tistih priprav-nic, ki po znanih norimberških me-

todah v enem letu vlijejo slovenskim otrokom toliko nemščine v glavo, da morejo vstopiti v nemško srednjo šolo. Čehi, Nemci in Poljaki ne po-znajo takih pripravnic; le na Štajer-skem (v Celju), Koroškem (v Belja-ku), v Kočevju in na Primorskem sili vlada slovenske dečke v to dre-suro, kakor tudi uboge Rusine in Rumune v Bukovini.

Realka v Pulju je bila mnogo let le štirirazredna in sicer v upravi e. in kr. mornarice, ker je bila prav-zaprav pripravljajni zavod za mor-narsko akademijo v Reki. Ko so pa Madjari v delegacijah odrekli dotič-no postavko za nemško nižjo realko ter jo je vsled tega vojna uprava sklenila zapreti, jo je hitro avstrijs-ko naučno ministrstvo prevzelo v svojo upravo ter jo hiti zdaj spopol-niti v normalno sedemrazredno real-ko strogo nemškega značaja. To je druga srednja šola z nemškim učnim jezikom v hrvatsko-laskem Pulju.

Vadnica na goriškem učiteljskem je prava avstrijska specialiteta. Žensko učiteljske ima te-le vadnice: štirirazredno nemško - laško deško vadnico, štirirazredno nemško - slo-venško deško vadnico, šestrazredno nemško deklisko vadnico, ki se zdaj razširi v osemrazredno, štiriraz-redno mešano »nemško vadnico« (prej šulferajnska šola), ki se letos razširi na sedem razredov; poleg tega se pa poslužuje ženske učiteljske tu-di dekliske šole v »Šolskem Domu«, ker so namreč vse državne vadnice v istini le nemške šole ter nikakor ne morejo služiti slovenskim gojenkam učiteljske za praktične učne posku-se. Obe deški vadnici (opozarjamo: dve deški vadnici na ženskem učiteljskem v Gorici, ki v Kopru hrvatska sekcija učiteljske skozi 30 let ni imela nobene vadnice!) sta le pri-pravnici za nemški goriški srednji šoli; uči se le nemščina in računstvo, o realnih ni sledu; materinsčina učencev je kakor tudi na dekliski vadnici le neobvezen predmet. Da je »nemška vadnica« (prej šulferajnska šola), ki je ravnokar dobila last-nega stalnega e. kr. voditelja v osebi prejšnjega zasebnega nadučitelja Strabergerja (drugi so voditelji vadnic dotični e. kr. ravnatelji učiteljske, v Gorici to ne velja, tam imajo posebnega voditelja »e. kr. nemške vadnice«) navadna ponem-čevalnica, ni treba naglašati. In se-daj se dekliska vadnica ob spopolnit-vi v osemrazredno pretvori v pet-razredno ljudsko in trirazredno me-ščansko šolo, seveda nemško. Edino v Pragi je vlada tudi razširila vad-nice obeh tamošnjih ženskih učite-ljišč do meščanske šole, a tam je stvar normalna: češko učiteljske ima češko in nemško učiteljske nem-ško vadnico; v Gorici je pa za slo-venško - nemško in laško - nemško učiteljske vadnica čisto nemška.

Državna ljudska šola via Fon-tana v Trstu je že zdaj nameščena v dveh hišah; najela je vlada za deset let celo hišo ter v nji nastanila vsporednice prvotne šole, tako da šteje zdaj ta zavod okoli 30 razredov in še ni konca, še čitamo v proraču-nu o razširjenju te šole. Šola na Lip-niskem trgu tudi nima več prostora v svojem poslopu in tudi ta se ima po proračunu razširiti.

Tako skrb vlada za one šole, ki naj bodo izhodišča nemške propa-gande na Primorskem. Saj je znano, da se nameščajo kot učitelji na vseh zavodih razven prvotnih goriških vadnic (obe deški štirirazrednici) in dosedanja dekliska šestrazrednica) le zanesljivi nemški nacionalci iz nemških dežel; deutsch - pemci ima-jo vedno prednost; oni redki Sloven-

ci, ki so še iz prejšnje dobe na teh zavodih, so pravi mučeniki, vedno zapostavljeni, če tudi so le Slovenci edini tu na mestu, ker le ti umejo jezik učencev, med tem ko Nemci ni-ti imen učencev ne znajo in tudi no-čejo prav izgovarjati. Zanimivo bi bilo izvedeti, je-li e. kr. goriški de-želni šolski svet, v katerem sede tu-di klerikalni goriški slovenski ka-porjoni, razpravljaj o razširjenju njemu podrejenih nemških šol, je-li predlagal imenovati bivšega nadučitelja zasebne šole e. kr. voditeljem državne vadnice. Da se v Trstu take stvari vrše brez kontrole, je znano; tam vlada v deželni šolski upravi vsled laške slepote neomejeno nem-ški absolutizem.

In to se vse v deželi, kjer je le 3% vsega prebivalstva nemškega ro-du, a še ti Nemci niso domačini, ampak priseljeni. Kje na Primor-skem je kaka nemška vas, kako nem-ško mesto? Vzdrževanje ljudskih šol je pa povsod v Avstriji dolžnost de-želnih in (avtonomnih) občinskih zastopov, le na Primorskem je pre-vzela država ogromne stroške za nemško ljudsko šolstvo, ker pač de-želni in občinski zastopi niso postav-no primorani vzdrževati šol z v de-želi tujim učnim jezikom. Bati se je, da bodo nemške šole kmalu prepla-vile vse večje kraje Primorske, ako državni zbor ne bo enkrat začel čr-tati postavk proračuna za te šole. Skrajni čas je, da se temu sistema-tičnemu širjenju nemstva na Pri-morskem naredi konec, in če bomo v par letih doživeli, da bodo najvišji sodni dvori ob primerni priliki pro-glasili nemščino deželnim jezikom na Primorskem in s tem bo Adrija za Slovence in Lahe izgubljena. Po-slanci, pozor!

Stara pesem!

»Naj jim je prav, ali pa ne, mi bomo peli svojo staro pesem: »Odre-ti se ne damo!« To je, kar zveni iz vseh shodov, ki se sklicujejo v seda-njem času po Ljubljani, in to je bil tudi refren, v katerega je izzvenel si-nočnji shod »Političnega in izobraže-valnega društva za dvorski okraj«.

Društvo je sklicalo shod v Ber-gantovo »jugoslovansko restavraci-jo«, ki se je napolnila narodna na-prednih volilcev, in kar moramo pred vsem poudariti, bilo je navzo-čih tudi lepo število narodnih dam. Shod je otvoril društveni predsednik občinski svetnik Ferdo Primožič ter po kratkem pozdravnem nagovoru podal besedo

deželnemu poslancu dr. Iv. Oražnu, da poroča o delovanju deželnega zho-ra. Govoril je nekako tako-le:

Dragi! Čitali ste že veliko o de-lovanju deželnega zbora, in se je že obširno pisalo o tej stvari, a vendar smatram za potrebno, da poročam o delovanju deželnega zbora, da vi društveniki potem razširjate svoje mnenje, ki si ga ustvarite po svojih izvajanjih med svojimi prijatelji in znanci.

Če hočemo s kratkimi besedami označiti delovanje deželnega zbora, moramo reči, da je bilo to delovanje strankarsko in prenateljeno.

Strankarstvo se kaže v vseh po-stavah, ki jih je sklenila večina de-želnega zbora, a prenateljenost se pa vidi v tem, da so se vsi zakonski na-črti, vsaj kolikor se je izvedelo izza kolis, izdelali na ta način, da jih je klerikalni deželni odbor naročil pri uradnikih, ki so jih izdelali, kakor so vedeli in znali, ti načrti so potem prišli pred deželni odbor, ki je take

važne stvari obdelal večkrat v par urah, potem pa v odseke, za katere pa ni bilo časa, da bi se natančno informirali o stvari in jo proučili. Da se je res tako godilo, so najboljši do-kaz razni zakoni sami, ki so se spre-jeli, in zakonski načrti, ki pridejo na vrsto v prihodnjem zasedanju de-želnega zbora.

Eden takih postavnih načrtov je bil občinski red in občinski volilni red.

Dosedaj je bil občinski red tako prirojen, da so bili v občinskem za-stopstvu zastopani interesi, in je bila tudi naša stranka, ki šteje skoraj povsod med seboj boljše davkoplače-valce, skoraj v vseh občinskih za-stopih zastopana. Klerikalcem seve-da to ni bilo všeč in delali so nato, da vržejo naše ljudi iz vseh občinskih zastopov. V dosegu tega so predvsem sklenili določbo o razdelitvi ozi-roma združitvi več občin in sicer tako, da se sme več občin združiti v eno ali pa občina razdeliti, ne da bi se vprašalo dotične občane, če se pa vprašajo, se pa sme to zgoditi tudi proti volji občin. Posledica te določ-be bo, da bo deželni zbor, v katerem imajo klerikalci večino, klerikalcem neljube občine razdeljeval in zdru-ževal po svoji mili volji.

Vzemimo konkreten slučaj. Je ne občina, v kateri ima naša stranka še večino. Klerikalna večina v dežel-nem zboru lahko sklene, da se od te občine oddeli podobčina, s katero ravno odločujejo pristaši naše stranke, in jo priklapi h klerikalni občini, v kateri imajo klerikalci pretežno ve-čino. Tako pridejo naši pristaši ob svoj vpliv, in občina bo prišla v kle-rikalne roke, v oni drugi občini pa naši pristaši ne bodo imeli nobenega vpliva.

Izprenemili pa so tudi občinski volilni red, to pa z edinim namenom, da naše somišljenike

majorizirajo in terorizirajo.

Napravili so tri razrede. V I. in II. razredu volijo tisti, ki plačujejo davke, doklade, sploh davek. Od teh jih volijo dve petini v I. razredu, ostale tri petine pa v II. razredu. V III. raz-redu pa volijo vsi oni volilci, ki vo-lijo že v prvih dveh razredih in vsi oni, ki ne plačujejo nikakega davka. Na ta način so klerikalci hoteli nazi-suti ljudstvo

pesek v oči,

češ, da so res demokratična stranka, av-ker so tako pridobili ljudstvu, ki nje bilo zastopano pri občinski upravi in zastopstvo v občini. Vse to pa je le tir-

čista navadna laž.

Kaj pa vendar pomaga, če volijo kl-tisti, ki ne plačujejo direktnega davka, v III. razredu, ko volijo v tempa-razredu tudi vsi volilci I. in II. raz-redu. S tem je popolnoma izključeno, da bi ti volilci prišli do veljave v občinskem zastopstvu.

Posneli so ta novi občinski volilni red po dunajskem ali sploh po nižjeavstrijskem. Krščanski socialci na Nižjeavstrijskem so namreč tudi na-vpili, kako veliki demokratje so, alar da bi dali zlasti delavstvu, ki natak plačuje direktnih, pač pa vso silo in direktnih davkov, pošteno zastoparstvo, tega niso storili, sploh

delavstva niso vpoštevali.

Vse to je le pesek v oči, ko so klerikalci rekli delavstvu: saj boste volili, kajti delavstvo ne bo v taki razmerah nikdar prišlo do svojih pravic. Klerikalcem je bilo pri vsem K-tem le za zunanji efekt. Ko je šlo da izpremembo deželnega volilnega reda, tedaj je dr. Susteršič obstr-diviral, ali sedaj, ko so klerikalci dobili moč v deželnem zboru, ko jim je mogo-

nostjo gledam in se »divim« — sli-karjam ljube svoje Angelee... Da, še več! Izražati moram kot tolikrat v tem oziru interpelirani oče svojo »merodajno« kritiko! Hvaliti moram Stankove pesmi ter mu zatrjevati — jaz največji hinavec pod božjim solncem — da me veseli, da imam pesnika — za sina.

In kaj naj rečem, ako me pride klicat iz svojega ateljeja ljubka An-gelca, češ: papacek, zopet je ena sli-ka gotova, pojdi no gledat! Udano grem v — atelje — (že besedo »atelje« sovražim!) ter zopet — ob-čudujem — seveda! Kaj pa hočem drugega, za božjo voljo! In jaz pri tem nimam pojma o moderni struji! In ravno na »secesjon« je »udarjena« moja Angelica! V kako zadrego me ta otrok včasih spravi, to se ne da povedati. Zadnjič me zopet enkrat »povabi« v svoj atelje ter mi pokaže neko kunjno, mislil sem da briše vanjo svoje čopiče. »Za boga, kje pa imaš sliko!« vprašam.

»Saj jo imam pred sabo!«

»A tako, kratkoviden sem po-stal, Angelca, saj res, lepa je ta slika res, prav čedno tihožitje, kumaree, jagode, fižol, grozdje, res lepo...«

»Ampak papacek, to je vender tok bleški, kiné nebeški, slikan je v prav posebni, apartni luči!«

»Ja, saj res, proketo sem kratko-viden postal, res ne vidim, bom mo-

ral radi svojih slabih oči k zdrav-niku, no, zdaj vidim: Kiné nebeški!«

O ti kiné ti! Kaj je iz tebe nare-dila moja Angelca! »O, wie hast du dich verändert!« Imam najboljšje oči na svetu, hvala bogu, toda za milijon ne bi bil uganil, da je to pro-kleto »tihožitje« — pokrajinska slika bisera slovenske domovine... Bog mi odpusti moje neodkritost... lagal sem radi pedagogičnega sta-lišča, radi vzgoje, radi respekta! In pa zato, ker sem »boljši« človek...

Uboga slovenska domovina, v kako »slabo luč« te postavlja moja Angelca, bojim se kot pošten rodo-ljub, da te pripravim ravno moj otrok ob tvoje dobro ime — a drugi pravi-vo, da je ta »luč« prava, da je z eno besedo — moderna! Pa naj bo! Jaz je ne — razumem, sem pač bar-bar! Več oči več vidi, pravijo, jaz pa imam — slabe oči...

Vidite, tako se godi srečnemu, blagorovanemu očetu — treh nepre-skrbljenih, umetniško navdahnjenih otrok... Umetnike sem naravnost sovražil od mladih nog, zato me je bog menda kaznoval na mojih po-tomeih!

Zdaj moram igrati vlogo hinav-ca kot družinski oče — kot »boljši« človek seveda — in hvaliti z jezikom to, kar v srcu zaničujem.

Naj še povem, kaj se mi je zad-njič pripetilo! Seveda v zvezi s

umetnostjo, v kateri tičim doma do grla!

Imel sem prejšnja leta v hiši dobro, zvesto služkinjo Cilo, ki ima še zdaj rada moje otroke in se za-nima za nje še zdaj, ko je že zdavnaj v pokoji. Prišlo je tudi do njenih ušes, da je moja hči Angela vdana — slikarji. Cila in jaz sva v sodbi glede moderne slikarje, gotovo edina; toda ona dotičnega, ki ji je pravil o umetnosti moje hčere, ni prav razumela, ker je bila prepri-čana, da si moja hči služi s to umet-nostjo — kruh.

Pa dobim zadnjič v odsotnosti hčerke neko pismo z naslovom: »Nej sprejme Gč. Angelca B., anštrajha-rija na Poljanah, Leblana.«

Ta je dobra, si mislim, vtaknem pismo v žep ter ga izročim hčerki, ko smo bili polnoštevilno zbrani, da se slovesno otvori. Se takoj zgodi.

»Oh Luba gospodična angelca, jest tolkutab mislim na vas pa b vas tko rada spet enkrat vidla stara sm pa me noge buleja in na neseja do vas vem za en dobr kšeft za vas ena kundšaft b bla ena kuhna za pubeit en cimr za pumalat pa ene urate za puštrihat sa ldje iz dobre hiše gvišn gnar pa precj plačaja — adija pa pu-zraun vaša cila.«

Stara, dobra Cila! Kako skrbja za moje otroke — hvala ti!

Efekt pisma je bil popolen.

»Trapa stara!« — s temi besedami pikirano vrže moja hči umet-nica Angela, globoko užaljena v umetniškem čutu, pismo od sebe ter me pogleda strogo in pomenljivo. Angelca zna hudo gledati!

Držal sem se kolikor mogoče resno.

»Vidiš, Angelca, kakor pač ra-zume, tako pa piše naša stara Cila, kdo bi ji zameril, namen je bil naj-boljši, kaj pa ona ve, kaj je umetnost!«

Umetnost! Kako neprostovoljno, a dobro te je »potegnila« stara, do-bra Cila! Najrajše bi jo bil objel, pa sem se držal pikirano s svojo hčerjo-umetnico, ker sem »boljši« človek... Na stara leta sem postal — hinavec na celi črti — in to vse radi umet-nosti svojih otrok!...

Bog me naj nikar še hušje ne kaznuje! Pa, kakor se vidi — me bo! Pomislite: ljudje božji, star sem že, pet jih štejem čez petdeset, pa mi pred par meseci razode moja žena, ki šteje eno čez petdeset pomladi — »sladko skrivnost po tolikem času zopet enkrat!«

Zadela me je skoro kap. Po pre-stanem prvem strahu se spomnim nekoliko nazaj — spomladi se naj je zgodilo, v najlepšem mesecu, »wo die ersten Knospen sprangen...« Pa saj ni mogoče, to bi bila pri moji starosti in še posebno pri isti moje žene skoro — umetnost —; ja, za

vraga, nazadnje sva postala tudi ja in moja žena — umetnika v posebnopanogi! Čuda bi ne bilo pri toliko umetnosti v — hiši! Bog me ne ka-nuj — nov umetnik na potu!

Ker v škofovi knjižnici tega re-kega slučaja ni bilo najti, pogledal s v Konverzacijski leksikon pod k i sedo — »Naturspiel...« Ona 51. 55! Vraga! Mogoče je, tako mi po-tudi besednjak — praviloma, si-je ne, — a so izjeme, ki potrjujejo po-vila. In ravno izračunjeno — jaz na moja žena morava biti — ta izjema

Udan v svojo usodo, zdaj resni- nirano čakam — kaj bo. Da bo umet-nik — o tem ni dvoma, saj bo tak rekoč sad — umetnosti. Kadar slučajno sam, samo še premišljuje katero panogo si bo ta moj potom izbral, katera muza bo priplavala zibelki... Godba, slikarja, poet — vse je že oddano — pri meni moji hiši namreč!

Če bo dekle, oh, da bi si le izbrala teatra, — jaz vem, kaj je — Oh, kolikrat sem pogorel pri-atru, — pa naj bo — če že mora tako — potem že — prosto po »Anstreicher« ali pa pesniki!

V tihih urah pa vendar še upre- da mi milostno, pravično nebo- in voli, da v miru preživim večer svojega življenja — in tedaj vzklik- k nebu prosto po Gregorčiču: U- nika nikdar!

roče, da bi dali brezpravnim slojem, da bi prišli do veljave, pa sklenejo take postavbe, ki je ravno tem slojem pesek v oči.

Ravno tako pa je tudi z deželno banko.

Cela stvar je silno prenapljena in vse kaže, da bo služila edino le v strankarske namene, dasiravno bi moral tak zavod v prvi vrsti skrbeti edino le za to, da bi bil v korist vsem davkoplačevalcem, ki bodo morali vsi prispevati zanj in bi morali tudi vsi imeti vpogled v njegovo poslovanje in tudi kontrolo nad njim. Klerikalci pa so se pri tej stvari zopet postavili na

čisto strankarsko stališče.

Rekli so, da bi bilo smešno, če bi narodno - napredna stranka imela kontrolo nad tem zavodom, češ, da bodo že sami dobro izvedli celo stvar. Niso pa pri tem upoštevali, da pripadajo naši stranki največji davkoplačevalci in da eventualne izgube, ako pride do poloma, ne bo plačeval sam dr. Lampe, temveč vsi davkoplačevalci, tudi naši, in ker ravno naši pristasi plačujejo več doblad, da bodo ravno ti naši pristasi plačevali več, kakor pa klerikalni volilci.

Ne rečem, da bi deželna banka bila dobra stvar, ako bi bila prav upeljana. Ali klerikalcem je zopet bilo edino le za

zunanji efekt.

Kajti sedaj jim je treba izpolnjevati one velikanske obljube, ki so jih svoj čas delali kmetu, sedaj jim je treba nekaj pokazati. Bilo bi res popolnoma prav, ako bi se delovanje deželne banke, vsaj v začetku omejevalo samo na hipotetna posojila, in ako bi kmet dobival ta posojila ceneje, kakor pa pri sedanjih posojilih. Klerikalci pravijo, da bo dala banka taka posojila po 4%. Upoštevati pa je treba pri tem, da banka sama morala vzeti denar na posodo in zanj plačevati obresti. Upoštevati je treba tudi to, da bo imela strankarske režijske stroške. To vse se ne bo dalo pokrivati kar iz praka. In vse to

bo plačevala dežela,

oziroma tisti, ki bodo vsi posojila pri deželi. Tisti 4% se bodo kmalu izgubili in prišlo jih bo tudi 5 ali pa še več, posebno prva leta. Nekaj pa je tudi še, kar res lahko vsakogar za navdaja s strahom. Banka namreč niti ne imela posla samo s hipotetnimi posojili, temveč namerava podpirati tudi razne

akcije in delniške družbe!

Klici: »Union!« Če bo banka delovala v takem smislu, potem se je smela lahko bati, in javno izrazim to, da bodo imeli škodo, seveda ne taka podjetja, pač pa vsi davkoplačevalci. Pri takih delniških podjetjih lahko pride čez noč do velikega poloma, kjer gredo v izgubo tisoči podjetij, in škodo bodo trpeli vsi davkoplačevalci. Ker so pa ravno naši somišljeniki večji davkoplačevalci, bodo tudi morali več plačevati, kakor pa klerikalci.

Klerikalci pa so pokazali tudi še drugo svoje strankarstvo. Našim zbirnikom pa se je posrečilo v odloku preprečiti njihovo nakano, da so klerikalci ustanovili pri deželni banki

več plačanih ravnateljskih mest.

Sedaj sta določeni samo dve. Klici: »Sedem so jih hoteli imeti!« To so ta mesta določili edino za svoje somišljenike, ne pa za nas, je umno samo po sebi. (Klici: »Korita!«) dr. Lampe in dr. Krek sta morala nato priznati, da to ne smejo bi-

ti korita, da se ne sme ustanoviti toliko mest. Storiло bi se pa bilo to, ako ne bi bila stopila vmes narodno-napredna stranka. Ta mesta bi bila seveda dobro plačana, treba bi bilo

60 do 80 tisoč (»ohoh!«).

In tega ne bi bili plačali klerikalci, pač pa davkoplačevalci! Ali to še ni zadostovalo. Bil je namreč dr. Lampe, kakor je sicer navadno, vendar še toliko bolj drzen, da je očital narodno - napredni stranki korita! In prav je povedal dr. Triller, ki je poklical na odgovor dr. Lampetu, ki je rekel, da ima narodno - napredna stranka v svojih rokah največji denarni zavod na Slovenskem, ki je obhajal svojo dvajsetletnico, ne da bi imel pri njem kak ravnatelj ali upravni odbornik tudi

le en vinar plače!

(Živahno pritrdjevanje!) Ti gospodje so pa pri zavodu, za katerega se nihče ne ve, kako bo izhajal, ki ima lahko velikanske izgube, postopali vse drugače. Že pri rojstvu tega svojega otroka so hoteli sklesati korita, iz katerih bi srkali njihovi somišljeniki, ne da bi vedeli prej, kako bo funkcioniral ta zavod. Prepričan sem, da posl. Mandelj, ki ga osebnost spoštujem, pač veliko noči izgubi s premišljevanjem, kako bo upravljeval vse to početje, ako postane ravnatelj deželne banke.

Je pa še nekaj drugega pri deželni banki. Če bo vzel kdo denar na posodo,

ne bo dobil denarja,

temveč bančne obligacije. Recimo, da se glasi obligacija na 200 K. S to obligacijo bo šel v drugo banko, drug denarni zavod, da zamenja obligacijo za denar. Tam bodo pogledali kurzni list, in moč ne bo dobil toliko, kakor je napisano na obligaciji, 200 kron, temveč kakor bo pač kurz, najbrž samo 190 K. Če pa pride, kakor je omenil v deželnem zboru posl. dr. Tavčar, kaka katastrofa, potem bodo padli taki papirji še bolj nizko. In to izgubo bo plačevala dežela oziroma tudi dolžniki. Ne vem, če bodo tedaj kmetje, ki so sedaj najtrdnjše oporo klerikalni stranki, tudi še tako računali, kakor sedaj računa dr. Lampe, in prepričan sem, da bodo tedaj prišli tudi za klerikalno stranko hujši časi, da bo prišel tudi zanje čas smrti! (»O se sedaj slabi, rdeči časi!« — Odobravanje!)

O šolskem vprašanju

ne bom govoril obširneje, saj vsi vemo, da se je klerikalna stranka vedno kazala sovražno šolstvu. In res se je sklenil zakon, ki odgovarja tem klerikalnim načelom, po katerem bodo dobili klerikalci popoln vpliv na šolstvo. Žalostno dejstvo je, da hočejo klerikalci popolnoma podjarniti šolstvo, v prvi vrsti pa učiteljstvo. Kolikor manj naprednega šolstva, toliko boljše je klerikalcu, kolikor več ga je, tem boljše za napredno stranko; zato pa hočejo z vso vehemenco, z vso silo pritisniti ob tla napredno učiteljstvo. Tovariš Gangl je v deželnem zboru temeljito pojasnil strahovite razmere našega učiteljstva, a vse te tožbe niso našle pota v srca naših klerikalcev. Pač pa je sovraštvo klerikalcev do našega učiteljstva zašlo celo tako daleč, da se njihovi pristasi učitelji v deželnem zboru (»Pereant!«) niti gani niso smeli, ko je šlo za zboljšanje učiteljskih razmer. Eden teh učiteljev je imel toliko poguma, da ni hotel pljuvati v lastno skledo, in se je odstranil od glasovanja, a drugi, ki ostal in je glasoval

proti zboljanju učiteljskih plač.

Izgovarjali so se sicer, da pride vse na vrsto, da je stvar že v odse-

kih, ali ko smo vprašali dr. Šusteršiča, v katerih odsekih je zadeva, je moral priznati, da ni v nobenem odseku! Treba bo torej še dolgo čakati. Sicer pa je dr. Lampe itak izjavil na shodu v Šmartnem, da takemu učiteljstvu ne povišajo plač. Kaj pomeni ta »takemu«? To je: samostojnemu učiteljstvu, ki se ne klanja pred farovžem, ki se ne klanja pred farovžsko kuharico! In gotovo jim ni na tem, da bi kmet ne plačeval. Prepričan sem, da bi klerikalci takoj zvišali plače učiteljstvu, ako bi učiteljstvo uklonilo tilnik pred farovžem. Pač vedo, da ima učiteljstvo velik vpliv zlasti na mladino, da je bodočnost naroda taka, kakor vzgaja učiteljstvo njegovo mladino, in zato je treba izstradati učiteljstvo, da bo lačno in žejno, brez poguma, padlo in uklonilo svoj tilnik pred klerikalci, ki bodo potem lahko zavladali nad celotno Kranjsko. (»Tako je!«).

Klerikalci in vlada.

Vsem je znano, kako je svoj čas napadal »Slovenec« Kalteneggerja, češ, da je najhujši nasprotnik klerikalcev. Vsi smo torej lahko pričakovali, da bo sedaj, ko ima deželni odbor tako močno zastopstvo v deželnem šolskem svetu, njegovo prvo delo, da vrže Kalteneggerja. Ali sedaj je »Slovenec« popolnoma miren in ne reče nič. Dr. Šusteršič je lani pred začetkom zasedanja deželnega zbora obljubil, da ne bo šel samo Schwarz, temveč tudi Kaltenegger, češ, da je ta še veliko večji nasprotnik klerikalcev, kakor pa naprednjakov, ali sedaj vse molči o tem, pač pa sedaj najprijaznejše občejuje s Kalteneggerjem in Schwarzem, to pa zato, ker jim storita vse, kar hočejo. Je pač res sedaj popolnoma izginila ona zarja, ki je blestela nad klerikalci, in njihovo obstrukcijo, s katero so se bahali, češ, da so največji nasprotniki vlade. Če bi bili klerikalci res taki nasprotniki vlade, kakor so kričali, bi bil šel Schwarz že zdavnaj tja, kamor spada, med staro šaro. Zgodilo se pa ni to, ker vedo, da stori vse, kar hočejo od njega. (»Tako je! Res je!«)

Preidem sedaj k zakonskim načrtom, ki naj bi se sprejeli v bodočem zasedanju deželnega zbora. Eden takih načrtov je

novi cestni zakon.

Tu pač rečem, da je stvar taka, ako bi si Ljubljančanje pustili mirno dopasti, da se sprejme ta zakon, potem pač niso vredni, da imajo volilno pravico, ako se ne hočejo ubraniti takega nasilstva, »kakršno« mislijo naprtili nanje klerikalci z novim cestnim zakonom. Če tako radi plačujete, pa plačujte, in dr. Lampe ima popolnoma prav, če vam naprti tudi 200 % doklado!

Dosedaj smo imeli v deželi deželne in okrajne ceste in občinska pota. Sedaj pa se izpremene okrajne ceste v deželne ceste drugega razreda. Dosedaj se je določevalo od slučaja do slučaja, koliko naj prispeva dežela k gradnji novih cest. Po novem zakonu naj bi dežela ne prispevala za nove ceste pod 50%, a za vzdrževanje obstoječih deželnih cest naj bi dežela ne prispevala, kakor dosedaj samo polovico, temveč tri četrtine, okraj pa samo eno četrtino. Dosedaj je bilo stroškov za ceste 681.000 K. Dežela je plačevala 147.000 K, cestni okraj pa 532.000 K. Ker Ljubljana plačuje nad eno tretjino deželnih izdatkov, je prispevala k cestam 58.000 K, dasiravno ni imela od tega skoraj nič. Sedaj pa, ko se izpremeni večina okrajnih cest v deželne ceste II. razreda, in bo prispevala dežela 2/3, bo to stalo dežele 600.000 K ali pa še nekaj več. Pripomniti pa je

treba še, da bo dežela morala potem vzeti v svojo službo tudi one cestarje, ki so bili doslej v službi okrajnih cestnih odborov, in jih ne bo mogla tako sramotno plačevati, kakor so bili plačani doslej, ko so imeli povprečno le po 420 K plače. To bo izdatke tudi precej povišalo.

Če se povišajo izdatki za deželne ceste od 147.000 na 600.000 K, in če ostane samo pri tem, bo Ljubljana plačevala 250.000 kron. (Klici: »Kje bomo pa denar vzeli?«) Res jako umestno vprašanje, in klerikalci že vedo, od kod bodo dobili denar:

iz Vaših žepov z dokladami!

Saj drugače ne morejo! (Klici: »Če bi škofove knjižice prav dobro prodali!«) Ali to ni še vse. Ta številka se še lahko poveča, kajti že sedaj je pri dež. odboru 108 prošanj za premembo okrajnih cest v deželne. In vse te prošnje se bodo morale izpolniti, kajti sicer bodo stopili pred klerikalce njihovi volilci in zahtevali izpolnitev prejšnjih obljub, ker bi jih sicer vrgli. Klerikalci bodo pač hoteli kolikor mogoče

izprežati iz mest,

da bodo ugodili tem zahtevam. Koliko bo pa to stalo, je treba le vprašati inženerja. Lahko rečemo, da bo svota dosegla en milijon, a od tega bo plačala

Ljubljana — 400.000 kron.

To je stanje, pred katerim stojite. Če boste molčali, če boste dopustili, da se kaj takega zgodi z vami, potem le plačujte, če pa boste ugovarjali, če se boste uprli, potem se bo dalo le kaj doseči in vsaj nekaj zbiti od te velikanske svote. (Klici: »Cepec v roke!«) Če pa boste molčali, potem bodo mislili, da na tihiem odobravate to početje, in naš deželni finančni minister dr. Lampe bo dejal: »Kaj, če v oštariji malo pozabljajo, plačali bodo pa le radi!«

Pojasnit vam hočem tudi še nekoliko, kako je prišlo do

obstrukcije v deželnem zboru.

Narodno - napredni poslanci smo vstopili v deželni zbor z dobro voljo, da bi sodelovali pri zakonodaji. Ali takoj, ko smo vstopili, so pokazali klerikalci, da s svojo večino hočejo doseči le vse tisto, kar sami hočejo, naj opozicija stavi še tako pametne predloge. Takemu postopanju smo se morali upreti, in tako je prišlo do hrupne obstrukcije. In še bi se morda ne zgodilo to, ako bi ne bil deželni glavar Šuklje preveč strankarski, ako ne bi bil ravno on najbolj kršil poslovnika, dasiravno je poklican v to, da ga varuje. Spozabil se je celo tako daleč, da je sam z lastno roko zgrabil poslance in mu hotel iztrgati iz rok instrument, s katerim je delal hrupno obstrukcijo! Če je že klerikalec, bi vendar kot deželni glavar ne smel tega kazati na zunaj, vsaj ne bi se smel sam pretepavati! (Živahno pritrdjevanje!)

Nikjer drugje se še ni pokazalo, da bi večina nastopala tako brezobzirno, tako nasilno, kakor je nastopala klerikalna večina v našem deželnem zboru, in zato smo bili prisiljeni, da nastopimo s hrupno obstrukcijo. — Bojim se pa, da bo treba v prihodnjem zasedanju

še hujše obstrukcije.

Stojim pač na stališču, da poslanci narodno - napredne stranke, ki zastopajo meščanstvo, morajo na vsak način preprečiti nevarnost, ki preti njihovim volilem po novem cestnem zakonu, s katerim hočejo izsesati napredno Ljubljano, da zadovolje potem svoje klerikalne volilce. Mislim, da boste vi volilci dali navprašanja, ki je vendar za zdravje vsega prebivalstva velikanskega pomena. In zakaj? Ker je v Avrežini pri Trstu podjetje, ki preskrbuje Trst z jako slabo pitno vodo, ki pa nese velike dividende. Zaradi teh dividend trpi vse mesto na zdravju, a Italijani prenašajo to prav mirno, njim se zdi čisto naravno, da si nekaj spekulantom maši žepa na škodo vsega prebivalstva.

Nobena socialna družba ne more biti tako popolno urejena, da bi bile postavbe absolutno varstvo. Navadno se sodi kriminalnost kakega plemena samo po številu kazenskih obsodb. Toda to je pomanjkljivo merilo, kajti brez števila je dejanj, ki jih po postavi ni mogoče obsoditi, tudi če oblast zanje sploh izve, ki pa so vendar nemoralna, nepravna in ki jih obsoja človeku v večji ali manjši meri prirojeni pravni čut. Pri Italijanih je pravni čut že tako malo razvit, da si dovoljujejo v vsem oziru dejanja, ki jih bolj razviti pravni čut Slovencev in Nemcev obsoja kot nepoštena ali nemoralna.

Ni dolgo tega, kar je kriminalni komisar Titz, rodom Ljubljančan in najspodobnejši kriminalni funkcionar tržaške policije javno povedal, da je v Trstu stotisoč tatov. S tem je pač hotel povedati, da je v Trstu toliko ljudi, ki so bili že obsojeni zaradi tatvine, oziroma so izvršili že različne tatvine, a se jih ni moglo obsodi-

rodno - naprednim poslancem popolnoma prav, ako posežejo še po silnejši hrupni obstrukciji, da vas obvarujejo nameravanega ropa na vaše žepa! (Burno odobravanje!)

Še nekaj pa je, kar zadnji čas silno razburja celo Ljubljano. Govoriti hočem o stvari veliko bolj decentno, kakor je opisano v dotični knjižici.

Spominjate se še vsi, kaj vse se je govorilo in pisalo tedaj, ko se je odkril Prešernov spomenik. Ljubljanski škof je pisal ljubljanskemu županu, v katerem ga je rotal, da naj ne dopusti takega pohujšanja, češ, da bo tudi on umrl in moral dati odgovor za pohujšanje. In sedaj! Res je, zdravro jedro je še v nas Slovenceh, kajti zavladalo je v nas tako ogorčenje, da ni bilo treba državnega pravdnika, da bi prepovedal ono knjižico, temveč je radi tega splošnega ogorčenja sam oče moral umakniti svojega otroka! (Burno odobravanje!) Pribiti pa je tudi treba, da tisti »Slovenec«, ki je svoj čas polnil svoje predale s Prešernovim spomenikom, sedaj, ko se pohujšujejo naši otroci! (»Naše žene, naša dekleta!«), sedaj molči in ne najde besedice ogorčenja za vse to pohujševanje!

Tako sem vam orisal vaš položaj. Povedal sem, kako izhajajo vsi novi zakoni le iz sebičnega, strankarskega namena, da bi se z njimi prikupila klerikalna stranka ne glede na občo korist davkoplačevalcev. Povedal sem vam, kaj vam preti z novim cestnim zakonom, da vas hočejo oskubiti z novimi dokladami, da vam hočejo iztrgati iz rok občinske zastope, da vas hočejo materialno, duševno in politično popolnoma pritisniti ob tla. Ne pomislijo pa pri tem, da v slučaju, da se sprejme novi volilni red za Ljubljano, pridejo

v ljubljanski občinski zastop —

Nemci!

Prav je, da so v občinskem zastopu zastopani vsi davkoplačevalci, toda ne vem, zakaj bi naj bili ravno mi Slovenci prvi, ko drugod v Celju, Mariboru, Celovcu, nihče ne misli na to, da bi se priznala Slovincem kaka pravica! Zakaj bi bili ravno mi Slovenci tisti ekskvizitni pravičnejši! Saj imajo Nemci pri nas itak dovolj pravice. Klerikalci seveda hočejo to, ker hočejo žrtve edino le na naši strani. Ali vsaka strahovlada ima svoj konec. In čim več je žrtev, tem bolj se bliža ta konec, in prišel bo tudi za naše klerikalce usoden dan, ko bodo rekli, da so bili in jih ni več. Tedaj pa bo zopet krepko nastopila narodno - napredna stranka, ki bo s pravičnejšimi nameni delovala v blagor slovenskega ljudstva. Da se to zgodi čim prej, v to vam kličem: Živelj! (Burno, dolgotrajno odobravanje!)

Predsednik obrtnega sodišča —

Nemec!

Ko je nato obč. svet. Franchetti v ostrih besedah grajal nečuvstvo dejstvo, da je imenovan za predsednika obrtnega sodišča Nemec, deželno vladni svetnik Hauffen, ste se še sprejeli soglasno sledeči

resoluciji:

»Na shodu «Političnega in izobraževalnega društva za dvorski okraj» dne 5. novembra 1909 zbrani volilci odločno protestirajo proti nameravanemu cestnemu zakonu, s katerim se naravnost hoče odrediti ljubljansko prebivalstvo, proti novemu občinskemu volilnemu redu za deželo in za mesto Ljubljano, s katerim se hočejo oropati naši somišljeniki njihovih političnih pravic, ter slednjič proti izvolitvi Nemca, deželnosod. svet. Hauffena za pred-

Neznani Trst.

(Dalje.)

Italijani so navidezno razdeljeni v različne stranke in frakcije. Časih sežejo prav močno v lase, se koljejo in pobijajo, a v kritičnih trenutkih jih vendar vedno združujejo isti cilji. V Trstu so med Italijani narodni liberalci, mazzinijanci, republikanci, klerikalci, socialisti in tudi anarhisti, a pri zadnjih volitvah so v kritičnem trenutku vendarle združili le v dva tabora, v irendentni in v socialno demokratični.

Nevaren razpor med Italijani je nastal pred nekaj leti, ko se je bivši ban Dompieri uprl različnim sledečim svojim strankam. Dompieri je stopil in začel s tiho podporo vladne in duhovščine srdit boj proti govorjuči italijanski stranki in Zim. Ta boj je trajal nekaj let in je identitno silno škodoval, a naposled Dompieri vendar podlegel.

V zadnjem času je nastal razpor med italijanskimi socialnimi demokratimi. Navidezni povod je bil kompromis, ki so ga pri zadnjih volitvah sklenili socialni demokratje s Slovinci. A ta kompromis je bil samo preteza. Razpor je prouzročil socialnodemokratični voditelj Pagnini s tem, da je izstopil iz stranke, odložil svoj državnozbornski mandat in ustanovil lastno narodno socialno stran-

ko. Pagnini, ki je hišni posestnik in sploh bogat človek, je s tem storil veliko uslugo irendentovcem; da se mu bodo ti hvaležne izkazali, o tem pač ni dvoma. Kdo ve, če niso irendentovci sami pridobili Pagninija, da je uprizoril ta razkol.

Med irendentovci reprezentirajo mazzinijanci najradikalnejšo strujo. Ti so pravi revolucionarji, ki stoje na stališču, da je v korist italijanske stvari dovoljeno zoper nasprotnike rabiti vsako sredstvo, tudi revolverje in če treba bombe. V tem taboru je vso mladina. Mazzinijanci so že opetovano in nele zadnjici z revolverji streljali na Slovence in imeli svoj čas pripravljene tudi bombe. S temi ljudmi bo imela država še velike težave.

Italijanski klerikalci so kaj krotka stranka. Poskusili so že parkrat se organizirati a ni se jim nikoli posrečilo. V narodnem oziru so fanatično italijanskega mišljenja, njih klerikalizem je pa precej nedolžna limonada; klerikalni so, ker od klerikalizma žive. Zanje je dovolj značilno, da še svojega lista ne morejo vzdrževati in da se po zakristijah bero židovski listi italijanskih irendentovcev. Prave klerikalce je dobiti v Trstu samo med slovenskimi duhovniki.

Označevanje političnega karakterja tržaškega italijanstva se nam je nekoliko raztegnilo, dasi smo po-

vedali, oziroma v spomin poklicali le najpotrebnejše, kar mora vedeti vsak izven Trsta živeči Slovenec, če naj razume dogodke v Trstu.

Kakor so Italijani na eni strani neizprosno dosledni, skrajno brezobzirni in predrzni v zasledovanju svojih končnih narodnih ciljev, tako se na drugi strani tudi na njih političnem delu spozna tržaškega italijanstva izpridenost in demoralizacija. Tržaški italijanski politik je nacionalen idealist in fanatik in ob enem do kosti korumpiran koristolovec. Kakor je vedno pripravljen posvetiti vse moči uresničenju italijanskih narodnih ciljev, tako je tudi vedno pripravljen brezstidno oskodovali javne interese v korist svojega žepa. In to se mu niti posebno ne zameri, ker je ravno vsak tržaški Italijan pripravljen storiti isto tako, če bi le imel priliko. Tekom časa je prišlo že nebroj škandaloznih afer o različnih tržaških politikih na dan, a škodovala jim niso nič, čisto nič. Svoječasni vodja irendente podžupan dr. Venezian je bil na pr. oskrbnik več hiš, kjer so nastanjeni bordeli, a v italijanskem taboru v Trstu se nad tem ni živa duša spodbudila. Kako daleč se upajo Italijani iti, se vidi iz tega, da Trst še danes nima dobre pitne vode, dasi je tako potrebuje kot nobene druge stvari. Že kakih petindvajset let zavlačujejo Italijani na najrafiniranejši načine rešitev tega

sednika obrtnega sodišča; nasprotno pa soglasno odobravajo nastop narodno - naprednih poslancev v deželni zbor, ter jih pozivljajo na skrajni odpor v obrambo političnih pravic in gospodarskih koristi svojih volilcev, obsojajo pa z vso ogorčenostjo nasilno zakonolomno postopanje deželnega glavarja v zadnjem zasedanju deželnega zbora.

Somišljeniki narodno - napredne stranke, zbrani na društvenem shodu »Političnega in izobraževalnega društva za dvorski okraj« najostreje obsojajo postopanje klerikalne večine deželnega zbora kranjskega v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora napram učiteljskemu stanu in zahtevajo od svojih naprednih poslancev, da izvojujejo učiteljskemu tako gnetno stanje, ki odgovarja njegovemu vzvišenemu in napornemu vzgojvalnemu poklicu.

Vsakemu svoje!
Oglasilo se je nato več govornikov. G. Škrlj je govoril v imenu narodnega delavstva k imenovanju nemškega predsednika obrtnemu sodišču, v imenu trgovcev je protestiral proti temu imenovanju obč. svet. gosp. Meglič, obširno je govoril o isti zadevi in splošnem našem političnem položaju obč. svet. dr. Švigelj, a žal, ne moremo radi pomanjkanja prostora obširneje poročati.

Ko je še gosp. okrajni glavar Lapajne povabil zborovalce na Martinov večer šentjakobsko - trnovske Ciril - Metodove podružnice, je predsednik zaključil to lepo uspelo zborovanje z zahvalo govornikom in udeležencem.

Politični položaj.

»Slovanska Enota« in Poljaki.

Dunaj, 5. novembra. Včerajšnji odgovor »Slov. Enot« je Poljake nekoliko ozlovoljil. Vendar pa je bila včeraj zvečer zopet konferenca, katere so se udeležili voditelji vseh slovanskih strank. Zastopniki Poljakov so stavili vprašanje, kako si predstavljajo opozicijski razvoj politične situacije po eventualnem odstopu sedanjega kabineta, in če so pripravljeni dati poročilo za normalne razmere v zbornici. V debati, ki je na to sledila, so izjavili voditelji »Slov. Enot«, da zahtevajo popolno zagotovitev, da odstopi sedanjí kabinet, vse drugo pride pozneje na vrsto. — S češke strani se je sprožila med drugim misel, naj bi se sestavil kabinet z Bilinskim na čelu. O tem se je dolgo časa debatiralo, vendar se mnenja niso zedinila.

Glede češkega deželnega zbora sedaj ni nobenih konferenc; vendar pa bodo Poljaki še enkrat poskusili omogočiti delomožnost češkega deželnega zbora. Tudi na seje državnega zbora za sedaj še ni misliti, ker bi najbrže nastala takoj hrupna obstrukcija, vsled katere bi se moralo zasedanje zaključiti.

Dunaj, 5. novembra. »Slovanska Enota« je danes dopoldne nadaljevala svojo politično debato, ki se je ob 1. uri prekinila in se bo zopet nadaljevala ob 5. popoldne.

Dunaj, 5. nov. Glombinski je bil danes pri ministrskem predsedniku, da mu referira o tendencah včerajšnjega sklepa »Slov. Enot«. Po konferenci z Bienenrothom je šel Glombinski na sejo predsedništva »Poljskega kluba«, ki je bila pri predsedniku parlamenta in je tam referiral o svojem pogovoru z ministrskim predsednikom.

Popoldne ob 5. uri je nadaljevala »Slov. Enota« zopet svojo sejo. Poročalo se le o konferenci z Glombinskim in o pogovoru z Bienenrothom. Baron Bienenroth zahteva še pred eventualno rekonstrukcijo kabineta jamstva, da bo parlament delomožen in da se odstranijo difference med Čehi in Nemci.

Zvišanje tarifov južne železnice.

Dunaj, 5. novembra. Danes je imel sejo včeraj izvoljeni pododbor železničnega odseka, da se posvetuje o zvišanju tarifov južne železnice. Sekcijski šef Schonka je zagovarjal zvišanje tarifov. Po daljši debati se je sprejela resolucija, v kateri se obžaluje zvišanje tarifov južne železnice, ker enostransko obremenjuje samo en del avstrijskega ozemlja, ker se je izvršilo brez vprašanja gospodarskih korporacij in ker se z njim južna železnica ne bo sanirala. — Vlada se pozivlja preprečiti vsaj zvišanje tarifov za prevažanje živeža.

Lvovski občinski svet.

Lvov, 5. novembra. Občinski svet je sklenil pozvati deželni zbor, naj spremeni gališko šolstvo v toliko, da bo učni jezik na novo ustanovljenih šolah v Galiciji samo poljski ali rusinski.

Ogrska kriza.

Ministrski svet.

Budimpešta, 5. novembra. Danes popoldne ob 4. uri se je nade-

ljeval včeraj prekinjeni ministrski svet. Debatiralo se je o modalitetah razrešitve politične krize. Ker pa se je pokazalo, da si je treba izprostiti pritrditve vladarjeve, bo Wekerle zopet šel na Dunaj.

Orško.

A tene, 5. novembra. Položaj se je zopet zelo poslabšal. Vojaki na treh oklopnih so odpovali pokorščino. Kralj je v zadnjem času opetovano izjavil, da ne mara ostati več na prestolu; star je 63 let in želi pokoj. Kralj je že poletil hotel odstopiti, le nujno prigrvarjanje kralja Edvarda ga je odvrnilo od tega koraka. Sedaj pa neče več čakati, ker se boji, da bi sicer bil odstavljen, in ker vidi, da so celi dinastiji spodkopana tla.

Somišljeniki!

Naprednjaki!

Vabilo

SHOD
na
narodno-napredne stranke
ki bode

v nedeljo, 7. t. m. ob polu 11. dop.
v čitalnični dvorani „Društvenega doma“ v Kamniku.

Dnevni red:

a) Poročilo o političnem položaju in zadnjem deloznizorskem zasedanju.
b) Organizacija narodno-napredne stranke.

Poročata dež. odbornik dr. I. Tavčar in dež. poslanec dr. I. Vilfan.

Somišljeniki, naprednjaki, vsi brez izjeme na ta shod!

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

Dnevne vesti.

+ Občinski svet ljubljanski ima prihodnji terek sejo. Dnevni red priobčimo v ponedeljek.

+ Sodnikom pri novokreiranem obrtnem sodišču je imenovan Nemec — deželnosodni svetnik H a u f f e n. Za to mesto predlagani okrajni sodnik dr. Papčič, ki je na glas kot dober sodnik — ni našel milosti pri graški gospodi — ker ima podedovano napako na sebi, da je — Slovenec. Pri obrtnem sodišču bodo iskale pravne pomoči stranke iz obrtnega stanu, ki so po ogromni večini samo slovenskega jezika večše. Zato so imenovali sodnikom pri tem sodišču Nemca, ki nima našega jezika v toliko meri v oblasti, da bi mogel občeovati v takih zadevah s slovenskimi strankami. To imenovanje je Pittre ich o v o delo in ta mož nam daje zausnice, kadar more. To je zahvala za naše lakajstvo! Obrtno društvo se je bilo še včeraj telegrafično obrnilo na justično ministrstvo z zahtevo, naj bo na to mesto imenovan Slovenec, ki pozna jezik in razmere, a kakor se vidi, je bil ta telegram že prepozen. Imenovanje se je izvršilo kar na tihem.

+ Škofova knjižica in cenzura. Ljudje se ne morejo prečuditi, da državno pravdnštvo ni zaplenilo škofove knjižice »Ženinom in nevestam«. Ko bi bil to knjižico spisal kak navaden človek, je seveda čisto gotovo, da bi jo bilo državno pravdnštvo zaplenilo. Toda škofje imajo v Avstriji od nekdanjih privilegij in pravice, ki jih sicer nobena postava ne pozna, ki pa jih vendar vse oblasti je respektirajo. To se je pokazalo tudi sedaj. Ko je grof Hoensbroech izdal svoje znanstveno delo, jako dolgočasno knjigo »Das Papsttum«, ki je neizobraženec že po svoji pisavi skoro nepristopna in ki velja kar 30 kron, torej toliko, da si navaden človek te knjige gotovo ne kupi — je državno pravdnštvo na Dunaju knjigo hitro konfisciralo zaradi citatov iz različnih del duhovniških pisateljev o spolnem občevanju. Ljubljanski škof je pa izdal popularno, po svoji pisavi in ceni najširšim slojem namenjeno knjižico, v kateri uči to isto, kar je Hoensbroech obsojal, ta knjižica pa ni bila konfiscirana. Iz tega se najbolje spozna privilegij, ki ga uživajo škofje. Pravičnost zahteva, da se stališče drž. pravdnštva premotri še z neke druge strani. Ko bi bilo državno pravdnštvo konfisciralo škofovo brošuro, bi bilo s tem izreklo, da je škof storil veliko in javno pohujljivo žalitev sramožljivosti v smislu § 516. kazenskega zakona, katero dejanje se po citiranem paragrafu kaznuje kakor pregrešek s hudim zaporom od šestih mesecev do enega leta. S tem, da državno pravdnštvo ni konfisciralo brošure, je škof sicer spravilo v velikansko blamažo in ga naredilo naravnost nemogočega, a ga je obvarovalo vsaj tega, da ni bil oblastveno obdolžen pregreška po § 516. kaz. zak., pregreška proti naravnosti.

+ Škof in božja pota. V svoji brošuri opominja škof ženinom in ne-

veste: ... sklenita, da se bosta shajala malokdaj, nikoli dolgo časa in nikoli sama v samotah in temi. Ako ženin včasih obide nevesto, naj se to zgodi na njenem domu. Ne vodi neveste na izprehode, ne v gostilne, ne na Božjo pota! Vse to je nevarno; naša narava je preslaba; malokdaj bo brez greha. — Škof je torej sam sprejel, da božja pota niso za mlade ljudi in da se na božjih potih mnogo greši. Ta božja pota so dobičkonosna podjetja in zato bodo še dalje duhovniki vlačili ljudi na božja pota, čeprav se tam zgodi na milijone grehov.

+ Škofova knjižica o zakonski mesenosti. Od vseh strani domovine, s Hrvatskega in Češkega in iz Galicije dobivamo pisma z nujno, dostikrat prav presrečno prošnjo: pošljite nam škofovo knjižico. Pišejo nam znani in neznaní ljudje, eden obeta desetak, drugi prelepi vse pismo s Ciril-Metodovimi znamkami, tretji slovesno zatrjuje, da je zvest čitatelj našega lista, četrti nam kliče v spomin, da smo mu dolžni zahvalo, ker nam je pred tolikimi leti poslal neki dopis itd. itd. Razume se samo ob sebi, da bi vsem tem prošnjam prav radi ustregli, če bi mogli, a ne moremo, ker nimamo ne enega izvoda te knjižice. Morda bo za silo zadostovala ravnokar izdana brošura »Kaj pravi brošura škofa Antona Bonaventure!«, ki obsega značilne citate iz knjižice »Ženinom in nevestam«.

+ Cvetje za vertov sv. Frančiška« je eden najbolj škodljivih slovenskih listov. Za takega ga je proglasil organ naših protialkoholikov, to je Zlata doba v septemskem številu 1909. Torej čujte in zapomnite si ljudje božji: ne Slovenski Narod, ne kak drug liberalen list ni škodljivec našemu ljudstvu, ampak nad vse poobzno Cvetje, glasilo slovenskih tretjerednikov, ki izhaja v Gorici že 26. leto. — Pa kako je prišlo do te obsodbe? P. Stanislav Škrabec, zaslužni urednik tega lista in spoštovani starina slovenskih znanstvenikov, je jako trezen mož; ta je v 8. številu svojega lista zapisal sledeče misli, ki so našim vrtoglavi mizernikom razburile njih vodeno naudušenost. Škrabec piše na str. 230: »Kristus vina ni zaverjal in sv. Frančišek ga tudi ni prepovedal nikomer. Zametali in prepovedovali so ga razni krivoverci, turški prerok Mohamed in v prvih časih krščanstva tako imenovani »vodnjaki« (aquarii) ali »enkratit« ... Posebno pa kriče zoper vino in vsako podobno, pijačo neki veri Kristusovi naravnost sovražni doktorji, ki sklicujejo in vodijo znane mejnoredne protialkoholiske shode ali kongrese. Dobri katoliški kristjani takih antikristov nikakor ne bi smeli poslušati, ker bi morali trdnopripricani biti, da je prava resnica to, kar uči sveto pismo, in častiti bi morali, kar je Kristus tako visoko, neizmerno visoko počastil ...« In na drugem mestu ko našteje izreke sv. pisma: »Ali ni očitno iz tega, da mora biti po božji besedi vino nekaj koristnega in dobrega prav kaker žito in olje?« V nadaljnjem navaja še druge primere iz sv. pisma, iz katerih zaključuje, da nevarnost za človeško blaginjo ne tiči v vinu, temveč v pijanosti. — Na te dobro pretehtane pomisleke proti pretiranemu protialkoholnemu gibanju pa odgovarja urednik Zlate dobe v št. 7 s pikro ogorčenostjo. Škrabčovo pošteno mnenje imenuje »zlobno, s plašcem svetosti se ogrinjajoče ščipanje«; — imenuje ga torej z drugimi besedami: hinavca. Dalje pravi, da mu bodo že zamašili usta: »Storili smo potrebne korake, obrnili se na predstojništvo frančiškansko, ki nam je v vsem prav dalo in obljubilo potrebno ukrepanje. Nazadnje pride pa grožnja a la revolver-journal: »Ako bi pa še sedaj miru ne bilo in se le enkrat ponovi kak napad, potem bomo povedali naravnost, kar mislimo, zoper »Cvetje« pa začeli ljudi svariti, kot zoper enega najbolj škodljivih, pravemu cerkvenemu duhu najbolj protivnih listov slovenskih.« — In res so ugnali ubogečega patra Stanislava. V 10. zv. Cvetja se bridko pritožuje, s koliko svetoostjo da postopa mlajša duhovščina proti starim duhovnikom in koliko sovražnikov si je nakopal radi svojih odkritih besed. — Za nas je zanimivo končno le dejstvo, da si včasih tudi vrane med seboj oči izključujejo: da se najdejo med njimi ljudje, ki smešijo in haranguirajo starega, trezno mislečega moža, če izraža svoje pošteno prepričanje, samo ker je pri tem oškodovano samoljubje fanatiških »vodnjakov« ali »vodenicarjev«.

+ Okrajna posojilnica v Konjicah na Štajerskem se menda nahaja v denarnih stiskah. Prigodilo se je namreč, da je neka stranka zahtevala izplačilo svoje hranilne vloge v malenkostnem znesku 145 K 40 v z obrestmi, katero izplačilo je okrajna posojilnica v Konjicah odklonila iz nerazumljivih razlogov. Pozivljamo svoje somišljenike, katerim so razmere pri okrajni posojilnici v Konjicah natančneje znane, da nam poročajo, je li pri okrajni posojilnici v

Konjicah denar sploh še varno shranjen, ali ne, da bomo vedeli naše ljudi obvarovati eventualne škode.

+ Glede dopolnilnih državnoborskih volitev v Trstu nam poroča naš tržaški dopisnik: Pričakovalo se je za gotovo, da bodo socijalni demokratje na dopolnilni volitvi za državni zbor v III. mestnem okraju kandidirali dr. Puecherja. Zdi se pa, da dr. Puecher ni hotel sprejeti kandidature, in sicer, kakor se trdi, zato ne, ker nimajo soc. dem. nobenega upanja na zmago. In radi tega so proglasili kandidatom nekega dosedaj popolnoma nepoznanega moža, nekega učitelja imenom Nicolao, o katerem se dosedaj ni niti vedelo, da sploh eksistira. Kakor vse kaže, bo prišlo do ožje volitve med slovenskim in laškim liberalnim kandidatom.

+ Ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Trstu sprejme, kakor se nam poroča, takoj 20 do 25 aspirantov na poduradniška mesta — menda za postojano službo. Treba je, da je petent dovršil štiri gimnazijske razrede ali pa druge primerne študije. Prednost izmed takih kompetentov imajo seveda tisti, ki so že doslužili vojaške. Razmere pri železnici so ba-je jako ugodne; pozivamo tedaj slovenske mladeniče, da vložijo takoj svoje prošnje na c. kr. železniško ravnateljstvo Trst.

+ Pri državnoželezniškem ravnateljstvu v Trstu so se zgodile te dni važne personalne premembe. Izvršile so se v smislu vladajočega sistema. Najznačilnejše je imenovanje popolnoma nezmožnega nadinspektorja Kordina za ravnateljevega namestnika in vladnega svetnika. Kordin je menda kakih 42 let star in je preskočil celo vrsto starejših uradnikov. Pri ravnateljstvu v Trstu služi kot nadinspektor hud Nemec Litttron. Ta je bil že dvakrat alitrikat Kordinov šef, zdaj pa je postal Kordin šef dosti starejšega Litttrona. Kordin je dobil to mesto po prizadevanju nemškega Volksrata na Kranjskem. V svoji službeni lastnosti bo imel Kordin jako velik vpliv na sprejemanju nižjih službenec. Prav ker hoče Volksrat imeti človeka, ki bo odpravljal Slovence in spravljaj kar mogoče Nemcev v državnoželezniško službo na slovenskih tleh, zato se je zavzel, da je postal Kordin ravnateljev namestnik. O personalnih spremembah, ki so se zgodile pri državnoželezniškem ravnateljstvu v Trstu, je bilo izdano obširno poročilo, ki je izšlo v različnih nemških listih. Tam je povedano, da je Kordin zmoežen — italijanskega in francoskega jezika. Torej pri ravnateljstvu drž. železnic v Trstu, kamor spadajo železnice slovenskih in hrvatskih dežel je dokaz jezikovne zmožnosti za občevanje s slovenskim in hrvatskim prebivalstvom, da zna kdo — francoski in italijanski! Res, lepe so avstrijske razmere!

— Slovensko deželno gledališče. Danes, v soboto se igra prvič igrokaz narodnega življenja češkega, Fr. Ad. Šubertova »Žetev«. Znameniti češki pisatelj, ki je član »Akademije«, bivši ravnatelj »Narodnega divadla v Pragi« in »Mestnega gledališča na Vinohradih«, je že znan našemu občinstvu po svojih zanimivih leposlovnih in dramatskih delih. Igrokaz »Žetev« je vseskozi dobro nastudiran ter so glavne vloge v rokah gg. Verovška, Nučiča, Danila in gđc. Wintrove. Predstava se vrši za nepar. — V nedeljo popoldne se ob znižanih cenah igra izborna Rob. de Flersova in A. G. Caillavetova veseliga »Ljubezni bdi« za nepar-abonente, zvečer pa se poje na čast hrv. pevskemu društvu »Kolo« tretjič in zadnjič v sezoni Puccinijeva opera »Madame Butterfly« na par.

Sprejem hrv. pevskega društva »Kolo«, ki je bil danes ob pol 1. pop. na južnem kolodvoru, je bil nad vse presrečen. Ko je vlak z milimi gosti prisopihal in postaja, so zaorili burni živio-klice in godba »Slov. Filharmonije« je zasvirala našo narodno himno. Gospodične so obsule bratske hrvaške pevice z lepimi šopki, predsednik Glasbene Matice prof. Štritof pa je pozdravil »Kolo« z iskrenimi besedami. Idealno lep namen Vas je pripeljal v Ljubljano. Sprejemamo Vas z odprtimi rokami, kakor sprejema brat brata. Vaš poset je poset hrvaške glasbene umetnosti slovenskemu narodu. Vaša pesem bo naša iskren odmev v naših srcih. Živela hrvaško-slovenska vzajemnost! Živeli drage nam »Kolašice« in »Kolašice!« Ko so se polegli navdušeni klicidobravljaja, je povzel besedo podpredsednik »Kola«, ki je dejal sledeče: »Komaj smo dočakali trenutka, da Vas posetimo v Ljubljani in vrnemo obisk Glasbene Matice v Zagrebu. Prišli smo kakor brat k bratu, čutimo se pri Vas kakor doma. Živela hrvaško-slovenska vzajemnost!« Nato so zasedli hrvaški gostje za nje pripravljene vozove in so se odpeljali skozi špalir občinstva, ki jih je tudi pred kolodvorom navdušeno pozdravljalo, v mesto.

— Na današnji koncert »Kola« in jutrišnji Gajevo Akademijo pri-

de tudi deputacija »Matice Hrvatske« in sicer: predsednik dr. O. Kučera, tajnik dr. A. Bazala in blagajnik prof. O. Bošnjak.

— Za Ciril - Metodov obrambni sklad daroval je neimenovani rodoljub iz Ljubljane 200 K. — Naj bi našel mnogo posnemovalcev!

— V »Slov. Braniku« naznanja ni narodni kolek št. II. družbe sv. Cirila in Metoda še ni šel, ker se je pokvaril neki stroj v tiskarni. Izide v 14. dne.

— Slovenkam! Odbor »Splošnega slovenskega društva« priredi v sredo, dne 10. novembra v »Mestnem domu« javno predavanje zelo instruktivne vsebine, na kar opozarjamo že danes slovensko ženstvo.

— Svečana Gajevo Akademija bo jutri, v nedeljo ob pol 12. dop. v »Mestnem Domu«. Dnevni red: 1. »Slovenec sem«, poje »Kolo«. 2. Govor dr. Fr. Ilešiča. 3. »Hrvatskoje poje »Kolo«. Vstop prost.

— Telovadno društvo »Sokol II.« v Ljubljani, naznanja sl. občinstvu kakor tudi vsem narodnim društvom, da namerava prirediti v torek, dne 1. februarja prih. leta v veliki dvorani Mestnega doma svoj I. v večji obsegu se raztezajoči zabavni večer pod imenom »Bela Ljubljana«, na kar naj se slav. društva blagovoljivo ozirajo. — Veselični odsek Sokola II. v Ljubljani.

— Za Martinov večer »Slaveca« kateri se vrši v nedeljo, 14. nov. t. l. v veliki dvorani »Narodnega doma« izbral se je bogat in zelo zanimiv spored, ki bode zadovoljil vsakogar. Opozarjamo posebno na komične prizore, ki obdelujejo najaktuelnejše ljubljanske zadeve. Po sporedu se vrši ples. Po sijajno vspeli 25letnici, ki je društvu dala ogromnega dela si je »Slavec« dal nekoliko odmora. Na željo mnogobrojnih društev prijateljev, da se zopet ožive neprisljeni domači zabavni večeri, priredi torej »Slavec« Martinov večer, ki opozarja na to vse cenjene prijatelje društva.

— Karikature klerikalnih deželnih poslancev, ki so svoj čas v izloži »Narodne knjigarne« vzbujajo splošno pozornost, so še na prodaj. Če se bo pokazalo zanje zadostno zanimanje, bo g. Smrekar karikature klerikalne deželnozborne delegacije nadaljeval.

— Stavba vojaškega oskrbovališča. Pri stavbi vojaškega oskrbovališča je stavbina družba belgarska, dela izročila firmi bratov Eberl, škarska dela pa firmi Fran. Ks. Star. V tem smislu naj se popravi včerajšnja naša notica.

— Pri zgradbi nemškega gledališča v Gradišču so zaposleni trije vojak tučajšnjega 27. pehotnega polka. Mislijo smo, da je dovoljen vojake vporabljeni za dela samo pri izrednih priložnostih, pri kakih veljkih neizgadah itd. Da bi se vojake vporabljali za dela pri privatnih zgradbah, tega še nismo slišali. Mamenimo, da absolutno ni dopustno, da bi vojak odjedali kruh delavcem, zato pozivamo vojaško upravo, na nemudoma odredi, da ne bodo vojaški delali pri zgradbi nemškega gledališča nedopustne konkurence delavcem, ki žive od dela svojih rok.

— V Beljaku je izpraznjeno mesto klas. filologije in slovenščine učnega jezika, ker je g. prof. Jos. Škrbinšek bil letos prestavljen v Slane na Češko. To važno mesto nočejo razpisati, ker hočejo najispraviti nekega nemškutarja Henzeleja, ki je še le v Beljaku kot splent predsedal na nemško stran. Ta pa še nima izpita iz slovenščine zato čakajo z razpisom mesta. Opozarjamo torej merodajne faktorije, da se za to zadevo o pravem času pobogajo; kajti če dobi to mesto renegat tedaj je naš gimnazijski naraščajšgurno do osme šole ponemčen. Zahtevati je, da se mesto razpiše s klasične filologije, združeno z slovenščino, kot postranskim jezikom. Da se pouk v slovenskem jeziku malo povzdigne; kajti to je res škandal, da se slovenščina predava v šoli slovenskim fantom v nemškem jeziku. Na noge torej, dokler je še čas! — Bivši profesor v Beljaku.

— Podružnica Ljubljana I. avstrijskih državnih slug sklicuje veliki shod društvnikov na dan 14. novembra 1909 ob pol 3. popoldne. Restavraciji g. Stefana Bergant »Jugoslavski hram«, Gospod. ulica št. 3, z sledečim dnevnim redom: 1. Organizacijska predavanja. 2. položaj cestarjev, pomožnih slug in paznikov, 3. osnova službenpragmatike, 4. imenovanje poduradnikov v justičnem in finančnem sortu, 5. nameščenje in položaj davnih političnouradnih slug na Kranjskem, 6. raznoterosti. — Važnega shoda, ki je zadnji v tekočem letu, sledi že iz tega vsprejda, tegadelj naj noben član ne zamudga obiskati ter v lastno prid sodelovati za boljše bodočnost.

— O »Napoleonovi Iliriji« predaval včeraj v »Mestnem domu« gosp. prof. dr. Fr. Ilešič, predstnik »Slovenske Matice«. Zanimi-

in ravno letos ob stoletnici Ilirije aktualni predmet je privabil v »Mestni dom« zelo mnogobrojno občinstvo. K številnemu obisku je seveda zelo pripomoglo tudi to, da je gosp. prof. Ilesič dobro znan kot izborni predavatelj in izvrsten poznavatelj ilirske dobe. Govornik začetkom razlaga historično podlago ilirskega kraljevstva; v schönbrunskem miru je morala Avstrija odstopiti južne slovenske dežele Napoleonu. Spominov na francosko dobo je pri nas dovolj: v muzejih, v narodni pesmi, v literaturi itd. Ilirske pokrajine so bile vojaško organizirane, imele so svojega poveljnika, znanega maršala Marmonta. Ko je Vodnik nastopil s svojimi »Novicami«, s svojimi bramborskim pesmimi itd., ni bil prijatelj Francozov; ko pa je l. 1809 prišla francoska vlada k nam, je zapel svojo navdušeno »Ilirijo oživljeno«. Francozi so uvedli po naših solah materinstvo kot učni jezik. Vodnik je napisal slovenski abecednik in druge slovenske učne knjige. Francozje so ustanovili v Iliriji 25 gimnazij in 2 visoki šoli, v Ljubljani in Zadru. V svoji »Iliriji oživljeni« opeva Vodnik »duh Napoleonov«; to je pač tisti duh, ki se je znal povzpeti iz nič do časti francoskega imperatorja. Kar je Vodnik za nas, to je za Hrvatce Simon Starčević; tudi on je v tej dobi začel pisati učne knjige. Francozje so imeli pri nas glavno tri nasprotnike: kmete, duhovščino in druge slovenske učne knjige. Kmetom niso bili po volji davki, vojaščina itd. Duhovščina se ni mogla spoprijazniti s francosko svobodomiselnostjo, vendar je pa liberalna višja duhovščina bila prijateljica Francozom. Plemstvo se je pa balo za svoje privilegije. Ilirsko kraljestvo je povzročilo, da so se Sloveni, Hrvatje in Srbi začeli čutiti kot en narod; mi smo ga imenovali »slovenski«, Hrvatje »hrvaški« in Srbi »srbski«. Kako je Napoleon hotel razrešiti ta problem, je teško reči; najbrže bi bil sankcioniral dalmatinsko - hrvaško narečje, katerega bi dal ime »slovenščina«. Doba ilirskega kraljevstva je končno povzročila, da so se osobito francoski romantiki začeli zanimati za naše dežele in jugoslovanske narode. Ko je bilo l. 1814 razrušeno ilirsko kraljestvo, je ostal Karlovski okraj še vedno združen s Kranjsko. Na tej gimnaziji so seveda v obilnem številu študirali Slovenci in iz nje je izšel tudi Ljudevit Gaj. — Občinstvo se je govorniku za krasno in vseskozi vrlo zanimivo predavanje zahvalilo z burnim ploskanjem.

II. kirurški oddelek. Glede novice, v kateri smo imenovali ime dr. Derganca, smo naprosili, podati javnosti naslednje pojasnilo: dr. Derganc se je strokovno izobrazil na prvih dunajskih klinikah profesorjev Eiselsberga, Chrobaka, Wertheima in Schnitzlerja. Na podlagi odličnih spričeval je dobil iz Ljubljane ponudbo, naj prevzame mesto kirurškega asistenta. Ko so se vršile lani v deželni bolnici razne potrebne spremembe, uvidel je lanski deželni odbor na podlagi natančnih statističnih podatkov potrebnost II. kirurškega oddelka: saj ni bilo na kirurškem oddelku doslej nič nenaadnega, da so morali nastaniti v sobi za 20 postelj 40 bolnikov, tako da je morala polovica ležati na tleh. Dež. odbor je določil za primarija II. kirur. oddelka dr. Derganca in ga poslal na 6 mesečno znanstveno potovanje, da prouči najnovejša napredke kirurške vede. Že pred 3 leti je prepotoval dr. Derganc Nemško, Dansko in Švico in si ogledal vse moderne kirurške klinike; letos je obiskal na novo kliniko na Dunaju, v Berlinu in Parizu ter se v posebnih kurzijah izobrazil v najnovejših pridobitvah kirurgije, na pr.: ortopedija, uro-, röntgeno-, oto-, rino-, laringologija, serološke preiskave (Wassermannova reakcija). Tako ima dr. Derganc 6 let strokovne predizobrazbe, kakor je doslej ni imel noben primarij in se nahaja v 33. letu starosti, docim so bili baš na ljubljanski bolnici imenovani nekateri primariji z 28. do 29. letom.

Brivski »egar« v Bohinjski Bistrici ne da miru neki klerikalni žilici. O brivcu g. Jerneju Pircu je znano, da ne trobi v klerikalni rog. Ker mu njegovi nasprotniki ne morejo drugače škodovati, mu pa kradejo brivske »cagarje«, to se je sedaj že tretjič zgodilo. Kazalo je viselo na svetilki pri hiši M. Groboteka gotovo 6 m visoko. Uzmovč je moral nedvomno prinesiti lestvo s seboj, da je mogel do njega. Orožništvo naj malo bolj natančno povpraša pri nekaterih klerikalnih petlinih, pa bo de kmalo prišlo na sled ukradenemu kazalu.

Trg Mokronog je vsled sklepa z dne 4. t. m. poveril trdki Kreyca & Fischer napravo električne razsvetljave. Naprava, ki jo občinstvo splošno odobrava, se izvrši prihodnje poletje.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo, 14. listopada t. l., uprizori »dramatično društvo« veliko burlesko s petjem in plesom »Krasna

Lida«. Igra je češkega izvora in je dosegla na vseh slovenskih odrih najslajnejši uspeh. V pikri satiri biča narodno mlačnost trgovskih krogov ter nudi vsled mnogobrojnih komičnih zapletljajev in prizorov mnogo zabave in boče tudi našemu občinstvu, ki je jako razpoloženo za smeh, gotovo kar najbolj ugajala. Za Miklavžev večer se pripravlja čarobna bajka »Sne-gulčica«.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje jutri, 7. nov. t. l., na Zidanem mostu.

Učitelj Jos. Žagar v Celju na tamošnji okoliški šoli ima za tekoče šolsko leto dopust v svrhu, da poseže kurz v risanju in slikarstvu na današnjem tehnološkem muzeju.

Narodnost naših klerikalcev. Piše se nam: Prireditel velike železne ograje pri novem šolskem poslopju v St. Juriju ob juž. železnici se je izročila nemškemu ključavničarju Kossarju v Celju. Načelnik krajnemu šol. svetu v St. Juriju je namreč bivši klerikalni kandidat dr. Povalej, finančni komisar v Mariboru, ki pa ima v St. Juriju svoje posestvo. Brez komentarja! — Celjski hotel »Pri belem volu«, last klerikalne hranilnice, nič ne uspeva vkljub temu, da je tam vse bolj, nego — slovensko. Hotelski strežnik ima na svoji čepici samonemški napis »Weisser Ochse«. Tudi to ne vleče, toda značilno je za »narodno« podjetje.

Nemško šolo v Laškem trgu in nemški otroški vrtec v Vojniku pri Celju nameravajo razširiti. Nemški »Schulverein« tozadevno že — rovari. — Rojaki, pozor!

V St. Pavlu pri Preboldu v savinski dolini imajo novo lepo šolo ter mislijo v višjem razredu uvesti utrakvistični pouk. — To pač čudno osvetljuje »zavednost« Savinčanov!

Akad. tehn. društvo »Taber« v Gradcu si je za zimski tečaj izvolilo sledeči odbor: Predsednik: cand. med. Rado Schöber, podpredsednik: stud. med. Mirko V. Brezovnik, tajnik: cand. tehn. Fran Fischer, blagajnik: stud. iur. Jakob Božič, knjižničar: stud. chem. Vladimir Frankovič, gospodar: stud. tehn. Janko Hreščak, namestnik: iur. M. Rus in tehn. Škerk, pregledniki: stud. phil. Fran Šlibar, Ljudevit Mlakar in stud. ing. Matko Miklič.

Ponarejene poštne nakaznice dajo zadnji čas poštneemu ravnanstvu v Gradcu in na Dunaju precej opravka. Nakazani so zneski 800 do 900 K in sicer na različne osebe. Od dajni pečat na nakaznicah je zaznamovan z besedo Ribnica. Za koliko je bil poštni erar osleparjen, se sedaj še ne ve.

Grozna nesreča na parniku. 47 letni Anton Pečnik, bivač v Trstu, je delal na raztovaranju Lloydovega parnika »Silesia«, ki je vsidral v prosti luki. Pečnik je bil z drugimi vred zaposlen v spodnjih notranjih prostorih parnika. Ko so ob 10. zvečer ustavili delo, so se Pečnik in drugi povzpeli na krov, a ko so bili že na vrhu, je Pečnik omahnil in padel nazaj na dno parnika, in sicer z višine 10 metrov. Reže si je strl lobanjo in si zlomil hrbtnico. Bila je zaman vsaka zdravniška pomoč; nesrečnež je umrl pol ure kasneje. — Do 9. zvečer je delal na istem parniku tudi Pečnikov sin, in ko je ta odhajal domov, mu je nesrečni oče naročil: »Povej materi, da pridem takoj!

Samomorilska manija v Trstu. V ponedeljek se je ustrelil magistratni uradnik Karel Fon. Govori se, da si je končal življenje, ker ni imel dovolj denarja za nakup pohištva, v kateri namen je bil svoji zaročenki že izročil 500 K, drugi zopet pravijo, da se je ustrašil zakonskega jarma. — V torek se je na javnem vrtu nasproti godbenemu paviljonu obesil 51 letni Peter Seriau — zakaj, ni znano. — V sredo je skočil iz okna svojega stanovanja 48 letni upokojeni uslužbenec javnih skladišč Henrik Rella in se tako poškodoval, da je umrl, komaj da so ga pripeljali v bolnico. Rella si je že pred par leti hotel končati življenje in je vsled tistega poskusa oslepel na obe oči, kar ga je sedaj pognalo v smrt. — Iz nesrečne ljubezni si je poskusila končati življenje delavka Santuca Snider. Pila je karbolovo kislino. Zdaj leži v bolnici v smrtni nevarnosti. — S hipermanganatom se je tudi iz nesrečne ljubezni hotela usmrtiti 23letna Vali Maleček. — 38 letna devica Virginija Colla, si je hotela končati življenje s tem, da se je zaprla v kuhinjo in odprla plin. Na srečo so jo dobili še živo, dasi nezvestno. Vzrok: zopet nesrečna ljubez. — 27 letni delavec Karel Aberl je hotel skočiti z okna neke tolerančne hiše, a preprečili so mu to in kandidata za smrt spravili na opazovalnico, ker je slaboumen.

Sestanek slovenskih železniških uradnikov se vrši v nedeljo, dne 7. novembra ob 2. popoldne na Opčinah v gostilni pri Miteliju (v zgornjih prostorih). Krog 20 kolegov iz Ljubljane je napevedalo svoj prihod. Na dejati se je tudi iz drugih postaj drž.

in južne železnice velike udeležbe. Za izvrsten teren in dobro kuhinjo je poskrbljeno. Po želez. uradnikih vpeljani gostje so dobrodošli — razume se samoposebi, da tudi dame.

Jubilje slovenske žene. Dne 1. novembra je bilo temu 25 let, odkar je prvič nastopila pred tržaškimi slovenskim občinstvom na gledališkem odru tedanja gđ. Karla Grmekova, sedaj gospa Karla Ponikvarjeva. — Dne 1. novembra l. 1884. so namreč tržaški Slovenci priredili gledališko predstavo »Mlinar in njegova hči«. Ker je gđ. bila po poklicu komunalna učiteljica, posledice seve niso izostale: Kmalu je dobila povabilo na magistrat, kjer jo je šolski referent ostro pokaral, ker je nastopila v gledališki igri in pozneje pri nekaterih slovenskih prireditvah. Gosposodična Grmekova se je vkljub temu odšel vedno udeleževala slovenskega življenja v Trstu in je posvetila vse svoje delo v blagor tržaških Slovencev. Z neumorno agitacijo in z lepim vzgledom je pridobila celo vrsto drugih slovenskih žena za narodno stvar; ne v zadnji vrsti njena zasluga je, da je danes to število tako veliko. Ko se je l. 1887. ustanovila v Trstu Ciril-Metodova podružnica, je bila gosposodična Grmekova med prvimi ustanoviteljicami; ko je bil l. 1889. sokolski izlet v Divačo, je bila zopet med prvimi in je nastopila celo z javnim govorom. In še zdaj, kadarkoli se gre za kako dobro narodno stvar, povsod je v prvi vrsti gospa Ponikvarjeva. Ko se spominjamo z ljubeznijo in s hvalečnostjo tržaški Slovenci svoje slavljence, se jim pridružujemo tudi mi in kličemo slovenski vzorni ženi ob njeni 25letnici njenega prvega javnega nastopa: Na mnoga leta!

»Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi ima v soboto 13. listopada t. l. ob 7. zvečer v prostorih restavanta »u Vejvodu« na Starem Mestu Praškem svoje letno občno zborovanje z navadnim (nevnim redom, na katero se vsi gg. udje vabijo. Po obnem zborovanju zapoje zbor slovenskih akademikov krasne slovenske narodne pesmi, na kar se prijatelji slovenske akademice mladine posebno opozarjajo. Le tos je že v Pragi čez 200 slovenskih visokošolcev, med katerimi je precejšnje število takih, katere bi moralo »Podporno društvo« podpirati. Slovenci in Slovenke, spominjajte se »Podpornega društva«, agitujte med znanci za društvo, nabirajte prispevke za društvo, ter sami po možnosti podpirajte društvo! Prispevki naj še izvolijo pošiljati na adresu društvenega blagajnika: g. dr. Karel Šebesta, advokata, Praga, II., Spálená ul. č. 9.

Slov. akad. društvo »Ilirija« v Pragi. Na I. rednem obnem zboru dne 25. m. m. je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: cand. iur. Jože Vidmar; podpredsednik: cand. iur. Mate Suhač; tajnik: stud. iur. Tone Suhač; blagajnik: cand. iur. Vekoslav Viseňjak; knjižničar: stud. iur. Drago Ivane; gospodar: stud. iur. Rasto Hudina; arhivar: cand. iur. Josko Tašner; preglednika: ing. Viljem Kukec in Milko Hrašovec, abs. iur.

Mladoturki za Muslimane v Bosni. Mladoturško glasilo »Terdzumani Hakikkat« poroča, da je turška vlada sklenila, da se od onih 54 milijonov kron, ki jih dobi Turčija od Avstrije za Bosno in Hercegovino prepusita dva milijona bos. - here. muslimanom.

Kinematograf Pathe na Dunajski cesti ima od sobote, dne 6. do torka, dne 9. novembra sledeči spored: Proti svoji volji. (Komično.) Prva je domovina. (Drama.) Pridelovanje in trganje čaja. (Po naravi.) Sirotka. (Drama.) Kako se ukroti tašča. (Komično.) V sredo od 5. do 10. sodeluje »Slovenska Filharmonija«.

Elektro-Radiograf Ideal, Franc Jožefova cesta št. 1, Hotel pri »Maliču«, zraven pošte ima od sobote, dne 6. do torka, dne 9. novembra sledeči spored: Kolesarska dirka okrog Italije. (Po naravi.) Bile so same sanje. (Zaloga po romanu Julije Mary.) Velike cesarske vojaške vaje. (Po naravi.) Dežnik, ki se ne zapre. (Komično.) Vsak petek sodeluje pri predstavah »Slovenska Filharmonija«.

S trga. Dne 3. t. m. je bilo na tedenski semenj prignanih 730 konj in volov, 353 krav in telet, skupaj 1083 glav. Kupčija je bila pri konjih, kakor tudi pri goveji živini dobra. Cena goveje živine je bila od 56 do 68 h kg. žive vage.

V Ameriko sta se hotela včeraj odpeljati Andrej in Jožef Slavič iz Puž pri Voloskem še predno sta zadostila vojaški dolžnosti. Na južnem kolodvoru pa jima je pot prestrigel stražnik Večerin s tem, da ju je aretoval. Zagovarjala se bode pred sodiščem.

Pobegnila sta dne 3. t. m. od dela na Mirju prisiljenca Matija Kapello rodom iz Solnograda in Jožef Berger rodom iz St. Jurja pri St. Vidu na Koroškem. Oba sta jo popihala v prisilniški obleki.

S česta. Hlapec Jakob Grafol je včeraj po Bleiweisovi cesti tako naglo in neprevidno vozil, da je zadel v plinov kandelaber, katerega je razbil ter napravil mestni občini s tem 100 K škodo.

Izgubljeni je v Pragi. Živnostenski banki« 33letni zasebni uradnik Kamilo Prochaska potom ponarejenega čeka 8000 K in neznano kam pobegnil. Policije ga zasledujejo.

Dolavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 14 Hrvatov, nazaj jih je prišlo pa 5.

Izgubljeno in najdeno. Branjevka Jožeta Burekova je izgubila dva zlata prstana. — Služkinja Ivana Mandelčeva je izgubila bankovec za 10 K. — Likarica Ana Grossauerjeva je izgubila denarnico, v kateri je imela čez 17 K denarja. — Nadstražnik Jakob Kržan je našel baržunast ženski pas z zapono. — Posestnica Marija Mlakarjeva je našla srednjo vsoto denarja.

Razne stvari.

* Španske vojne — sramoten konec. Vse kaže, da bodo španski vojaki v kratkem zapustili afrikanško bojišče. K temu jih bo prisililo javno mnenje v Španiji, ki je bilo že od prvega začetka proti vojni in pa dejstvo, da niso dosegli v Maroku prav nikakega uspeha. Že nad štiri mesece vzdržuje španska vlada na bojišču 60.000 mož, kar bo stalo ogromne milijone, ki jih bo plačal izstradani španski narod radi par kapitalistov, ki so hoteli imeti vojno. Klerikalna španska vlada res imenitno skrbi za svoje podanike.

* Izpuščen iz zaporov. Cesar Franc Jožef je storil korak, za katerega mu mora biti hvaležen vsak pravo misleči Slovan. Pomilostil je vse one Srbe, ki so po domišljiji državnega pravdnika Accurtija v Zagrebu učinili veleizdajstvo in za katere je ta gospod predlagal, da se kaznujejo s smrtjo na vešalih. Smrt na vešalih pa zasluži on, gospod Accurti in celi senat, ki je sodil; tu jim naj začeljuje baron Rauch. Uže ko je obtožba bila izdana in tekom procesa moral je vsakdo, ki ima le količjak pravne zavesti, uvideti, da je vse, kar pripoveduje obtožnica, baš privlečeno pri laseh, samo da se ugodni željam neke stranke na Hrvatskem. Proces je trajal celih sedem mesecev, sodniki so sodili in obsodili — ali kralj jim je dal pečat nespo-sobnosti, ko je njihovo obsodbo razveljavil. Pač žalostno za justične razmere na Hrvatskem, kjer je justica dekla uprave. Toka pišejo ameriškanski listi. Naj bi vendar navedli, kje so pobrali to velikansko »raeo«.

* Kristof Kolumb — svetnik. Nekatere ameriške novine pišejo, da se namerava v kratkem proglasiti Kristofa Kolumba za svetnika. Ta ideja baje ni nova, ampak izvira že iz leta 1892, ko se je slovesno obhajala 400letnica odkritja Amerike. V Ameriki se je baje združilo 250.000 ljudi, ki hočejo na vsak način imeti domačega svetnika. Ker je moč ameriškanske dolarja velika, ne bode Amerikancem posebno težko, pridobiti si svetnika, katerega sami hočejo imeti.

* Volitve v New Yorku. Zloglasna Tammany Hall je bila pri mestnih volitvah poražena. Tammany Hall je družba, obstoječa večinoma iz Ircev, ki je več let z mestnimi dohodki polnila svoje žepce. Zastopala je demokratično stališče. Pri volitvah dne 2. t. m. je bil sicer izvoljen za župana njen kandidat, sodnik Gaynor, za vsa druga uradniška mesta so pa izvoljeni kandidati združenih republikancev in neodvisnih demokratov.

Ljubezen v Carigradu. General Habil - paša je bil v službi. Nepričakovano je stopil v sobo svoje hčere Medihe, pri kateri je v svoje veliko začudenje dobil stotnika Mehmedalija, prejšnjega adjutanta Abdul Hamida. Uzaljeni oče je takoj potegnil samokres ter ustrelil stotnika, ki je kmalu nato umrl. — V armenskem delu mesta je odšel Mohamedanec Ismail lepo in mlado Armenko Siramušo. Njeni starši so tekli za ubežnim parčkom ter zahtevali, da se hči vrne domov. Pred Ismailovo hišo se je zbrala cela tolpa Armencev, ki so kričali, da bodo Ismaila ubili. Zbrali so se pa tudi Turki, ki so hoteli braniti svojega sovranika. Da se preprečijo poboji, je policija aretovala oba zaljubljenca. Ker je mlada zaljubljenka Armenka izjavila, da hoče prestopiti v islam, so jo izročili v varstvo staremu Turku. — Poročnik Mehmed - aga je imel dve lepi ženski, Husno in Fatimo. Imel pa je nesrečo, da so ga za par tednov zaprli. Mladi ženi je bilo seveda strah, ker nista imeli nikakega varuha, pa tudi dolgočasno je jima bilo. Mladi Turčini so pa hitro uganili, da se osamel krasotici dolgočasita, zato so ji začeli pridno obiskovati. Ko je prišel Mehmed iz zapora, niso imeli zavistni sosede, ki imajo večinoma same stare babe,

Književnost.

— Kaj pravi brošura škofa Antona Bonaventura? Kritična razprava. I. zvezek. Spisal Anonymus. Velja 30 vinarjev, s pošto 40 vinarjev. Ker škofove brošure same ni dobiti, bo tistim, ki se zanjo zanimajo, zado-stovala ta knjižica, ker obsega vse najvažnejše iz škofove brošure.

Vse tu naznanjene knjige so dobivajo v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Somišljenikom!

Kakor čujemo, bo udeležba na današnjem koncertu v »Unionu« zelo slaba. Vemo, da se gre tu za povsem opravičljivo demonstracijo proti »Glasbeni Matici«, ki je navzlic vsem svarilom priredila koncert v klerikalnem »Unionu«, dasi bi bila lahko dobila v to na razpolago nevtravno gledališče. Ne z ozirom na »Glasbeno Matico« torej, marveč z ozirom na drage in mile goste hrvaške pevce in pevke prosimo in pozivamo slovensko napredno občinstvo, naj še to pot, če tudi ne rado, vendarle gre v »Union« h koncertu, da izkaže svoje gorke simpatije in bratska čustva dragim hrvaškim gostom!

Telefonska in brzofavna poročila.

Pogajanja med Poljaki in »Slovensko Enoto«.

Dunaj, 6. novembra. Pogajanja med Poljaki in »Slovensko Enoto« so se odložila na kasnejši ugodnejši čas.

»Slovenska Enota«.

Dunaj, 6. novembra. »Slovenska Enota« ima šele v četrtek svojo sejo, vendar pa je predsedstvo pooblašeno, da skliče sejo tudi preje.

Kdo bo nov ministrski predsednik?

Dunaj, 6. novembra. V parlamentarnih krogih se vzdržuje vest vzlic vsem oporekanjem, da bo imenovan za ministrskega predsednika kot naslednik barona Bienenrtha dosedanji finančni minister vitez Bilinski. Bilinski je baje kandidat »Slovenske Enote«.

Češki shodi na Moravskem.

Olomuc, 6. novembra. Jutri se bo vršilo v čeških mestih in trgih olomuškega okraja petindvajset ljudskih shodov, na katerih bodo govorili češki poslanci, učitelji, uredniki itd. Na shodih se bo protestiralo proti nemškemu rotovski terorizmu v Olomucu, ki hoče z nezaslišano brutalnostjo uničiti vse, kar je češkega. Shode sklicuje »Narodni jednota« v Olomucu.

Srbsko posojilo.

London, 6. novembra. Iz Pariza javljajo, da se jutri tamkaj podpiše novo srbsko posojilo v znesku po 144 milijonov, obrestljivo po 4½%.

Volitve na Norveškem.

Berolin, 6. novembra. Po poročilih iz Kristijanije so volitve v drž. zbor izpadle proti vladi, ženske - volilke so vse glasovale proti vladi.

»Srbsko planinsko društvo«.

Belgrad, 6. novembra. Jutri se vrši tu v dvorani št. 10. na vseučilišču ustanovni občni zbor »Srbskega planinskega društva«. Na čelu pripravljavnega odbora je minister Jovan Žujevič, ki je že leta 1901. skušal ustanoviti tako društvo, a je svojo namero moral opustiti radi raznih zaprek.

Turčija napram Srbiji.

Belgrad, 6. novembra. Turška je obvestila srbsko vladu, da dovoljuje Srbiji za prevoz srbskega blaga na železniški progi Mustafa paša-Carigrad iste ugodnosti, ki jih je podelila Bolgarski in Romunski.

Slavnosni sprejem kristjanov v turško vojsko.

Solun, 6. novembra. Jutri se tu na svečan način prečita sultanov irade, ki odreja, da se odšel sprejemajo v turško vojsko tudi kristjani. Sprejem krščanskih vojakov v armado se izvrši s posebno ceremonijo. Pri slavnosti bodo navzoči najvišji državni dostojanstveniki in voditelji vseh krščanskih narodnosti.

Zmaga liberalcev na Angleškem.

London, 6. novembra. Financalni zakon je bil v spodni zbornici sprejet s 379 glasovii proti 149. Ko je bil proglašen izid glasovanja, so liberalci priredili veliko ovacijo ministrskemu predsedniku Asquithu ter viharno čestitali vladi na sijajni zmagi.

Poslano.)

Dne 23. oktobra 1909 poslal sem na deželni odbor tole ponižno prošnjo: »Veleslavni deželni odbor vojvodine Kranjske! Prosim najponižneje mi blagovoljno sporočiti, kakšna je usoda moje nujne prošnje z dne 28. avgusta 1909, v kateri prosim za zvišanje pokojnine. Drzmem si to vprašanje, ker je sila skrajna — zima pred durmi — in ker se v slučaju neugodne rešitve obrnem za pomoč do svojega premilostljivega cesarja in vladarja.

V tej nadi prepokorno vdani Fran Gros, m. p. nadučitelj.

Molčijo kakor grob, zato za danes tale

»Nujni memento«:

deželnemu odboru, c. kr. deželnemu šolskemu svetu, c. kr. deželni vladi v Ljubljani:

Zivali — in to celo škodljive — se po cesarski postavi ne smejo mučiti, ampak če imajo zapasti smrti, se mora to brez mučenja in kar najhitreje izvršiti.

Cesarska postava torej vzame v varstvo divjo zverino pred mučenjem in trpinčenjem. — Ker pa je na Kranjskem neka vrsta ljudi — in med te spadajo tudi jaz s svojo družino — izločena iz varstva zgoraj navedene in neznosno mučenje — prosim jaz za se in za svojo tri glave broječo družino najponižneje tem potom: Zgoraj navedene c. kr. in kranjsko-deželne oblastnike blagovoljivo v kar najbližjem času postaviti za Golovec onkraj Ljubljane četrto vesal:

I. (prve) za Fran Gros-a, nadučitelja v p. II. (druge) za njegovo ženo Alojzijo Gros, roj. Bauer, III. (tretje) za Maksimilijano Gros, učenko mestne višje dekliške šole, in IV. (četrte) za Angelo Gros, katera je itak za nič, ker je bolelna in povrhu tega še padovična.

Vse to v smislu in na podlagi cesarjevega jubilejskega izreka —!! Eksekucija izvrši naj se kar najhitreje in dostojno!

Fr. Gros, nadučitelj v p.

V Begunjah pri Lescah dne 5. novembra 1909.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon

Avstrijska specialiteta. Na želodcu bolehalo ljudem priporočati je porabo pristnega „Molovega Seiditz-praska“, ki je prekušeno domače zdravilo in vpliva na želodec krepilno ter pospešilo na prebavljenje in sicer z rastjo vspehom. Skatljica 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prearat, znanstven z varnostno znamko in s podpisom. 5 8—12

Premnogokrat ponarejene pa nikoli dosežene glede na dobroto in učinek so bile vro preizkušene lepote specialitete gospe Kathie Menzel na Dunaju, II., Praterstrasse 63. V dosego lepih polnih prsi se z uspehom rabi Menzeljevo mazilo za prsi ali voda za prsi (po 3 K, 5 K in 8 K) medtem ko že samo na sebi suhi ljudje dobe lepe telesne oblike po Menzeljevi redilni moki „Käthe“ (karton 2-20). Menzeljeva pomada za lase ali voda za lase (po 2 K in 3 K) pospeši krepko rast las in brade.

Se dobi povsod!
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Creme
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Proti 20
zobobolu in gnijolobi zob
izborno deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna
in zobna voda
ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom 1 krono.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Resljova cesta št. 1
poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu.
Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.
Blag. gospod lekarnar!
Prosim vlijudno, pošljite mi zopet
tri steklenice Vaše izborno delujoče
antiseptične melusine-ustne zobne
vode, katera je neprekosljavno sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjenje zob in osveženje ust bo bom
vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda:
Gospica Krebelj, za prodani poročni prstan 1 K; — Družina Vidic ter družba dijakov 6 K; — Dve mladostni deklici, Mimi Verbič in Gusti Zupan, nabrali v gostilni „Melliško vino“ 2 K; — Vesela družba istotam 72 v, pri sekanju krompirja; — Gg. Ana Romih in Pavla Žirer v Krškem 10 K, mesto venca na Krsto G. Amalije Papež. — G. V. Watzak v Smartnem pri Litiji 4-40 K, čisti donesek predstave hrvaških gledaliških igralcev. — Nova tvornica sodavice na Coju pri Vipavi 10 K. — G. Lovro Testen, postajenačelnik v Kanalu, nabral v mali družbi v hotelu pri zlatem levu 34-52 K. — V spomin lani v Alandii umrlega slov. visokošolca phil. Jos. Habeta zložili so njegovi prijatelji na Dunaju 6 K. — Rodoljub z dežele nabrali v veseli družbi pri živahnem razgovoru o teletji glavi 2-20 K. — Neimenovana gospica 1 K, kot odkupnino za izposojeno škofovo brošuro. — Gosp. Alojzij Macarol učitelj v Sempolaju 3-80 K, nabral v veseli družbi pri Mahorčiču v Sežani. — Gosp. Rado Jereb, notar, subst. v Kostanjevici 10 K, iz neke kazenske poravnave. — Neimenovan: ker je šel v silo K. „Slonu“ 1 K, ker je bral škofovo brošuro 1 K, ker je nameraval iti v prodajalno Benedikt 1 K. — Gosp. Rado Jereb, notar, subst. v Kostanjevici 10 K, v neki poravnavi od gosp. Antona Kokalja, kamnoseka v Beršlunu pri Novem mestu prepuščen znesek. — Skupaj 104 K 64 h. Srčna hvala!

Za učiteljski konvikt v Ljubljani.
Učiteljski zbor Trzredne ljudske šole v Trbovljah 14 K, mesto venca na grob mile g. Magde hčerke tovarša E. Volca. — Svoto smo izročili gosp. Jakobu Dimniku, vodji v Ljubljani. Hvala!
Za dijaško podporno društvo „Domovina“: G. Anton Kumše 5 K. Srčna hvala!

Slovenci in Slovenke! Ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 6. novembra 1909.

Termin.

Pšenica	za april	1910	za 50 kg	K 14 04
Rž	„ april	„	za 50 kg	K 10 20
Koruz	„ maj	„	za 50 kg	K 6 79
Oves	„ april	„	za 50 kg	K 7 61

Efektiv.

Neizpremenjeno.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2. Srednji zračni tlak 730-0 mm.

Novem.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
5.	2 pop.	730.5	8.9	m. szahod	oblačno
„	9. zv.	732.3	5.3	sr svzhod	„
6.	7. zj.	731.7	5.4	slab jug	„

Srednja včerajšnja temperatura 4.5°, norm. 6.1°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

+
Od najglobe žalosti potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest o smrti svoje iskreno ljubljene matere, odnosno tašče, gospe
Lorencine Cimolini roj. Bisaro
stavbnega višjega polirja vdove
ki je včeraj zvečer ob 7. uri po dolgem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 55. letu svoje starosti mirno preminula.
Zemeljski ostanki drage pokojnice se bodo v nedeljo dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne v hiši žalosti Marije Terezije cesta št. 10. slovesno blagoslovili in potem na pokopališču pri Sv. Križu položili k zadnjemu počitku.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi Marijinega Oznanenja.
V Ljubljani. 6. novembra 1909.
Rudolf Cimolini sin. — Pija Kranjc roj. Cimolini. — Avgusta in Vida Cimolini hčere. — Karel Kranjc zet. 4137

+
Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, sin in svak, gospod
Ivan Šušteršič ml.
trgovec in posestnik
danes ponoči, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v starosti 40 let, mirno preminil.
Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v ponedeljek dne 8. novembra t. l. ob 8. zjutraj iz hiše žalosti v Semicu na pokopališču k Sv. Duhu. Maše zadušnice se bodo služile v Semicu in pri Sv. Duhu. Rajnika priporočamo v blag. spomin.
V Semicu, dne 6. novembra 1909.
Marija Šušteršič roj. Derganc Anton Šušteršič sin. soproga.
Ivan Šušteršič oče. **Neža Šušteršič roj. Magaj** mati.
Dr. Frano Derganc svak. 4138

+
Žalostnega srca naznanjamo vsem prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsemogočni poklical našega ljubljeneega soproga, oziroma očeta, brata in strica, gospoda
Frana Rožiča
c. kr. orožniškega stražmojstra v pokoju po daljši, mučni bolezni, previdenega s svetimi zakramenti za umirajoče, danes zjutraj ob 7.5. v boljše življenje.
Pogreb dragega rajnika se vrši v soboto, dne 6. novembra iz hiše žalosti na tukajšnji pokopališču.
Sv. maše zadušnice se bodo služile v tukajšnji župni cerkvi in v Moravčah. 4135
Št. Gotard, 4. novembra 1909.
Žalujoči ostali.

+
Ivana Lipold roj. Klava naznanja v svojem imenu in v imenu svojih sorodnikov žalostno vest, da je njen ljubljani soprog, blagorodni gospod
Marko I. Lipold
montanski uradnik v pokoj, hišni posestnik v Mozirju itd.
danes ob 7. zvečer v 72. letu svoje starosti, previden s svetimi zakramenti, mirno zaspal v Gospodu. Pogreb dragega rajnika se vrši v soboto, 6. novembra ob 5. popoldne.
Maše zadušnice se bodo služile v ponedeljek, 8. novembra ob 8. zjutraj v mozirski župni cerkvi. 4133
Mozirje, 4. novembra 1909.
(Venci se hvaležno odklanjajo.)

Kot trgovski učenec se takoj sprejme krepak

deček

14—16 let star v trgovino mešanega blaga pri 4052

M. Žigonu v Škofji Loki.

Izšla je danes

Samo za odrasle!!

Kaj pravi brošura

škofa Ant. Bonaventura?

Kritična razprava.

I. zvezek.

Spisal Anonymus.

Cena 30 vinarjev.

Naroča se v tiskarni v Kranju ali pri nekaterih knjigotržcih.

+
Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, sin in svak, gospod
Ivan Šušteršič ml.
trgovec in posestnik
danes ponoči, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v starosti 40 let, mirno preminil.
Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v ponedeljek dne 8. novembra t. l. ob 8. zjutraj iz hiše žalosti v Semicu na pokopališču k Sv. Duhu. Maše zadušnice se bodo služile v Semicu in pri Sv. Duhu. Rajnika priporočamo v blag. spomin.
V Semicu, dne 6. novembra 1909.
Marija Šušteršič roj. Derganc Anton Šušteršič sin. soproga.
Ivan Šušteršič oče. **Neža Šušteršič roj. Magaj** mati.
Dr. Frano Derganc svak. 4138

Shore nov
pianino in gramofon
se cene proda v Ljubljani na Marije Terezije cesti št. 26, I. nadstropje. 4131

Dva krojaška pomočnika
enega za veliko in enega za malo delo, ki razumeta vsaj nekoliko nemščine, sprejme takoj v trajno službo v Volšperku Karel Benedikt na Koroškem. 4127

Godbeni avtomat
se proda takoj po jako nizki ceni zaradi odpotovanja v Ameriko v Sv. Florijana ulici št. 38. 4087

Prodajalka
mešane stroke, z dobrimi izpričevali, se išče. Ponudbe pod „Prodajalka“ na uprav. »Slov. Naroda«. 4112

Akumulatorji
200 raznih velikosti od kron 1.60 naprej. Cenik zastoj. **A. Luscher** tvornica akumulatorjev, Draždane 22.176. Letna produkcija nad 100.000 komadov. 2562

Klet
se da v najem na Glincah 206. 4075

Dekle

priprosto in marljivo, dobi takoj službo v trgovini z mešanim blagom na deželi.

Naslov pove upravnistvo »Slov. Naroda«. 4055

Sprejemem zanesljivega, v zemljeknjižnih zadevah izvežbanega

uradnika.

Dr. Horvat Ptuj. 4101

SedANJI prodajalniški

prostori

tvrdke **Puc & Komp.** (zaloga pohištva) v Kolizeju, se oddajo za 1. maj 1910.

Več se poizve v pisarni **De-ghonghi** v Ljubljani. 4136

Na prodaj so:

1. V Novem mestu lepo gospodarstvo, pripravno za vsako obrt, osobito za spediterja, tudi za ekonomo.
2. V Mokronogu hiša z dobro obiskano restavracijo, gospodarskimi poslopji njivami, travniki, gozdovi.
3. Ob istrski obali blizu Trsta (letovišče) večja ekonomija z raznimi obrti.
4. V bližini Celja (letoviškem kraju) dobro vpeljan hotel z nekoliko ekonomije.
5. V Domžalah nova hiša z vrtom in 2 travnikoma.
6. Ob Bohinjski železnici več hotelov.
7. V Trstu, Ljubljani, Jesenicah in Celovcu več hiš.
8. V Vipavski dolini posestvo z vodno silo 100 konj.
9. V Ljubljanski okolici čanska posestva z ekonomijo ali brez nje.
10. Premogokopi, kamenolomi, protosledi.

Pojasnila v prometni pisarni B. Kamenček Ljubljana — Sednjska ulica 4. 4126

Mlad
trgovski sotrudnik
izurjen v mešani in manufakturni stroki, želi premeniti svojo sedanjo službo v večjo trgovino v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravnistvo »Slovenskega Naroda« pod »Svoji k svojim!« 4092

V lepem kraju na Dolenjskem se odda dobro idoča

gostilna

z zalogo piva. 4020

Pismena vprašanja pod »zaloga piva 1000« na uprav. »Slov. Naroda«.

Stanovanje

obstoječe iz 2 nemebljanih sob v pritličju, zračnih, svetlih, pripravnih za kako pisarno, krojača ali šiviljo itd., se odda za takoj ali za pozneje v Gradišču št. 13. 4105

2 pomočnika in 1 učenca

za krojaško obrt

sprejme takoj Pavel Vrtačnik, Kolodvorska ulica št. 26 v Ljubljani. 4117

Mlad, izurjen

kurjač

in strojni strežaj, želi premeniti službo. 4098

Naslov v uprav. »Slov. Naroda«

Σepo Stanovanje

z 3 sobami, visoko pritličje, in pritliklinami se po ceni takoj odda na Sv. Petra nasipu št. 63. oziroma Usnjarske ulice št. 1. 4119

Na Kranjskem dobro poznana žganjarnica in tvornica likerjev išče v tej stroki izurjene in dobro vpeljene

zastopnike

ob dobri proviziji.

Ponudbe na upravnistvo »Slovenskega Naroda« pod »J. W.« 4124

V Tržiču se takoj odda

enonadstropna hiša

za trgovino zelo prikladna, pod ugodnimi pogoji.

Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 4021

Dobro idoča

gostilna in trgovina

na deželi se odda s 1. januarjem v najem ali pa se event. tudi proda vse posestvo. V hiši je tudi koncesija za žganjetoč.

Kje, pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 4022

Proda se pod ugodnimi pogoji dvo-

nadstropna

hiša v Škofji Loki št. 11, z več sobami, s pritliklinami in sadnim vrtom, ležeča ob vodi, in zato posebno pripravna za kakega obrtnika, ker se lahko uporabi vodna moč.

Natančneje se poizve v kavarni Karlin v Škofji Loki. 4008

Kdor želi kupiti

polhovke

in podloge za suknje

naj se obrne na Franja Laha, trgovca v Ložu. Postrežba solidna, sprejme se najmanjše naročilo. 4084

A. Maček

Hrenove ulice 16 v Ljubljani

(tvrdka Frana Hojnik iz Domžal) prodaja vsake srede in soboto na Vodnikovem trgu različne modne klobuke za dame itd. Oblike tudi po zahtevi, cene brez konkurence. 4128

Prva kolarska pomočnika

izdelovanje koles, se sprejmeta
kolo z dobro plačo v stalno službo
Josip Korč, kolarskem moj-
stru v Krakom. 4042

Odda se 4099

polovica lože

v I. redu za nepar predstave.
Poizve se v Češarkovi trafikii
v Selenburgovi ulici.

Pozor!

Naprodaj je lepa, še skoro nova
enonadstropna hiša

prilpavna za vsako obrt, a najboljša
za pekovsko obrt. Leži pri farni cerkvi
in blizu kolodvora, v najlepšem kraju
v Savinski dolini.

Vprašanja na upravnistvo »Slov.
Naroda. 4015

Vinske sode

iz hrastovoga lesa, zdrave, močne

od 56 do 65 litrov, 593
" 100 " 120 " 593
" 200 " 220 " 593
" 600 " 800 " 593

nadalje 8 komadov prav močnih
zdravih hrastovih sodov z vrati-
ci v obsegu ki 36, 38, 39, 39,
40, 46, 42 in 50 ima napredodaj
po primerno ni ki ceni trdika

M. Rosner & drug
v Ljubljani, poleg Koslerjeve pivovarne.

Izdelane postelje
iz rdečega postelnega inleta.
Prav dobro napolnjeno! Per-
nica ali blazina, 180 cm
dolga, 116 cm široka K 10—,
K 12—, K 15—, K 18—, K 21—,
K 24—, K 27—, K 30—, K 33—,
K 36—, K 39—, K 42—, K 45—,
K 48—, K 51—, K 54—, K 57—,
K 60—, K 63—, K 66—, K 69—,
K 72—, K 75—, K 78—, K 81—,
K 84—, K 87—, K 90—, K 93—,
K 96—, K 99—, K 102—, K 105—,
K 108—, K 111—, K 114—, K 117—,
K 120—, K 123—, K 126—, K 129—,
K 132—, K 135—, K 138—, K 141—,
K 144—, K 147—, K 150—, K 153—,
K 156—, K 159—, K 162—, K 165—,
K 168—, K 171—, K 174—, K 177—,
K 180—, K 183—, K 186—, K 189—,
K 192—, K 195—, K 198—, K 201—,
K 204—, K 207—, K 210—, K 213—,
K 216—, K 219—, K 222—, K 225—,
K 228—, K 231—, K 234—, K 237—,
K 240—, K 243—, K 246—, K 249—,
K 252—, K 255—, K 258—, K 261—,
K 264—, K 267—, K 270—, K 273—,
K 276—, K 279—, K 282—, K 285—,
K 288—, K 291—, K 294—, K 297—,
K 300—, K 303—, K 306—, K 309—,
K 312—, K 315—, K 318—, K 321—,
K 324—, K 327—, K 330—, K 333—,
K 336—, K 339—, K 342—, K 345—,
K 348—, K 351—, K 354—, K 357—,
K 360—, K 363—, K 366—, K 369—,
K 372—, K 375—, K 378—, K 381—,
K 384—, K 387—, K 390—, K 393—,
K 396—, K 399—, K 402—, K 405—,
K 408—, K 411—, K 414—, K 417—,
K 420—, K 423—, K 426—, K 429—,
K 432—, K 435—, K 438—, K 441—,
K 444—, K 447—, K 450—, K 453—,
K 456—, K 459—, K 462—, K 465—,
K 468—, K 471—, K 474—, K 477—,
K 480—, K 483—, K 486—, K 489—,
K 492—, K 495—, K 498—, K 501—,
K 504—, K 507—, K 510—, K 513—,
K 516—, K 519—, K 522—, K 525—,
K 528—, K 531—, K 534—, K 537—,
K 540—, K 543—, K 546—, K 549—,
K 552—, K 555—, K 558—, K 561—,
K 564—, K 567—, K 570—, K 573—,
K 576—, K 579—, K 582—, K 585—,
K 588—, K 591—, K 594—, K 597—,
K 600—, K 603—, K 606—, K 609—,
K 612—, K 615—, K 618—, K 621—,
K 624—, K 627—, K 630—, K 633—,
K 636—, K 639—, K 642—, K 645—,
K 648—, K 651—, K 654—, K 657—,
K 660—, K 663—, K 666—, K 669—,
K 672—, K 675—, K 678—, K 681—,
K 684—, K 687—, K 690—, K 693—,
K 696—, K 699—, K 702—, K 705—,
K 708—, K 711—, K 714—, K 717—,
K 720—, K 723—, K 726—, K 729—,
K 732—, K 735—, K 738—, K 741—,
K 744—, K 747—, K 750—, K 753—,
K 756—, K 759—, K 762—, K 765—,
K 768—, K 771—, K 774—, K 777—,
K 780—, K 783—, K 786—, K 789—,
K 792—, K 795—, K 798—, K 801—,
K 804—, K 807—, K 810—, K 813—,
K 816—, K 819—, K 822—, K 825—,
K 828—, K 831—, K 834—, K 837—,
K 840—, K 843—, K 846—, K 849—,
K 852—, K 855—, K 858—, K 861—,
K 864—, K 867—, K 870—, K 873—,
K 876—, K 879—, K 882—, K 885—,
K 888—, K 891—, K 894—, K 897—,
K 900—, K 903—, K 906—, K 909—,
K 912—, K 915—, K 918—, K 921—,
K 924—, K 927—, K 930—, K 933—,
K 936—, K 939—, K 942—, K 945—,
K 948—, K 951—, K 954—, K 957—,
K 960—, K 963—, K 966—, K 969—,
K 972—, K 975—, K 978—, K 981—,
K 984—, K 987—, K 990—, K 993—,
K 996—, K 999—, K 1002—, K 1005—,
K 1008—, K 1011—, K 1014—, K 1017—,
K 1020—, K 1023—, K 1026—, K 1029—,
K 1032—, K 1035—, K 1038—, K 1041—,
K 1044—, K 1047—, K 1050—, K 1053—,
K 1056—, K 1059—, K 1062—, K 1065—,
K 1068—, K 1071—, K 1074—, K 1077—,
K 1080—, K 1083—, K 1086—, K 1089—,
K 1092—, K 1095—, K 1098—, K 1101—,
K 1104—, K 1107—, K 1110—, K 1113—,
K 1116—, K 1119—, K 1122—, K 1125—,
K 1128—, K 1131—, K 1134—, K 1137—,
K 1140—, K 1143—, K 1146—, K 1149—,
K 1152—, K 1155—, K 1158—, K 1161—,
K 1164—, K 1167—, K 1170—, K 1173—,
K 1176—, K 1179—, K 1182—, K 1185—,
K 1188—, K 1191—, K 1194—, K 1197—,
K 1200—, K 1203—, K 1206—, K 1209—,
K 1212—, K 1215—, K 1218—, K 1221—,
K 1224—, K 1227—, K 1230—, K 1233—,
K 1236—, K 1239—, K 1242—, K 1245—,
K 1248—, K 1251—, K 1254—, K 1257—,
K 1260—, K 1263—, K 1266—, K 1269—,
K 1272—, K 1275—, K 1278—, K 1281—,
K 1284—, K 1287—, K 1290—, K 1293—,
K 1296—, K 1299—, K 1302—, K 1305—,
K 1308—, K 1311—, K 1314—, K 1317—,
K 1320—, K 1323—, K 1326—, K 1329—,
K 1332—, K 1335—, K 1338—, K 1341—,
K 1344—, K 1347—, K 1350—, K 1353—,
K 1356—, K 1359—, K 1362—, K 1365—,
K 1368—, K 1371—, K 1374—, K 1377—,
K 1380—, K 1383—, K 1386—, K 1389—,
K 1392—, K 1395—, K 1398—, K 1401—,
K 1404—, K 1407—, K 1410—, K 1413—,
K 1416—, K 1419—, K 1422—, K 1425—,
K 1428—, K 1431—, K 1434—, K 1437—,
K 1440—, K 1443—, K 1446—, K 1449—,
K 1452—, K 1455—, K 1458—, K 1461—,
K 1464—, K 1467—, K 1470—, K 1473—,
K 1476—, K 1479—, K 1482—, K 1485—,
K 1488—, K 1491—, K 1494—, K 1497—,
K 1500—, K 1503—, K 1506—, K 1509—,
K 1512—, K 1515—, K 1518—, K 1521—,
K 1524—, K 1527—, K 1530—, K 1533—,
K 1536—, K 1539—, K 1542—, K 1545—,
K 1548—, K 1551—, K 1554—, K 1557—,
K 1560—, K 1563—, K 1566—, K 1569—,
K 1572—, K 1575—, K 1578—, K 1581—,
K 1584—, K 1587—, K 1590—, K 1593—,
K 1596—, K 1599—, K 1602—, K 1605—,
K 1608—, K 1611—, K 1614—, K 1617—,
K 1620—, K 1623—, K 1626—, K 1629—,
K 1632—, K 1635—, K 1638—, K 1641—,
K 1644—, K 1647—, K 1650—, K 1653—,
K 1656—, K 1659—, K 1662—, K 1665—,
K 1668—, K 1671—, K 1674—, K 1677—,
K 1680—, K 1683—, K 1686—, K 1689—,
K 1692—, K 1695—, K 1698—, K 1701—,
K 1704—, K 1707—, K 1710—, K 1713—,
K 1716—, K 1719—, K 1722—, K 1725—,
K 1728—, K 1731—, K 1734—, K 1737—,
K 1740—, K 1743—, K 1746—, K 1749—,
K 1752—, K 1755—, K 1758—, K 1761—,
K 1764—, K 1767—, K 1770—, K 1773—,
K 1776—, K 1779—, K 1782—, K 1785—,
K 1788—, K 1791—, K 1794—, K 1797—,
K 1800—, K 1803—, K 1806—, K 1809—,
K 1812—, K 1815—, K 1818—, K 1821—,
K 1824—, K 1827—, K 1830—, K 1833—,
K 1836—, K 1839—, K 1842—, K 1845—,
K 1848—, K 1851—, K 1854—, K 1857—,
K 1860—, K 1863—, K 1866—, K 1869—,
K 1872—, K 1875—, K 1878—, K 1881—,
K 1884—, K 1887—, K 1890—, K 1893—,
K 1896—, K 1899—, K 1902—, K 1905—,
K 1908—, K 1911—, K 1914—, K 1917—,
K 1920—, K 1923—, K 1926—, K 1929—,
K 1932—, K 1935—, K 1938—, K 1941—,
K 1944—, K 1947—, K 1950—, K 1953—,
K 1956—, K 1959—, K 1962—, K 1965—,
K 1968—, K 1971—, K 1974—, K 1977—,
K 1980—, K 1983—, K 1986—, K 1989—,
K 1992—, K 1995—, K 1998—, K 2001—,
K 2004—, K 2007—, K 2010—, K 2013—,
K 2016—, K 2019—, K 2022—, K 2025—,
K 2028—, K 2031—, K 2034—, K 2037—,
K 2040—, K 2043—, K 2046—, K 2049—,
K 2052—, K 2055—, K 2058—, K 2061—,
K 2064—, K 2067—, K 2070—, K 2073—,
K 2076—, K 2079—, K 2082—, K 2085—,
K 2088—, K 2091—, K 2094—, K 2097—,
K 2100—, K 2103—, K 2106—, K 2109—,
K 2112—, K 2115—, K 2118—, K 2121—,
K 2124—, K 2127—, K 2130—, K 2133—,
K 2136—, K 2139—, K 2142—, K 2145—,
K 2148—, K 2151—, K 2154—, K 2157—,
K 2160—, K 2163—, K 2166—, K 2169—,
K 2172—, K 2175—, K 2178—, K 2181—,
K 2184—, K 2187—, K 2190—, K 2193—,
K 2196—, K 2199—, K 2202—, K 2205—,
K 2208—, K 2211—, K 2214—, K 2217—,
K 2220—, K 2223—, K 2226—, K 2229—,
K 2232—, K 2235—, K 2238—, K 2241—,
K 2244—, K 2247—, K 2250—, K 2253—,
K 2256—, K 2259—, K 2262—, K 2265—,
K 2268—, K 2271—, K 2274—, K 2277—,
K 2280—, K 2283—, K 2286—, K 2289—,
K 2292—, K 2295—, K 2298—, K 2301—,
K 2304—, K 2307—, K 2310—, K 2313—,
K 2316—, K 2319—, K 2322—, K 2325—,
K 2328—, K 2331—, K 2334—, K 2337—,
K 2340—, K 2343—, K 2346—, K 2349—,
K 2352—, K 2355—, K 2358—, K 2361—,
K 2364—, K 2367—, K 2370—, K 2373—,
K 2376—, K 2379—, K 2382—, K 2385—,
K 2388—, K 2391—, K 2394—, K 2397—,
K 2400—, K 2403—, K 2406—, K 2409—,
K 2412—, K 2415—, K 2418—, K 2421—,
K 2424—, K 2427—, K 2430—, K 2433—,
K 2436—, K 2439—, K 2442—, K 2445—,
K 2448—, K 2451—, K 2454—, K 2457—,
K 2460—, K 2463—, K 2466—, K 2469—,
K 2472—, K 2475—, K 2478—, K 2481—,
K 2484—, K 2487—, K 2490—, K 2493—,
K 2496—, K 2499—, K 2502—, K 2505—,
K 2508—, K 2511—, K 2514—, K 2517—,
K 2520—, K 2523—, K 2526—, K 2529—,
K 2532—, K 2535—, K 2538—, K 2541—,
K 2544—, K 2547—, K 2550—, K 2553—,
K 2556—, K 2559—, K 2562—, K 2565—,
K 2568—, K 2571—, K 2574—, K 2577—,
K 2580—, K 2583—, K 2586—, K 2589—,
K 2592—, K 2595—, K 2598—, K 2601—,
K 2604—, K 2607—, K 2610—, K 2613—,
K 2616—, K 2619—, K 2622—, K 2625—,
K 2628—, K 2631—, K 2634—, K 2637—,
K 2640—, K 2643—, K 2646—, K 2649—,
K 2652—, K 2655—, K 2658—, K 2661—,
K 2664—, K 2667—, K 2670—, K 2673—,
K 2676—, K 2679—, K 2682—, K 2685—,
K 2688—, K 2691—, K 2694—, K 2697—,
K 2700—, K 2703—, K 2706—, K 2709—,
K 2712—, K 2715—, K 2718—, K 2721—,
K 2724—, K 2727—, K 2730—, K 2733—,
K 2736—, K 2739—, K 2742—, K 2745—,
K 2748—, K 2751—, K 2754—, K 2757—,
K 2760—, K 2763—, K 2766—, K 2769—,
K 2772—, K 2775—, K 2778—, K 2781—,
K 2784—, K 2787—, K 2790—, K 2793—,
K 2796—, K 2799—, K 2802—, K 2805—,
K 2808—, K 2811—, K 2814—, K 2817—,
K 2820—, K 2823—, K 2826—, K 2829—,
K 2832—, K 2835—, K 2838—, K 2841—,
K 2844—, K 2847—, K 2850—, K 2853—,
K 2856—, K 2859—, K 2862—, K 2865—,
K 2868—, K 2871—, K 2874—, K 2877—,
K 2880—, K 2883—, K 2886—, K 2889—,
K 2892—, K 2895—, K 2898—, K 2901—,
K 2904—, K 2907—, K 2910—, K 2913—,
K 2916—, K 2919—, K 2922—, K 2925—,
K 2928—, K 2931—, K 2934—, K 2937—,
K 2940—, K 2943—, K 2946—, K 2949—,
K 2952—, K 2955—, K 2958—, K 2961—,
K 2964—, K 2967—, K 2970—, K 2973—,
K 2976—, K 2979—, K 2982—, K 2985—,
K 2988—, K 2991—, K 2994—, K 2997—,
K 3000—, K 3003—, K 3006—, K 3009—,
K 3012—, K 3015—, K 3018—, K 3021—,
K 3024—, K 3027—, K 3030—, K 3033—,
K 3036—, K 3039—, K 3042—, K 3045—,
K 3048—, K 3051—, K 3054—, K 3057—,
K 3060—, K 3063—, K 3066—, K 3069—,
K 3072—, K 3075—, K 3078—, K 3081—,
K 3084—, K 3087—, K 3090—, K 3093—,
K 3096—, K 3099—, K 3102—, K 3105—,
K 3108—, K 3111—, K 3114—, K 3117—,
K 3120—, K 3123—, K 3126—, K 3129—,
K 3132—, K 3135—, K 3138—, K 3141—,
K 3144—, K 3147—, K 3150—, K 3153—,
K 3156—, K 3159—, K 3162—, K 3165—,
K 3168—, K 3171—, K 3174—, K 3177—,
K 3180—, K 3183—, K 3186—, K 3189—,
K 3192—, K 3195—, K 3198—, K 3201—,
K 3204—, K 3207—, K 3210—, K 3213—,
K 3216—, K 3219—, K 3222—, K 3225—,
K 3228—, K 3231—, K 3234—, K 3237—,
K 3240—, K 3243—, K 3246—, K 3249—,
K 3252—, K 3255—, K 3258—, K 3261—,
K 3264—, K 3267—, K 3270—, K 3273—,
K 3276—, K 3279—, K 3282—, K 3285—,
K 3288—, K 3291—, K 3294—, K 3297—,
K 3300—, K 3303—, K 3306—, K 3309—,
K 3312—, K 3315—, K 3318—, K 3321—,
K 3324—, K 3327—, K 3330—, K 3333—,
K 3336—, K 3339—, K 3342—, K 3345—,
K 3348—, K 3351—, K 3354—, K 3357—,
K 3360—, K 3363—, K 3366—, K 3369—,
K 3372—, K 3375—, K 3378—, K 3381—,
K 3384—, K 3387—, K 3390—, K 3393—,
K 3396—, K 3399—, K 3402—, K 3405—,
K 3408—, K 3411—, K 3414—, K 3417—,
K 3420—, K 3423—, K 3426—, K 3429—,
K 3432—, K 3435—, K 3438—, K 3441—,
K 3444—, K 3447—, K 3450—, K 3453—,
K 3456—, K 3459—, K 3462—, K 3465—,
K 3468—, K 3471—, K 3474—, K 3477—,
K 3480—, K 3483—, K 3486—, K 3489—,
K 3492—, K 3495—, K 3498—, K 3501—,
K 3504—, K 3507—, K 3510—, K 3513—,
K 3516—, K 3519—, K 3522—, K 3525—,
K 3528—, K 3531—, K 3534—, K 3537—,
K 3540—, K 3543—, K 3546—, K 3549—,
K 3552—, K 3555—, K 3558—, K 3561—,
K 3564—, K 3567—, K 3570—, K 3573—,
K 3576—, K 3579—, K 3582—, K 3585—,
K 3588—, K 3591—, K 3594—, K 3597—,
K 3600—, K 3603—, K 3606—, K 3609—,
K 3612—, K 3615—, K 3618—, K 3621—,
K 3624—, K 3627—, K 3630—, K 3633—,
K 3636—, K 3639—, K 3642—, K 3645—,
K 3648—, K 3651—, K 3654—, K 3657—,
K 3660—, K 3663—, K 3666—, K 3669—,
K 3672—, K 3675—, K 3678—, K 3681—,
K 3684—, K 3687—, K 3690—, K 3693—,
K 3696—, K 3699—, K 3702—, K 3705—,
K 3708—, K 3711—, K 3714—, K 3717—,
K 3720—, K 3723—, K 3726—, K 3729—,
K 3732—, K 3735—, K 3738—, K 3741—,
K 3744—, K 3747—, K 3750—, K 3753—,
K 3756—, K 3759—, K 3762—, K 3765—,
K 3768—, K 3771—, K 3774—, K 3777—,
K 3780—, K 3783—, K 3786—, K 3789—,
K 3792—, K 3795—, K 3798—, K 3801—,
K 3804—, K 3807—, K 3810—, K 3813—,
K 3816—, K 3819—, K 3822—, K 3825—,
K 3828—, K 3831—, K 3834—, K 3837—,
K 3840—, K 3843—, K 3846—, K 3849—,
K 3852—, K 3855—, K 3858—, K 3861—,
K 3864—, K 3867—, K 3870—, K 3873—,
K 3876—, K 3879—, K 3882—, K 3885—,
K 3888—, K 3891—, K 3894—, K 3897—,
K 3900—, K 3903—, K 3906—, K 3909—,
K 3912—, K 3915—, K 3918—, K 3921—,
K 3924—, K 3927—, K 3930—, K 3933—,
K 3936—, K 3939—, K 3942—, K 3945—,
K 3948—, K 3951—, K 3954—, K 3957—,
K 3960—, K 3963—, K 3966—, K 3969—,
K 3972—, K 3975—, K 3978—, K 3981—,
K 3984—, K 3987—, K 3990—, K 3993—,
K 3996—, K 3999—, K 4002—, K 4005—,
K 4008—, K 4011—, K 4014—, K 4017—,
K 4020—, K 4023—, K 4026—, K 4029—,
K 4032—, K 4035—, K 4038—, K 4041—,
K 4044—, K 4047—, K 4050—, K 4053—,
K 4056—, K 4059—, K 4062—, K 4065—,
K 4068—, K 4071—, K 4074—, K 4077—,
K 4080—, K 4083—, K 4086—, K 4089—,
K 4092—, K 4095—, K 4098—, K 4101—,
K 4104—, K 4107—, K 4110—, K 4113—,
K 4116—, K 4119—, K 4122—, K 4125—,
K 4128—, K 4131—, K 4134—, K 4137—,
K 4140—, K 4143—, K 4146—, K 4149—,
K 41

Madame Steinhell pred pariško poroto.

V. Parizu se je začel v teh dneh proces, ki je vzbudil napeto pozornost daleč po svetu: vdova umorjenega slikarja Steinheila, madame Jeanne Marguerite Steinhell stoji pred pariško poroto; obtožena je vsled dvojnega umora. Leto in pol je minilo, odkar se je zgodil v Steinheilovi vili težek zločin: 31. maja 1908 ob 6. zjutraj je našel hišni služabnik Reny Couillard vsa vrata v prvem nadstropju Steinheilove vile odprta, in ko je prišel bliže, je čul madame Steinhell klicati na pomoč. Kmalu je videl, da se je ponoči zgodil velik zločin. Mati madame Steinhell, madama Jappy je ležala na postelji mrtva; v ustih je imela kepo vate in okoli vratu vrvice. Gospod Steinhell je ležal mrtev na tleh, istotako z vrvice okoli vratu. Madame Steinhell je ležala na postelji, roke in noge je imela zvezane in poleg nje je ležala kepa vate. Kmalu so prišli zdravniki in preiskovalni sodnik. Ti so konstatirali, da je gospa Steinhellova vse simulirala. V stanovanju ni manjkalo ničesar, niti dragocenosti, niti denarja. Gospa Steinhellova je priporočevala, da se je ponoči naglo umudila; nekdo ji je vrgel čez glavo kedo in jo nato silno udaril po glavi. Spoznala je tri osebe, tri moške v črnih talarjih in širokokrajnih klobukih ter žensko z rusimi lasmi. Kmalu so se razbojniki odstranili, ko so jo bili še prej trdno zvezali.

Izpovedbam gospe Steinhellove se ni dosti verjelo, ker se je zapletla v razna protislovja. Kmalu pa je postal nanjo sum, da je ona morilka. Vedno več je bilo okoliščin, ki so to dokazovale in zato je bila dne 26. listopada 1908 aretirana. Vsi, ki jo poznajo, jo popisujejo zelo nelaskavo. Oče jo je vsled malomarnega življenja spodil iz hiše in jo je poslal v Bayonne k njeni sestri. Tam se je seznanila s slikarjem Steinheilom, ki ga je vzela l. 1890. Iskala pa je dalje vedno novih ljubimcev in slednjič se je svojega moža popolnoma naveličala. Pogosto je pravila, da se da ločiti od njega. Tudi napram svoji materi se je obnašala vedno zelo sovražno, kajti mati je živela potrato, in madame Steinhell se je bala, da zaradi tega po materi ne bo ničesar podedovala. Konstatirali se pa seveda ne da, ali je madame Steinhell edina zločinka, ali pa je imela svoje pomagače; gotovo pa je to, da je ona sestavila ves načrt in sploh igrala glavno vlogo v tej rodbinski tragediji. Zato pada najtežja odgovornost na njo.

Razsodbe pričakujejo z veliko napetostjo.

Pri graščini Predvor, pošta Tupa, se bo oddalo meseca decembra t. l. okoli

20 m³ hlodov

lipovega lesa. 3771

Ponudbe pod „Lipa“, glavna pošta Ljubljana, poste restante.

Dobro upeljan

hotel

zelo prometnem kraju ob Boh. železnici se prodaja pod ugodnimi pogoji z inventarjem vred ali brez tega. 4057

Pismena vprašanja pod „hotel“ na upravn. »Slov. Naroda«.

Razpošiljam kolesa

za štiri tedne na poskušajo in vpogled proti povzetju. Posamezni deli koles čudovito poceni in dobri.

Franc Dušek

Upravnica koles, Opotno št. 30, ob drži železniščice. 422

G. Skrbic

Zagreb, Ilica št. 40

priloga svojo veliko in razširjeno trgovico

žaluzij

iz desic, železnih in lesenih rolojev za okna in prodajalnice, ponajvečjem sestavu vse vrste lesenih, tleh in platinenih

rolet iz različnega platna, satena, damasta, ripsa itd.

Nova patentirana poročna drška.

Novo shranjevalno vrsto oboj.

AGRO-MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z. z. o. z.

Ljubljana, Janez Trdinova ulica št. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt, kakor poljedelske in druge stroje, umetna gnojila (superfosfate, tomaževo žliandro, soliter, kalijevo sol itd.), modro galica, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste semen, kolonijalno in špecerijsko blago itd. 3760

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenjskih, istrskih, dalmatinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene jako nizke.

Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne zveze; zagadelj lahko vsakomur jako dobro in hitro postreže.

Ponudbeni razpis

da se vzmó v zakup nepremična posestva za napravo remontarnice c. kr. deželne brambe.

C. kr. ministristvo za deželno bran namerava, kakor je bilo že razglašeno v ponudbenem razpisu, objavljenem v št. 219 časopisa „Wiener Zeitung“ z dne 23. sept. 1908., napraviti deželnoobransko remontarnico za 400 triletnih žrebet ter v ta namen pašnike in poslopja vzeti v zakup.

Po dozdanih namenih deželnoobranske uprave se ima remontarnica kar najhitreje napraviti in zanjo pridejo upravna ozemlja v Galiciji, Bukovini, eventualno v Zgornji Avstriji, na Koroškem in Kranjskem v posest.

Interesenti se s tem pozivljajo, da vložijo svoje ponudbe najkasneje do

15. decembra 1909.

pri krajno pristojnem političnem deželnem oblastvu, ki jih predloži ministrstvu za deželno bran v nadaljno presojo in končni sklep.

Po tem roku dospele ponudbe se ne morejo več vzeti v razpravo.

Ponudbe je nasloviti na ministristvo za deželno bran ter vsako polo kolkovati z eno krono, njih priloge pa s kolkovi po trideset vinarjev.

V ponudbah se je izjaviti, da ponudnik do 15. oktobra 1910. ostane pri svoji ponudbi. Ponudbam je, ako treba, priložiti pooblastila, ki so potrebna, da se sklence zakupna pogodba.

Ponudbam je tudi priložiti z datumom izdajanja podpisane uradne, zadnji stan zemljiške knjige izrazujoče zemljiško-knjižne izpiske in izpiske iz katastra (zemljiško posestne pole), dalje legopisne obrise z merilom in ponujanih pašnikov in poslopih; ti obrisi morajo obsežati parcelne številke pašnikov in opis poslopih. Ko bi svoj čas ministristvo za deželno bran zahtevalo, morajo vrhu tega ponudniki pozneje še predložiti talne načrte in povprečne prereze poslopih.

Dalje se mora iz ponudb dati posneti: 1.) Natančnejše opazovanje nepremičnega posestva, politični in sodni okraj, h kateremu posestvo spada, najbližja železnična, poštna in brzojavna postaja in oddaljenost od njih, značaj terena (je li ravan, hribovit ali gorat), svojstva sveta (je li ilovnat, peščen ali prsten), lastninske in posestne razmere in napoved, je li nepremično posestvo ali en del, oziroma kateri njega del zdaj morebiti v zakup, oziroma kdaj poteko dotične zakupne pogodbe;

2.) mera zemljiškega posestva in natančna podrobna napoved, h kateri kulturni vrsti spada, to je koliko je njiv, travnikov pašnikov, stavbnega sveta, vrta, gozda itd.

Mere je v ponudbah navesti v oralih in hektarih;

3.) katera poslopja (poslopja za bivališče in gospodarstvo, hlevi za konje in drugo živino, skladišča itd.) so na posestvu, koliko prostora obsegajo, koliko imajo oken in vrat, iz kakšnega gradiva so, kako so pokrita in v kakšnem stavbnem stanju se nahajajo.

Pri konjskih hlevih je šteti devet kvadratnih metrov notranje talne ploške kot prostor za eno žrebe;

4.) vodne razmere v obči in zlasti, kako se dobiva potrebna pitna in porabna

voda za ljudi in živino, in napoved, če in v koliko preti ponujanim nepremičninam povodenj;

5. izjava, da se ponudnik za slučaj, ko bi deželnoobranska uprava resnično vzela njemu ponujano nepremično posestvo v zakup, zaveže:

a) da sklence zakupno pogodbo na dobo petindvajset let, docela poplača kolke in pristojbine za pogodbo ter med zakupno dobo iz svojega poplača davke s prikladami, doklade in druge javne davščine, ki jih je plačevati od zakupnega objekta;

b) da zemljiške ploške, ki še niso pašniki, po zemljiških pravilih na svoje stroške izpremeni v pašnike;

c) da vse potrebne nove stavbe, prizidave in prezidave, vstevši ograje za pašnike, ki morebiti niso ograjeni z naravnimi mejami in napravo gónj izvrši sam na svoje stroške proti obrestovanju stavbene glavnice po načrtih, ki mu jih naredi erar;

d) da brezplačno izvrši vzdrževanje pašnikov s pritliklinami, v kolikor vrednost teh del ne presega vsote, o kateri se je šele dogovoriti;

e) da na zahtevo erara prevzame tudi takšna dela, ki presežajo zgoraj (pod točko d) navedeno mero, proti plačilu po cenah, v tistem kraju navadnih;

f) da med pogodbeno dobo na svoje stroške zavaruje proti požarni škodi vsa v zakup dana poslopja na korist eraru, da zopet samo na svoj račun sezida, oziroma nanovo postavi po požaru poškodovane objekte proti izročitvi zavarovalne vsote po načrtih, ki mu jih izroči erar;

g) proti kateri zakupnini in pod katerimi plačilnimi pogoji bi bil ponudnik voljan skleniti ponujano zakupno pogodbo na dobo, omenjeno zgoraj v točki 5, lit. a.

6.) Omenja se, da bi se morale zaradi pretiranih zahtev dotične ponudbe že naprej izključiti od nadaljnega vpoštevanja.

Ni potrebno, da bi svet za remontarnico brezpogojno obstal iz enega skupaj se državega obsega. Dupustno je tudi ponuditi v zakup sosednja — vendar ne več nego štiri do pet kilometrov narazen ležeča — posestva, ki obsegajo po 200 zaokroženih oral.

Zakupni pogodbi se vzamejo za podstavo, v kolikor se iz zgoraj navedenih točk ne pokažejo izjeme, določila 25. poglavja občenega državlanskega zakona.

Deželnoobranska uprava mora zahtevati, da se zakupne pravice do v zakup vzetih objektov, ki nastanejo eraru iz zakupne pogodbe, vpišejo v zemljiško knjigo, ravno tako da se pupilarnovarno zavarujejo pravice do povračila, ki bi morebiti nastale eraru iz zakupne pogodbe. V kateri visokosti in v kakšni obliki (zemljiško-knjižno zavarovanje, poročeno pismo donarnega zavoda, eventualno polog vrednostnih papirjev kot varščina) se ima to zavarovanje zgoditi, to se določi po posebnih okoliščinah.

Končno se omenja, da deželnoobranska uprava potrebne krmne ne bo proizvajala v svoji rešiji.

Dunaj, dne 13. oktobra 1909.

C. kr. ministristvo za deželno bran.

Nastopni pregled kaže približno potrebaščino za remontarnico z nameranim prostorom za 400 žrebet, da se ponudniki pouče, kakšni morajo biti dotični zakupni objekti.

Stan:

1 nadporočnik, 1 poročnik-računovodja, 1 živinski zdravnik, 2 stražna mojstra, 5 korporalov, 1 podkovni mojster, 24 konjskih strežnikov (z všteti jezdeci), 2 častniška služabnika, 2 vprežna konja, 8 konj za ježo in 400 žrebet.

Potrebaščine za stanovanje in postoranske prostore:

15 sob, 7 izb, 2 pisarni, 1 bolniška soba, 1 delavnica, kuhinje, drvarnice, 1 prostor za zapor, 1 prostor za skladišče, 1 kovačnica, 1 kolnica, 1 shramba za gasilno orodje, klet, ledenica, skladišča za krmo.

Hlevi:

Remonti se morajo nastaniti v ograjenih hlevih (ograjah), da se žrebeta v njih prosto gibljejo; ti ne smejo biti prirejeni za manj nego 50 in nikakor ne za več nego 100 konj. Vsak hlev za 50 remontov mora imeti 540 kvadratmetrov talne ploške (pri devet metrov notranje širine in 50 metrov notranje dolžine) ter štiri metre višine.

Skupaj je potrebnih hlevov za 400 žrebet, infekcijski hlev za 10 žrebet s stojišči in če se pašniki drže skupaj eden, če se pa ne drže skupaj, več hlevov za bolno živino, vsega skupaj za 80 žrebet s stojišči, potem en hlev za 2 vprežna konja in za 8 konj za ježo.

V bližini vsakega hleva dajaj izdaten vodnjak ali vodovod potrebno vodo v napajalno korito; vodnjak mora imeti sesalko. Voda mora biti čista in zdrava. Eventualno sme tudi en vodnjak dajati vodo za dva blizu skupaj stoječa hleva.

Pašniki:

K neobhodno potrebnim potrebaščinam remontarnice spada, kar se tiče kakovosti sveta, hribovit teren, srednje težka, proputna, suha zemlja potem redilni, tedaj s fino, plemenito travo obrastli, če je mogoče nekoliko višje ležeči pašniki, ki jim brez dvombe ne preti nobena povodenj. Ploške po katerih rasto trave in želišča, ki za pašo niso primerne (plevel) so še naprej brezpogojno izključene. Napajališč mora biti na pašnikih v obilni meri; najboljši za to so bajerji in poteki. Razmerno po obilnosti trave in po rodilnosti paše se potrebuje za vsako žrebe približno 1 oral, torej za 400 žrebet 400 oral.

Ponudbe, ki izkažejo že zdaj obstoječ skupni obseg pašnikov, ki meri 400 oral, imajo ob drugače enaki kakovosti posestva prednost pred drugimi ponudbami.

Iztekli, ki se narede stično s hlevi, in goveje morajo obsežati približno 50 oral sveta.

Pritlikline:

Želi se, da bi bili v neposredni bližini remontarnice tudi nekateri vrtni in nekatera zemljišča v približjek, da bi osebe remontarnice materialno lažje izhajale, ali pa v samotno ležečih krajih.

Prav dobro 2761

vinske sode

in hrastovega lesa, nekaj skoro novih, od 400, 600, 1200, litrov prada po nizki ceni.

FRAN CASCIO

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

5 kilogramov 3847

ržene kave

zajamčeno prve kakovosti razpošilja po povzetju za K 4.— poštne proste na vsako avstro-ogrsko pošto postajo

Mihael Valentin Schik

Dunaj VII/4, Lerchenfelderstrasse št. 67.

Pozor! 4013 Pozor!

Okusno doma izdelane

krvave, riževe in jetrne klobase

se dobe od sedaj naprej vsako soboto in nedeljo

restavraciji pri Zlati ribi.

Vsak petek morske ribe.

Sprejmejo se abonenti na hrano

po zmernih cenah in ob točni postrežbi.

Priporoča se

Beti Pilko-Kos.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

2815

Kg. sivega, dobrega, puljenega 2 K; boljše 2 40 K; prima polbelega 2 80 K; belega 4 K; belega puhačega 5 10 K; kg vefinega snežnobelega, puljenega, 6 40 K, 8 K; kg puha, sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prvi puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernice 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 58 cm šir., z poljen z novim, sivim, prav stanovitnim puhačim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3 50, 4 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja ali vzame nazaj, za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovnik gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice št. 767, Šumava.

H. Suttner

Ljubljana, Mestni trg

razpošilja 366t

ure, zlatino in srebrnino

na vse kraje sveta. Obrnite se zanesljivo na domačo slov. tvrdko!

Veliki novi cenik zastonj!

novosti

Ploščnata, tenka, prava nikelnasta Anker-Ros-

kopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav načno 36 ur idoča. — K 4-50.

Srebrne ure od 6 kron naprej, Večletno jamstvo. — Ako blago ne ugaja, se denar vrne.

Sekulske verižnice s slov. trakovi nikelnasta K 1-20, srebrna K 5.—

Dragotin Puc

: tapetniški in preprogarski : mojster

v trdki Puc & Komp.

Izdelujem vsa v to stroko spadajoča dela solidno in po 1078 niskih cenah.

Ljubljana

Marije Zerezije cesta 11.

Čepe gola stas
dobe deklica in gospe vaše starosti, ako radi-jo samo mo-
no, novejšo obleko na prvi ali
pravo vedo, ki ne rabi samo
na zunan edino zanesljivo učni-
kujoče sredstvo, zalamčeno ne-
šodljivo. Cena K 8.-, K 8.- in K 8.-
Zraven spad-ječe mlo 60 h. — Po povz-
pošili: ga. Käthe Meusel, Dunaj II., Fra-
terstrasse 63, II. a-dstr., vr. 7. 0

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach)
na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušek za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, sprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene
valnici in od mene preizkušene. — Ilustro-
vani ceniki zaštonj.

Pristni kranjski lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Šaki

pristni angleški za vozove,
za pohištva in za pode.

Steklarski klej

(kit) priznana in strokovno
preizkušena najboljši.

Karbolinej prve vrste

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe

Čopiči

219

domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firnežev, lakov
in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

R. WOLF Devin-Buckau
Podružnica: Dunaj III, Am Neumarkt 21.
Premične in nepremične polnparne in patentne
vročeparne lokomobile
od 10 do 800 konjskih sil.
Najbolj ekonomični, najbolj trpežni in zanesljivi stroji za
vse industrijske in poljedelske obrate.
V celotni izdelanosti nad 650.000 RM.

Rabite za streho vaših hiš

Eternit
ETERNIT-TOVARNA LJUDEVITA HATSCHKE LINZ VOCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPESTA NYERGES-UFALU.
Glavno zastopstvo za južne dežele:
V. JANACH in DRUG, Trst.
Vprašanja na Teodorja Korna, krovca in kleparskega mojstra v Ljubljani, kjer se izdelujejo strelovski,
kleparska in krovska dela iz različnega blaga.

J. BONČAR
Vse cenj. odjemalcem tem potom vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem opustil zastopstvo
valjčnega mlina gosp. Vinko Majdiča v Kranju in gosp. P. Majdiča v Jaršah in da bodem
nadalje prodajal
vse mlevske izdelke najboljše kakovosti iz svojega lastnega
valjčnega mlina v Domžalah
ki sem ga popolnoma preuredil in opremil z najmodernejšimi stroji.
Zahvaljujem se cenj. odjemalcem za njihovo dosedanje zaupanje in naklonjenost ter upam, da mi
je ohranijo še nadalje.
Postrežba točna, cene zelo ugodne.
Pisarna in skladišče: Vegova ulica 6 (v Kušarjevi hiši poleg realke).
Telefon inter. šte. 129. 4050
Ljubljana, Vegova ulica šte. 6

Več
čevljarskih pomočnikov
sprejme Matija Teme v Spodnji
šiški šte. 63. 4071

Elegantno stanovanje

obstoječe iz 4 ali 5 sob, kopalnice,
poselske sobe, kuhinje in vsi pri-
klini, opravljeni z vsem modernim
komfortom, se da s 1. februarjem
v najem.

Velika prodajalna

z električno in plinovo razsvetlavo,
pripravna tudi za pisarno, se da tako
v najem.

Naslov pove upravnistvo »Slov-
Naroda«.

Sukna 3219
In modno
blago za obleke
priporoča firma
Karel Kocian
tvornica za sukno
v Humpolcu
na Češkem.
Vzorci franco.

Svojim cenjenim odjemalcem javljamo, da smo s 1. oktobrom 1909 firmi
ŽIGA WINTER, Dunaj III, Ungargasse 20
poverili svoje zastopstvo za Gornje in Spodnje Avstrijsko, Moravsko, Šlezijo, Štajersko, Koroško in Kranjsko. Kadar naročate
FERNET-BRANCA
tek zbujajoči liker za prebavljanje, specialiteta firme FRATELLI BRANCA — MILAN, obračajte se na firmo ŽIGA WINTER.
FERNET-BRANCA se nadrobno dobiva po vseh boljših delikatesnih trgovinah, špecerijah in vinskih trgovinah.
FRATELLI BRANCA — MILAN.

Vedno in v vsaki množini je dobiti:
zarezano strešno opeko prve in druge vrste,
iz lastne nove moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani
in opeko za zid, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči
pri **J. KNEZU** v Ljubljani.

Zgodovinske črtice.

V.

Švicarski admirali in švicarski marinarji — kolikrat so se ljudje že mejali tej nedolžni zafrkaciji, ki se je iz Nemčije razširila po vsem svetu.

Med onimi milijoni, ki so se že mejali švicarskim admiralom in švicarskim marinarjem, jih utegne biti le malo, ki vedo, da je Švica svoj resnično imela svoje vojno brodogradnje, svoje marinarje in svojega admirala.

Od 16. do konca 18. stoletja je imela Švica na evropskem jezeru vojno brodogradnjo. Zadnji admiral tega brodogradnje je bil Anglež Williams. Ta je bil najprej v avstrijski službi in je bil več let v Kraljevici pri Reki. Ker pa mu je Švica obljubila boljšo plačo, kakor jo je dobival v Avstriji, je praktični Anglež predsedal in prevzel poveljstvo nad švicarskim brodogradnjem. Ker s švicarskimi marinarji ni mogel izhajati, je naročil Hrvat iz Kraljevice, katerih nasledniki žive še danes v neki vasi blizu Curiha, kakor pričajo njihova imena.

Leta 1799. je admiral Williams od švicarske vlade dobil naročilo, da s svojim vojnim brodogradnjem upre francoski armadi, ki je pod poveljstvom maršala Massene prekorčala švicarsko mejo. Williams je zbral in pripravljal svoje barčice, nabiral vse tovarne, razpel jadra in odrinil na oni konec jezera, kjer se je združena avstrijska in ruska armada borila s Francozi.

Bilo je to 25. septembra 1799. Admiral Williams je srečno pripravljal v bližino bojišča, a naenkrat je prenehel veter in ladje se niso gani- z mesta. Vsi poskusi, jih spraviti bližje k obrežju, so bili zaman.

Admiral Williams je moral odaleč gledati bitko 25. in 26. septembra. S tužnim srcem je gledal, kako ladje so dobili združeni Avstriji in Rusi in kako so napredovali tedaj od teh Angležev toliko sovraženih Francozov. Ko so se Avstriji in Rusi začeli umikati, tedaj je Williamsa njegova bojaželjnost premagala in začel je streljati iz svojih topov, da si je bil od bojišča tako oddaljen, da ni nobena kroglica mogla prileteči do sovražnikov. Williams je pa le dal streljati, vendar so pokali topovi in kroglice so letele čez jezero — v ruske hiše na obrežju. Celo vrsto domovskih hiš in drugih poslopij so kroglice uničile in ubile tudi nekaj ljudi — med tem ko Francozje še niti niso, da so bile te kroglice njim namenjene.

Švicarska vlada je seveda proti svojemu admiralu nastopila z vso strogo strogostjo, saj je bilo njegovo ravnanje naravnost blazno. Vlada je poslala admiralu Williamsu dekret, da je odstavljen in ga je pozvala pred pristojno sodišče.

Zdaj pa je bil admiral Williams užan. Ni se zmenil ne za poslani dekret niti za poziv k sodišču, nego je s svojimi brodogradnjami, obstoječe iz štirih ali petih malih in starih jadrenih čolnov sredi jezera in je tam potopil, sam pa pobegnil na Angleško.

Tako je zadnji švicarski admiral pokončil zadnje švicarsko vojno brodogradnjo; od tedaj so švicarski admirali in marinarji samo še karikature.

Po svetu.

* Poslanske dijete. Večina držav plačuje svojim poslancem odškodnino. Državni poslanci v Avstriji imajo 20 K na dan, kadar je parlament v seji, dočim imajo v ogrski zbornici poslanci 4800 K letne plače in v pruski 1000 K. V nemškem parlamentu zboru imajo poslanci 3000 mark na leto, a se odtegne vsakemu 20 mark od seje, ki se je ne udeležijo. Francoski poslanci dobivajo 15.000 frankov na leto, belgijski pa samo 4000, kakor tudi nizozemski samo 4000 kron. V Švici dobiva poslanec 20 K na dan; če ni prisoten, ničesar. Švedski poslanci dobivajo letno 1600 kron, a norveški dnevno 16 kron. V Rusiji imajo člani državne dume 16 rubljev na dan, a Japonska plača svojim poslancem 2000 jenov, okoli 2000 K na leto. Najbolje so plačani člani ameriškega kongresa v Washingtonu, ki dobivajo letno po 27.000 kron in 600 kron za pisarniške potrebe. Člani spodnje zbornice na Angleškem, poslanci italijanske zbornice in španske cortes ne dobivajo nikake odškodnine. — Znatna je tudi razlika med plačami predsednikov zbornic. Predsednik avstrijskega parlamenta dobiva 40 K na dan, a predsednik ogrske zbornice 24.000 kron letno. Predsednik francoske zbornice ima večje dohodke; poleg plače 15.000 frankov kot poslanec, ima še 72.000 frankov kot odškodnino za reprezentativne stroške na palaci Bourbon. Predsednik dol- zbornice ima 120.000 kron na leto

place in enkrat 12.000 kron da si uredi stanovanje v palači Westminster. Ko odstopi ima 96.000 kron pokojnine na leto. Predsednik ameriškega kongresa dobiva plačo 60.000 kron letno dočim predsednik nemške zbornice ne dobiva posebne plače, a ima na razpolago lepo stanovanje. Na Angleškem ne uživajo poslanci nikakih olajšav, dočim potujejo v drugih državah poslanci po železnica brezplačno.

* Kuneč v Avstraliji. Pri nas, kjer stane vsak kuneč gotovo svoto denarja, se nam zdi nekoliko čudno, če čitamo, da je prebivalec v Avstraliji kuneč ravno v tako nadlego in v še večjo škodo, nego so podgane na tovrstnih ladjah. Pripoveduje se, da si je naročil kmet iz Viktorije leta 1860. troje kunečev: enega samca in dve samici. Hotel jih je imeti v lastno zabavo in veselje. Tekom enega leta se je ta žival tako razmnožila, da mu je segrizla ves sočivni vrt. Vzlic neumornemu preganjanju s pomočjo prijateljev in sosedov, je bil ves kraj naenkrat poln te živali. Razširjala se je iz ene pokrajine v drugo. Škoda, ki so jo napravili kuneč na polju in nasadih, je znašala milijone. Leta 1880. je priskočila kmetom država na pomoč. Izdala je več deset tisočev, da ugonobi zalego, ali vse to ni nič izdalo. Država je izmetala vsako leto več in zopet več — vseh je bil vedno zelo minimalen in v nikakem razmerju z izdano svoto, ki je presegala kmalu stotisoče in stotisoče. Da si vsvarimo približen pojem, kako obsežno je prizadevanje obla- stev, pokončati obili kunski plod, navajamo izdelek pokrajine Viktorije do leta 1905.; izvrpla ni nič manj nego nad 15 milijonov kron. Lovei so pobili sicer na milijone te živali, za nekaj časa je bila nadlega zmanjšana — nato so se zatekli kuneč drugam. Pokrajina Novi Southwales je izdala 1881.—1905. nad 35 milijonov kron, s približno enako minimalnim uspehom kakor sosednja Viktorija. Pokrajina Queensland je izdala okoli 10 milijonov. Najnovejšo sredstvo, ki obeta še največ uspeha, je naprava, ki jo je uvedla najprej Wales. Na sto in sto milj daleč po deželi so razprežene močne mreže, skozi katere ne more noben kuneč. Državnih fensov (iz angl. besede fence-ograja, plot) je postavljenih doslej v deželi v skupni dolžini nad 2000 km. K temu moramo prišteti še privatnih fensov v skupni dolžini blizu 70.000 km, kar reprezentira v zvenečem denarju lepo svoto 55tih milijonov kron. Da ima gonja proti kaninski zalegi vzlic vsemu kolosalnemu prizadevanju tako malo uspeha, je pripisovati dvem okoliščinam: prvič izredno veliki plodovitosti te živali in drugič nesrečnemu terenu teh krajev. Med posamičnimi kmetijami leži mnogo neobdelanega sveta, ki je zaraščel z nizkim grmovjem, ki daje kuncem najvarneje zavetišče.

* Zadnja instanca! Filip II., macedonski kralj, je osebno vodil sodne razprave, kakor gotovo vsi kralji starih časov. Nekega dne je kralj prišel v sodno dvorano z bogate pojedine in sicer precej »natrkan«. Imel je soditi o neki siromašni ženi. Kralj jo je obsodil, čeravno je siromašna žena imela popolnoma prav. Ona je obupno vskliknila: »Jaz apelujem.« — Filip II. je začuden odprl oči in malo pozneje vprašal s težkim jezikom: »A na koga apeluješ?« — »Na trega Filipa.« — je brez strahu odgovorila žena. Kralj se je smejal, proučil stvar iz nova in izrekel potem sodbo v prilog siromašne žene.

* Koliko izdajo Amerikanci za nepotrebne stvari. Za stvari, ki niso neobhodno potrebne, izdajo državljani ameriških Zedinjenih držav ogromne svote. Za alkohol, ki je v nekaterih državah popolnoma prepovedan, se izda letno 800 milijonov, za gledališče 400 milijonov, za kinematografe in cirkuse 360 milijonov, za avtomobile 88 milijonov, za vozove in konje 44 milijonov. Amerikanci, kakor tudi Amerikanci so strastni sladkosnedeži. Leta 1905. so kupili za 80 milijonov sladkarij, leta 1908. pa že za 160 milijonov. Dame izdajo vsako leto 320 milijonov za nakit, krog 40 milijonov za dišave in lepote, 35 milijonov za druga peresa in za umetne cvetice in 640 milijonov za svilo. Za fonografe, glasovire in godala izdajo Amerikanci letno 280 milijonov.

* Strahovi. Vlada je že pred več leti prepovedala, da bi se fotografirali deli Pulja ali pa okolice. Vendar pa ima pristaniška oblast pravico, da dovoli fotografiranje, toda pod pogojem, da se dotične fotografije predlo- je v cenzuro. Kak strah vlada v go- tovih krogih pred fotografiji, je ne- davno skušil neki fotograf, ki je ho- tel za kinematograf uporabiti tam- kajšnjo požarno brambo, ki je napra- vila praktično vajo po puljskih stre- hah. Po vaji je bil fotograf povabljen na policijo, kjer so mu zapleni- li fotografske plošče.

Perje
za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
F. HITI
Pred Škofijo šte. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Najboljši čevlji sedanosti
so z znamko
ZWERG SHOE
Cene brez konkurence!
Edina zaloga le pri trdniki
J. Keber!
(pri zlatem čevlju)
Ljubljana, Stari trg 9.

Ustanovljeno 1845. Ustanovljeno 1845.
Edini zavod
v Ljubljani
za kemično čiščenje oble-
ke in zastorjev, barvarija
in likanje sukna na par.
JOS. REICH
Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Avgust Agnola
Ljubljana,
Dunajska cesta 13
Izborna zaloga
namiznih in
nastropnih
svetilk
najnovejše
vrste
po nizkih cenah

Važno! za Važno!
gospodinj, trgovce in živinorejce.
Najboljša in najcenejša postrežba
za drovje, kemikalije, zelišča cve-
tja, koronice itd. tudi po Kneippu,
ustne vode in zobni prašek, ribje
olje, redilne in posipalne moko za
ovrke, dišave, mila in sploh vse
toaletne predmete, fotografske
aparate in potrebščine kirurškega
obzveža vane vrste, sredstva za
dezinfekcijo, voski in paste za tla
itd. — Velika zaloga najfinjšega
ruma in konjaka. — Zaloga svežih
mineralnih vod in soli za kopei.
Oblastv. konc. oddaja strupov.
Za živinorejce
posebno priporočljivo: grenka sol,
dvojnica sol, soliter, ocojan, kolmoč,
krmilna apno itd. — Vnanja naročila
se izvršujejo točno in solidno.
Drogerija
ANTON KANC
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Kupuje po najvišji ceni razna zelišča
(rože), cvetje, koronice, semena, skorje itd.

Kdor ne ve,
kaj naj svojim dragim kupi za ženitvanje,
god ali božič, naj si ogleda moj glavni ka-
talog s 3000 slikami, kjer vsakdo dobi kaj
primerneza in ki se na zahtevo vsakomur
pošlje zastoj in poštne prost.

Globin
čistilo za čevlje
Edini izdelovalec
Fritz Schulz jun. detailfabrik
Ljubljana, 1904 Zlata svet. Kralj. 1900
najboljše
čistilo za čevlje

Seydlin
Najbolje za zobe

Svoji k svojim! Narodna trdnika!
Milko Krapeš
urar in trgovec
Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.
Ustanovljeno leta 1852.
Cenj. občinstvu priporočam svojo
bogato zalogo 1954
stomskih in žepnih ur,
uhanov, prstanov in verižic.
Osobito sedaj ob priliki birme, na-
menil sem se prodajati dobro blago po
izredno niski ceni.
Popravila točno in ceno!
Za vsako prodano ali po-
pravljeno uro jamčim 1 leto.
Cenilo brezplačno in poštne prost.

Zahtevajte povsod
sledede izborne snažilne
in čistilne predmete:
Za čevlje:
mast za usnje
v prid družbi sv. Cirila in Metoda,
daje
kremo „Mirija“,
kremo „Praxin“,
za kovine:
čistilo
v prid družbi sv. Cirila in Metoda,
daje
čistilo „Polerin“ in
čistilni prašek „Mirija“,
za mrčesi:
prašek „Dalmatin“
v pravih škatljicah.
Te predmete, ki se dobe v vseh trgovinah,
zdeje domača tvornica kemikalnih izdelkov
Golob & Volk,
Ljubljana. 4007
Kvaliteta izborna.
Cene povsem konkurenčne.

**Gozdne in gorske cvetlice, pla-
nike, mah in praproti.**
lepo stisnjeno (prešano) in zeleno, su-
šeno v senci, da obdrži stanovitno barvo
prodaja **Tomaz Komac, Soča št. 49**
na Primorskem.
Vzorci in ceniki poštne prost
in zastoj. 4022

Kontorist-Slovenec
mlajši, dober delavec z lepo, urno
pisavo,
se sprejme v tvornici v Pragi.
Trgovske šole ni treba. Mesečna plača
120 kron. Voznina do Prage se povrne
sprejetemu.
Ponudbe s prepisi izpričeval in
fotografijo, ki se vrne, pod „38448956“
poste restante Praha VIII, poštov-
ni urad Praha 22. 4025

Nedosežno
Najnovejša
ameriška iznajdba
Higijensko gumasto blago za moške.
Porabno na leto. K 4-60.
Čez 2 miliona kosov prodanih v kratkem času.
Higijensko gumasto blago za ženske.
(Varstvo žensk.) Priporočili najprvi zdrav-
niški strokovnjaki, porabno na leto. K 2-60.
Kdor pošlje denar naprej (tudi pisemne
znamke) mu pošlje diskretno in poštne
prosto, sicer 50 vin. več, edina prodaja
H. AUER
tvornica za gumasto blago.
Dunaj IX, 2, Nussdorferstrasse 3-0.

Sprejme se v špecerij-
sko trgovino
trgovski pomočnik
in
prodajalka.

Oziralo se bode le na stro-
kovno naobrazene reflektan-
te z večletno prakso in do-
brimi priporočili. Pogoj je
znanje obeh deželnih je-
zikov v govoru in pisavi.
Služba je stalna, plača po
dogovoru.
Ponudbe z izpričevali na
upravn. Slovenskega Na-
roda pod „4046“.

Zaloga koles
Puh (Styria), Globus,
Regent in drugih špe-
cialnih znamk ter
posameznih delov.
Izposojevanje koles
prejem koles za emaj-
liranje, ponikljanje
ter popravila solidno
in ceno. 2954

Karel Čamernik
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Najboljši kosmetični predmeti
za olepšanje polti in
telesa so:
Ad milo po 80 h,
z krem po 1 K.
za gojitev zob in ust:
Ad z Menthol =
ustna voda po
1 K;
zobni prašek po 60 h;
za ohranitev in rast las:
Ad lasna voda po
1 K;
lasna pomada
po 1 K.
Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno
varovani, so napredni le v
Orlovi lekarni
Ph. Mr. Josip Cizmarč
v Ljubljani.
Kupujte, sajne to domače izdelke!

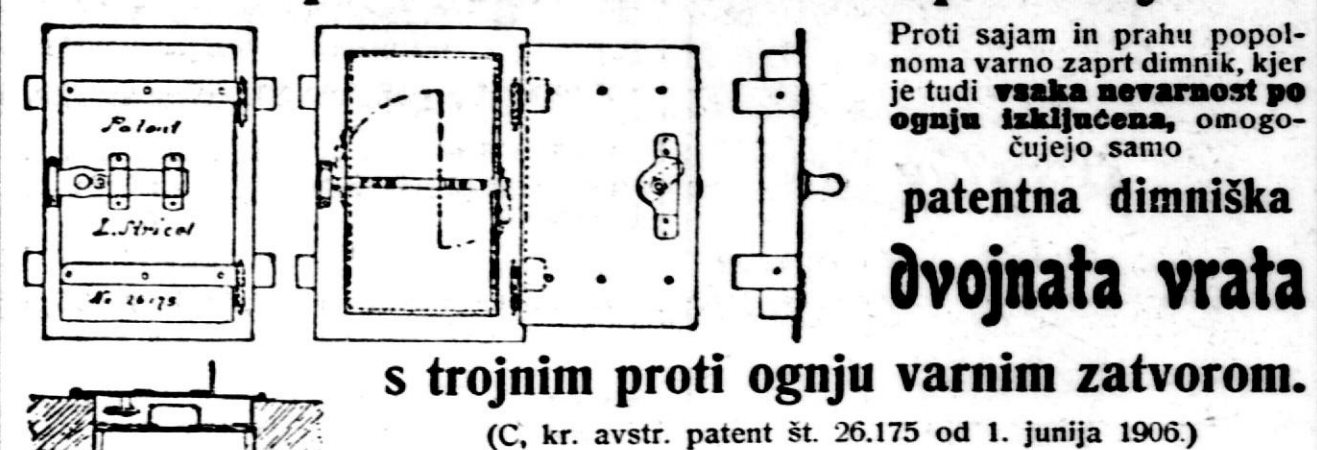
Valjni mlin Anton Polanc v Radečah

3882. pri Zidanem mostu
priprava svoje bogate zaloge
vseh vrst pšenične in koruzne moko.
Proizvodi vzamejo jako veliko vode v sé in dajo nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za g. pekovske mojstre neprecenljive vrednosti. Na zahtevo ceniki franco.

Zehnična pisarna in stavbno podjetje Inž. dr. Jovo Simić, kom. društvo Donja Tuzla, Bosna

izvršuje načrte, statične proračune in stroškov-
nike ter prevzema vsa v arhitektovske, stav-
binske, inženirsko in zemljemerske stroko
spadajoča dela
vse proti primernim cenam in po najnovejših znanstvenih in strokovnih načelih.

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje.

Proti sajam in prahu popolnoma varno zaprt dimnik, kjer je tudi vsaka nevarnost po ognju izključena, omogočajo samo
patentna dimniška dvojna vrata
s trojnim proti ognju varnim zatvorom.
(C. kr. avstr. patent št. 26.175 od 1. junija 1906.)
Konstrukcijo teh dimniških vrat, ki se lahko dajo vstaviti v novih ali pa že v starih poslopih, so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno pripoznali tem dimniškim vratom prednost pred vsemi drugimi. Mestni magistrat ljubljanski predpisuje ta vrata z razpisom 21. avgusta 1907; deželni glavar kranjski pa jih priporoča z okrožnico z dne 11. maja 1908 vsem županstvom na Kranjskem.
Pojasnila daje **L. STRICELJ**, dimnikarski mojster.
Dobivajo se v vseh železninskih trgovinah ali pri L. Striclju kakor tudi pri tvrdki Avg. Žabkar.
Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po patentnem zakonu.

Št. 33335. 4089

Ustanove.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem podeliti je za tekoče leto sledeče ustanove:

- 1.) Jan Bernardinijev v znesku K 230,
 - 2.) Jos. Jak. Schillingovo v znesku K 245,
 - 3.) Jurij Thalmeinerjevo v znesku K 250,
 - 4.) Janez Jošt Weberjevo v znesku K 230,
- do katerih imajo pravico hčere ljubljanskih meščanov, ki so se letos omožile, so uboge in lepega vedenja;
- 5.) Jan Nikl. Kraškovičev v znesku K 163,
- do katere ima letos pravico uboga nevesta iz St. Peterske župnije v Ljubljani;
- 6.) Jan Ant. Fancojevo v znesku K 128,
- do katere imajo pravico uboge, poštene neveste meščanskega ali pa nižjega stanu;
- 7.) Jos. Sr. Sinovo v znesku K 96,
- kateri je podeliti dvema najrevnejšima deklicama iz Ljubljane;
- 8.) Miha Pakičev v znesku K 244,
- do katere imajo pravico ubogi obrtniki meščanskega stanu ali pa njih vdove;
- 9.) Jan. Krst. Kovačev v znesku K 302,
- kateri je razdeliti med štiri v Ljubljani bivajoče revne rodbinske očete ali vdove matere, ki imajo po več otrok in ubožstva niso sami krivi;
- 10.) Marije Kosmačev v znesku K 204,
- do katere imajo pravico uboge uradniške sirote ženske, ki so lepega vedenja;
- 11.) Helene Valentinijev v znesku K 168,
- kateri je razdeliti med take v frančiškanski župniji v Ljubljani rojene otroke, ki nimajo starišev in še niso 15 let stari;
- 12.) Ustanovo za onemogle posle v znesku K 100,
- kateri je razdeliti med štiri uboge posle, ki ne morejo več delati in so dobrega slovesa.

Prošnje za podelitev ene ali druge teh ustanov je vložiti opremljene s potrebnimi dokazili

do 30. novembra t. l.

pri magistratnem vložnem zapisniku.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 1. novembra 1909.

Vončina, l. r.

Brzjavke: Golob Šiška.

Naznanilo!

Slavnemu p. n. občinstvu, gostilničarjem, trgovcem in dr. vljudno naznanjam, da imam v zalogi

vsakovrstnih mesnin lastnega izdelka

na razstavi v Parizu 1904 najvišje odlikovanih, kakor n. pr. gnjati (šunka), vsakovrstno suho in sveže meso; franko-brodsko, brančevsko, cervelat in kranjske klobase l. dr.

Cene nizke. — Cenike pošiljam na zahtevo franco. — Blago pošiljam proti povzetju. — Za solidno in sveže blago, kakor tudi točno postrežbo jamčim. 4062

Z odličnim spoštovanjem

Franc Golob, mesar in prekajevalec, Sp. Šiška pri Ljubljani.

Telefon števil. 183.

Slovenska trgovina AVGUST REPIČ

sedar v Ljubljani 40
Nabavljala ulica št. 16 (v Trnovu)
izdeluje, popravlja in prodaja vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča
klobuke
cilindre, čepice itd.
najnovejša fasone
po najnižji ceni.

Popravila in preoblike točno in ceno.
Najcenejšo
solnčnike in dežnike
domačega izdelka priporoča
Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred škočijo 19, Stari trg 4,
Prešernova ulica 4.

Potniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simona Kmetleka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstnu Pojasnila dajo se brezplačno.

F. K. Kaiser puškar
v Ljubljani, Selenburgove ulice št. 6
priporoča svojo bogato zalogo
raznovrstnih
pušk in samokresov
lovskih potrebščin, vseh
del koles (biciklov) kakor tudi
umetniški ogenj
po najnižjih cenah.

Popravila pušk, samo-
kresov, biciklov točno in
solidno.
Ceniki zastoj in poštna pošta.

Št. 589/pr.

Razpis.

Pri deželnem odboru kranjskem je namestiti

zdravstvenega tajnika

s prejemki V., za deželne uradnike veljavnega plačilnega razreda, t. j. s plačili letnih 3600 K in z aktivitetno doklado letnih 966 K.
Prosilci za to službo naj vložijo svoje prošnje, ki morajo biti opremljene s krstnim listom, domovinskim listom, z diplomom o doktoratu vsega zdravilstva in z dokazili o dosedanjem službovanju ter o znanju slovenskega in nemškega jezika.

do 28. novembra t. l.

pri podpisnem deželnem odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 23. oktobra 1909.

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko
za prava 860

Puchova kolesa

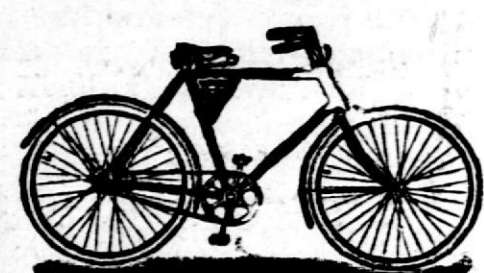
Puch-Special K 150

„Curier“-kolo K 115

Najboljše pnevmatike Reithofferjeve

Najboljši šivalni stroji od 66 K naprej.

Za prekupevalce ista cena, kakor v tovarni.

Ker prodajam brez potnikov, vsled tega blago veliko ceneje.

Ceniki zastoj in poštnine prosti. Z odličnim spoštovanjem

Fr. Čuden

urar in trgovec v Ljubljani.

Št. 32968

Razglas.

Glasom razglašam z dne 22. oktobra 1909, št. 25153 je odredila c. k. deželna vlada

volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča

ki se ima ustanoviti v Ljubljani, in

volitev obrtnih prisodnikov vzklitnega sodišča

in sicer

za volilni razred delavcev na nedeljo, 14. novembra 1909

in

za volilni razred podjetnikov na torek, 16. novembra 1909

Volilo se bode ločeno po krajevnih sekcijah na več voliščih.

Vsled odredbe c. kr. deželne vlade je občina ljubljanska pridržala sekciji VI. in VII. z volilnim krajem Ljubljana.

Popolnomoč to odredbo določa mestni magistrat kot obrtna oblast nastopno:

- a) Glede volitve prisodnikov iz vrste delojemalcev v sekciji VI.
 - 1.) Volilci I. in II. skupine (veleobrt in mala obrt) volijo v veliki dvorani Mestnega doma.
 - 2.) Volilci III. skupine (trgovina) volijo v telovadnici II. c. kr. državne gimnazije v Strossmayerjevi ulici št. 1.
K tema voliščema pripadajo volilci, ki so zaposleni v kakem podjetju nahajajočem se v Šolskem in St. Jakobskem okraju, v predkrajih in v Vodmatskem okraju.
- b) Glede volitve prisodnikov iz vrste delojemalcev v sekciji VII.
 - 1.) Volilci I. skupine (veleobrt) volijo v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici št. 17.
 - 2.) Volilci II. skupine (mali obrt) volijo v telovadnici II. mestne deške osemrazredne ljudske šole na Cojzovi cesti št. 5.
 - 3.) Volilci III. skupine (trgovina) volijo v telovadnici I. c. kr. državne gimnazije v Tomanovi ulici št. 10.
K tem voliščem pripadajo volilci, ki so zaposleni v kakem podjetju nahajajočem se v Dvorskem in Kolodvorskem okraju.

- a) Glede volitve prisodnikov iz vrste delodajalcev v sekciji VI.
 - 1.) Volilci I. in II. skupine (veleobrt in mala obrt) volijo veliki dvorani Mestnega doma.
 - 2.) Volilci III. skupine (trgovina) volijo v telovadnici II. c. kr. državne gimnazije v Strossmayerjevi ulici št. 1.
Tema voliščema pripadajo volilci delodajalci, kojih obrtovališča se nahajajo v Šolskem in St. Jakobskem ali v Vodmatskem okraju ali pa v predkrajih.
- b) Glede volitve prisodnikov iz vrste delodajalcev v sekciji VII.
 - 1.) Volilci I. in II. skupine (veleobrt in mala obrt) volijo v telovadnici I. mestne deške petrazredne ljudske šole v Komenskega ulici št. 17.
 - 2.) Volilci III. skupine (trgovina) volijo v telovadnici II. mestne deške osemrazredne ljudske šole na Cojzovi cesti št. 5.
K tem voliščem pripadajo volilci, kojih obrtovališča se nahajajo v Kolodvorskem ali pa v Dvorskem okraju.

Volitev prisodnikov iz vrste delojemalcev VII. sekcije, I. skupine na volišču »telovadnica v Komenskega ulici št. 17« se prične ob 8. zjutraj in zaključijo ob 2. popoldne; na vseh drugih voliščih se prične volitev ob 8. zjutraj ter se zaključijo ob 12. popoldne.

V volilnih legitimacijah je označeno volišče in čas volitve. Ob navedenih dnevih otvori volilni komisar ob določenih uri volitev na glede na število došlih volilcev ter jo zaključijo ob določenih uri, na kar smejo glasovnice oddati samo še oni volilci, ki se nahajajo v volilnem lokalu.

Voliti se na ta način, da v volilnem imeniku vpisane osebe osebno oddajo glasovnice, pri čemer je pokazati izkaznico v svrhu, da se jo zaznamuje. Osebe, ki nimajo izkaznice, ali pa imajo že zaznamovano izkaznico ne morejo voliti.

Radi tega se vsi volilni upravičenci, ki tri dni pred začetkom volitev to je do 11. novembra oziroma do 13. novembra 1909 ne bi prejeli izkaznice posiljujejo, da jih dvignejo pri mestnem magistratu in sicer v ekspeditu.

V ostalem se opozarja na predločene in objavljene razglase c. kr. deželne vlade z dne 17. avgusta 1909, št. 17934 in z dne 22. oktobra 1909, št. 25153.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 3. novembra 1909.

Župan:

IV. Riber l. r.

SINGER „66“ SINGER
najnovejši in najpopolnejši šivalni stroj. — šivalne stroje dobite samo po naših prodajalnicah.
Ljubljana Singer Co. deln. dr. za šivalne stroje, Sv. Petra cesta.

A. KUNST

Ljubljana
Židovska ulica št. 4.
Velika zaloga obuval
Izdelava izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na zalogi.
Vsakršna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovni vzorce poslati. 40

Ustanovljeno 1882 Telefon 548
Rudolf Geburth, Dunaj
c. in kr. dvorni strojnik
VII. Kaiserstrasse 71, na ogin Burgasse.
Največja in najbogatejša zaloga vseh vrst posebno najfinejših v vseh barvah v ognju emajlirane peči z nikljasto montažo.
Regulirne polnilne peči od 15 kron naprej. Trajnostne peči za kurjenje s premogom. Štedilna, kuhinjska in strojna ognjišča vseh velikosti. Peči z železnimi pečnicami za kurjenje dveh ali treh sob. — Plinovne peči in plinovni kamini.
Katalogi gratis in franko. 3252

Slovenska tvrdka obuval
Združenih čevljarjev v Ljubljani
Wolfve ulice št. 14

priporoča slav. občinstvu svojo veliko zalogo za jesensko in zimsko sezono vseh vrst najmodernejših čevljev za gospode, dame in otroke, kakor tudi za turiste in tolovadce ter razne čevlje za dom. Prave ruske galoše in dokolenice (gamašne) in vse k stroki spadajoče potrebščine.
Naročila po meri in popravila se okusno, točno in solidno izvršujejo v lastni delavnici. 1525
Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

Fr. P. Zajec
optik, urar in trgovec z zlatnine in srebrnine.
Stari trg 26.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.
Slovenski optični zavod v Ljubljani. Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Edina zaloga **izvirnih ameriških čevljev.** 3476
Avstr.-ameriška zaloga čevljev v Ljubljani poleg kavarne „pri Slonu“. Pazite natančno na firmo.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 850

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Josip Stupica

jornonar in sedlar
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.
Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših **konjskih oprav** kakor tudi krasno opremljene kočije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno opravo katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine kakor tudi že obrabljene vozove in konjske oprave.

Br. Hlavka Prešernova ulica št. 5.
Atelje za ortopedične aparate in bandaze.

Izdelovatelj kirurških medicinskih instrumentov in vseh potrebnih za bolnike.

Ant. Krejči
Ljubljana, Wolfova ul. št. 5.
priporoča svojo bogato zalogo najmodernejših, najfinejših **kožuhovin, klobukov in čepic.**
Prevzema tudi vsa v to vrsto spadajoča popravila proti najnižji ceni. Kupuje tudi vsakovrstne kože divjadi in jih najbolje plačuje.
Blago ceno in solidno.

V prid družbe sv. Cirila in Metoda
Prva češka splošna deln. družba za zavarovanje na življenje v Pragi
Generalno zastopstvo za vse slov. dežele v Trstu, ul. Donizetti 5.
EDINA slovenska delniška družba za zavarovanje na življenje, **EDINA**, katere kolekuje zavarovalne listine s narodnim kolekom, **EDINA**, katere kolekuje svoje dopise s narodnim kolekom, Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! **Svoji k svojim!**
Pojasnila dajajo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.
8386 **Nadzornik v Ljubljani je** gospod **GESTRIN IVAN**, Radeckyjeva cesta 16.

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York je proga

Red Star Line
Rdeča zvezda

Na naših parnikih **Finland, Kroonland, Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland**, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, v jedna postrežba in spalnice po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.
Odhod iz Ljubljane vsak tork popoldne.
Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez **Kanado v Severno Ameriko** in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.
Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc **Anversa New York**
v Ljubljani, **Kolodvorska ulica** odslej **št. 26**, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno „pri Starom Tlačerju“.

Rada bi se oženila

vsak s tako damo, ki si naroči svojo opremo pri tvrdki **Bratje Krejcar**, tkalnica v Dobruški št. 9181, Češko.
Dobiva se tudi vse blago za **gospodinjstvo** izborne kakovosti v vseh množinah. Reklamna prodaja; naročite torej, dokler je kaj zaloge.
6 beljenih rjuh brez šiva, izvrstne kakovosti 150 200 cm velikosti, samo K 13-50. Vzorci lepih barhentov in flanel, dalje vse platnine in pavolnine samo najpopolnejše kakovosti, gratis in franho. 3276

Ljubljana **Fr. Ševčik** Židovska ul. 7.
puškar
priporoča svojo **veliko zalogo** raznovrstnih **pušk in samokresov** lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, avstrijskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke trocevke in puške Beck s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi **veliko zalogo vseh lovskih potrebščin** po najnižjih cenah. — Popravila in naročila se izvršujejo točno in zanesljivo. Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštnino pristo.

Najnovejša iznajdba!
Velik požar

se zamore lahko in naglo pogasiti samo s **Smekalovimi brizgalnicami**

s 40% delavske sile pomanjšanim ravnotežem nove sestave, ki od desne in leve strani vlečejo in mečejo vodo. — V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnic nepotrebno.
Na Kranjskem so dosedaj naročila te vrste brizgalnic sledeča gasilna društva: **Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šentur, Koroška Bela, Bruck, Zgornja Sika, Dravice, Spodnja Idrija, Predealje, Sora, Stob, Trzin, Ljubica, Rovte, Volika Loka, Kamna gorica, Stodica, Valta vas, St. Peter na Belenjakem.**

R. A. SMEKAL v Zagrebu

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, ovi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev ter motornih mlinov.
Odplačevanje na obroke. 129 odlikovanj!
234

Julija Štor
v Prešernovih ulicah št. 5.
Največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.
Elegantna in jako skrbna izviritev po vseh cenah.
2178

Julija Štor
Prešernove ulice št. 5
Ljubljana.
Najpriležnejši čevlji sodanosti.

Naznanilo.
Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v svoji novi, največji in po najmodernejšem sistemu urejeni tovarni na Kranjskem za upoginjeno pohištvo in deščice (parket) različne vrste od priprostega do najfinejšega izdelka, naslonjače, gugalnike, pisalne fotelje, obešalnike, mize vsake velikosti, vrtnice stole, stole za glasovir itd.
Imam vedno veliko zalogo bukovih in hrastovih na par prepravljenih deščic (parket po najnižjih cenah).
Na zahtevo pošljem svoj ilustrovani cenik za- stonj in franko.
Ivan Bahovec,
tovarnar na Duplici p. Kamnik.
3099

Stole

Razpis.
Podpisani deželni odbor razpisuje
službe okrožnih zdravnikov
v 1.) Fari (okraj Kočevje); 2.) Grosupljem (okraj ljubljanski); 3.) Kočevju in 4.) na Raki (okraj Krško).
S temi službami je združena plača in sicer: ad 1) in 2) 1600 K, ad 3) 1200 K, ad 4) 1400 K in aktivitetna doklada 200 K.
Dosedanji zdravnik v Fari je dobival od zdravstvenega zastopa še pri- boljšek v znesku 1000 K za posebna službena opravila.
Zdravniku na Raki gre po nekem volilu naturalno stanovanje z vrtom in vinogradom na h. št. 40 za brezplačno zdravljenje ubožcev v občini Raka.
Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje podpisane mu deželnemu odboru
do dne 21. novembra 1909
ter dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.
Od DEŽELNEGA ODBORA KRANJSKEGA
v Ljubljani, dne 22. oktobra 1909.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem zadr. domu v Ljubljani na Dunajski cesti 18
je imela koncem leta 1908 denarnega prometa . K 71.417.344-75
upravnega premoženja . K 17.519.982-93
obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %
brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.
Sprejema tuč: vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.
Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 . K 17.102.911-27.
Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %.
Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.
URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Ustanovljena leta 1882.
Telefon št. 185.
Poštno hranilnica račun št. 828.405.

Odkriveno z zlato kalajno v Pa-
du 1904 in z zlato kalajno in
križem v Londonu leta 1895

Anton Presker
krojač
Ljubljana, Sv. Petra c. 16
priporoča svojo
veliko zalogo gotovih oblek
za gospode in dečke, jopic
in plašev za gospe, nepre-
močljivih havelokov itd. itd.
Obleke po meri se po najnovejših vzor-
cih in najnižjih cenah izvršujejo.

G. Čadež
v Ljubljani
Mestni trg št. 14
poleg Urbančeve manuf. trgovine
priporoča
klobuke
čepice, razno moško perilo,
kravate, ovratnike itd. itd.
Blago imam solidno, cene
zmerne. Postrežem točno.

**Pekarija,
slaščičarna
in kavarna**
Jak. Zalaznik
Stari trg št. 21.
Filiale:
Glavni trg št. 6,
Sv. Petra cesta št. 26.

L. Mikuš
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

C. kr. priv. tovarna za cement
Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od
avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in
odporne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.
Priporočila in izpričevala 2944
raznih uradov in najslavitejših tvrd: so na razpolago.
Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Stoj prijatelj!!!
Predno si kupiš ali izposodiš
klavir, pianino ali harmonij
potrudi se še k rodoljubu, edini narodni trdk
Alfonz Breznik Gradišče št. 11,
poleg gostilne pri Kroni.
Kot strokovnjak, učitelj Glasbene Matice in
zaprseženi izvedenec c. kr. deželnega sodišča, jamčim za
trpežnost in blaglasnost strokovno preizkušenih in-
strumentov iz različnih prvovrstnih tvornic. Prodaja na obroke tudi brez zadatja Jamstva.
10 let. Najnižja najemnina. 230

Osrednjo kurjavo in prezračevanje
vseh sestavov postavlja
Češki specialni zavod: strojna tvornica
Jan Štětka
Praga-Kralj. Vinohrady, Fričova ulice št. 892.
Posebnost: stavbe železnih rastlinjakov
in njih opremljenje s toplo vodo.
Čtažna kurjava s štedilniki za stanovanja z 2, 4 ali 6 sobami.
Železne konstrukcije streh, mostov itd.
3281

Prostovoljna prodaja zemljišč.
Na predlog gosp. **Antona Gabra iz Škofje Loke hiš. št. 14** pro-
dala se bodo vsa njegova zemljišča (**Finlarjevo posestvo**) to je vložek št. 20.
21, 22, 268 in 339 kat. obč. Škofja Loka, št. 77, kat. obč. Sopotnica, št. 61.
k. obč. Puštal, št. 108, kat. obč. Suha in št. 193, kat. obč. Jodešiče, na javni
nadrobni prostovoljni dražbi.
Posestvo obstoji iz hiš št. 14 in 15 v mestu in št. 13 na Studencu z
žago, mlinom in fužino, iz pristave v Karlovcu, iz travnikov, njiv in gozdov.
Vodna moč na jezu je konstantna, ima okrog 100 konjskih sil in se
bi lahko dala izrabljati tudi za kako električno napravo.
Dražba se odredi
na dan 11. novembra t. l.
in se bo pričela **točno ob 9. uri dopoldne v notarski pisarni v**
Škofji Loki, ter se bo razun pri gozdih, če se bo izkazala potreba, nadaljevala
na licu mesta.
Izključna cena za posamezne predmete je razvidna iz dražbenih pogojev.
ki so vsakomur na ogled v navedeni notarski pisarni.
Prodajalec si pridrži pravico skozi tri dni prodajo odobriti ali ne.
Vsak dražitelj ima pred ponudbo položiti 10% izključne cene kot var-
ščino. Prvo polovico kupnine je plačati v 14 dneh, drugo s 5% obresti pa v
treh mesecih.
Zemljiškopravni zavarovanim upnikom ostanejo njih pravice ohranjene
ne glede na prodajo.
V Škofji Loki, dne 29. oktobra 1909.
Niko Lenček,
c. kr. notar kot sodni komisar.

Bremna v New York
s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ
WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.
Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.
Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega
parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite
v Ljubljani edino le pri
EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorske ulice št. 35
nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.
Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa
pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. —
Postrežba poštena, rečna in solidna.
Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Meksiko, Kalifornijo,
Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno
ugodno in izredno ceno čez **Galveston**. Odhod na tej progi iz Bremna
enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor
Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Pozor!! Bertelli

Industrijski vozovi
Franc Visjan
Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
novih in že rabljenih
VOZOV.

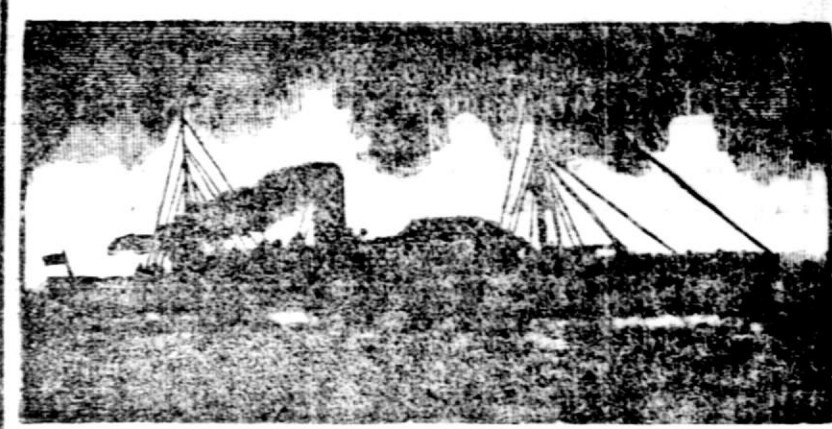
Podjetje betonskih stavb Bratje Seravalli & Pontello

Slomškove ulice šte. 19, Ljubljana.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevi, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje teras, vodomotov, korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropne. — Zaloga kameninastega blaga in šamotne opeke. Vsa dela so solidno in strokovno izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopnik svodov patent „Thru“.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
oblastv. koncesionirana
potovalna pisarna

za 246

Ameriko

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 41.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Ravnokar izšle nove dvostranske slovenske plošče!

Cena 4—kron in po 2 K 50 vin.

2832

Velika zaloga

gramofonov

od 25 kron naprej.

Dobi se tudi na mesečne obroke.
Zato zahtevajte takoj brezplačno cenike
gramofonov in raznih plošč.

Fr. P. Zajec

urar in optik

Ljubljana, Stari trg št. 26.

Največja zaloga
moških in deških oblek

A. Kunc

Ljubljana, Dvorski trg šte. 3.

Podružnica: Novo mesto, Glavni trg.

1157

Zelo važno za trgovce in obrtnike!

Ker imam še precejšno zalogo

reklamnih koledarjev za leto 1910

In je sedaj skrajni čas, da si jih vsakdo nabavi, ker bode gotovo v najkrajšem času zaloga pošla in se Vam tukaj nudi zelo ugodna prilika, zahtevajte vzorce, katere radevolje pošiljam na ogled. — Z velespoštovanjem

Fr. Iglič, Ljubljana,
Mestni trg št. 11.

3913

Na debelo in drobno!

Ključavničarstvo

Ig. Faschinga vdova
Poljanski nasip št. 8.
Reichova hiša.

Izvrstne in solidne dele.
Cene zmerno. Popravila se
točno izvršujejo.

Največja zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadne do najfinše

Žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Namenim naročnikom se
poslija s povzajem.

Josip Rojina

krojač prve vrste

v Šelenburgovih ulicah šte. 5.

nasproti glavne pošte

konkurira z največjimi trdkami

glede finega kroja in ele-

gantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinjših angl.

in franc. specialitet blaga.

: Zavod za uniformiranje.

Svoji k
svojim!

Ciril - Metodove drože

Te žitne drože, izborne po
kakovosti, se priporočajo go-
spodom pekarn, trgovcem in
slav. občinstvu. Prodaja jih

v korist Ciril - Metodovi družbi
po nizkih cenah samo

Maks Zaloker
v Ljubljani
v lastni hiši
Kladzna ulica št. 17 in
Rečna ulica št. 5.
V korist
Ciril - Metodovi družbi!

Odlikovana
Prva kranjska
tvornica klavirjev
Ljubljana

Hilšarjeva ulica 5 Gradišče

RUDOLF A. WARBINEK

Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja
solidno narejene pianine, klavirje in
harmonije tudi samostojne
za gotov denar, na dolga od-
plačila ali naposled.

Poprave in ugleševanja se izvršujejo točno
in računijo najceneje.

Najbolja tvornica na avstrijskem jugu.

Poštne hranilnice št. 49.036. Telefon št. 135.
Glavna posojilnica
registrovana zadruga z neomejeno zalogo
pisarna na Kongresnem trgu šte. 15. Souvanova hiša v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge,
obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdiga
brez odbitka rentnega davka.
Uraane ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretilgalo.

Izvolite pisati po vzorci!
V. J. Havlicek in brat v Poděbradech
(Kralj. Češko.)
Izvozna hiša modnega in manufakturnega blaga.
Priporočamo v izvršnih kakovostih:
Modne blagove — sukna
Jesen 1909—1910 Zima
Barhate. Flanelle. Opreme za neveste.
Vrreči franke.
1 zavoj 40 m pralnih ostankov
okusno odbranih 18 K franke po
povzetju. Od teh se vzorci
ne pošiljajo. 776
Najboljši nakup!

C. kr. priv. zavarovalna družba. C. kr. priv. zavarov. družba za življenje.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplačana delniška glavica K 6.000.000.
Družba zavaruje:
a) proti škodam vnel ognja, strele in parne
ali plinove razstrelbe, kakor tudi proti
škodam vnel gasenja, podiranja poslopij
in proti škodam vnel odnašanja pre-
mičnih reči, nadalje proti požarnim ško-
dam živino, zaloge vsakovrstnega blaga,
kmetijske orodje, pridelke itd.;
b) proti požarnim škodam poljske pridelke in
kijaje v poslopjih in kopicah;
c) proti škodam vnel slučajnega ubitja stroj-
nega stekla;
d) raznovrstno blago proti škodam, nastalim
pri prevažanju po suhem in po vodi;
e) proti škodam vnel tatinskega vlema in
vnel tatvine iz zaprtih in odprtih pro-
storov;
f) proti vsakovrstnim telesnim neugodam,
nadalje sprejema jamstvena zavarovanja
obrtih podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih
posostnikov, voznikov, lovcev itd.

Družba zavaruje na človeško življenje po
najraznovrstnejših kombinacijah, kakor:
a) za slučaj smrti, glavica plačljiva takoj
po zavarovančevi smrti na njega zaostale
ali kako drugo določeno osebo;
b) za slučaj smrti in mesena zavarovanja z
oprostitvijo plačila zavarovalnine, ozi-
r. priznanjem dosmrtnne rente ob nastali
cmenoglosti; nadalje sprejema
c) zavarovanja za doživljenje, preskrbitevje se
stareš, zavarovanje otroških dot, plačljivo
pri dosegu določene starosti na zavarc-
vanca samega;
d) zavarovanje dosmrtnih rent, za preskrbe
vdov in vdovinskih rent po najnižjih
premijsah in pod najugodnejšimi pogoji,
kakor neovrženost in nezapadlost police,
jamstvo tudi za slučaj vojske brez po-
sodne premijske doklade itd.

Natančnejša pojasnila daje radovoljno
Generalni zastop v Ljubljani
Sodnijske ulice šte. 6.

Vodja generalnega zastopa: Jos. Prosenec.

15-1

1591

Krasne

klobuke za dame

po znano najnižjih cenah, priporoča

modni salon A. Vivod-Mozetič

Ljubljana, Stari trg 21.

Klobuke sprejemam v popravilo. Zunanja naročila izvršujem točno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

1591

Krasne

Proč

gladilnim papirjem (šmirgljem)!!

TRAUBIN

obl. var.

Najnovije brzotlačno sredstvo za vse vrste jeklenega in žel. blaga namesto gladilnega papirja.

Traubin osnati v malo minutah vse kuhinjske okvire,
za kar se je z gladilnim papirjem (šmirgljem) rabilo
celo ure.

Traubin je sestavljen:
za jeklene okvire,
• jeklene okvire in okvire pri kuhinjs-
kih opretilih,
• vse vrste drožij,
• vse stroje ostrovin, robce in vse predmete, ki se
sicer čistijo z gladilnim papirjem (šmirgljem).

Vsi predmeti se lahko očistijo in se razproskani.

Zahtevajte, ali ako ni v zalogi, Traubin, vse drugo pa odločno zavrnite. —

naročite pri svojem trgovcu ali

Dobiva se v škatlicah a 12h 24h in a 1 kg K 120.

Glavna zaloga: Friderik Traub, Dunaj XVIII., Gentzgasse 27.

Dobiva ali naroča se pri drogerijskih, specializiranih, barvniških, fotografirskih in
trgovinskih s milom in modnim blagom.

4111

Vseka gospodinja naj pazi na navodila!

J. KORENČAN

Ljubljana, Stari trg 5.

Trgovina z norimberškim in galanterijskim blagom na drobno in :-: na debelo. :-:

Velika zaloga pletenin kakor nogavic, srajc, : maj, spodnjih hlač, : otroške obleke i. t. d.

Le enkrat

— izvolite si ogledati veliko izbiro v največji —
narodni konfekciji

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana. Stari trg št. 28. Ljubljana.

Posebno krasno

3927

BLUZE

domače halje, krila predpasnike, otroške obleke in krstne oprave.
Najboljše perilo in vse modne predmete za gospode in gospe.
Po pošti natanko po naročilu. Cene radi majhne režije najnižje.

Pravo ime Schichtovega
pralnega izvlečka je
„Hvala žensk“

To je najboljši milni prašek za namakanje
perila in polno nadomestilo za beljenje na travi.

Dobiva se povsod!

3685

Anton Leutgeb,

35 rekavičar in bandajist.

Pod trančo 1. Ljubljana. Pod trančo 1.

Lastna izdelovalnica vrhovnih in vrhovnih, vrhovnih in vrhovnih rekavičar.

Izdelovatelj
klinih pasov.
Vsa kirur-
gična dela.
Zunanja na-
ročila točno.
Cene nizke

Slovenski elektrotehnik

Fr. Sax

Ljubljana, Gradišče 17.

Uvaja vsakojake elektrosignalne
naprave, kot zvonila, telefon, elek-
trične hišne svetilke za blaginjo in
navadna vrata, preskušanje
strojev, nasvete za njih popravilo,
oziroma oskrbi popravilo in novouredbi.

Izven Ljubljane se priporoča za
vzajemno jak. točnih

elekt. naprav za luč in moč.

Na razpolago dobro in zanes-
ljivo blago.

Pokličite me, ako je Vaš električni
obrat moten. 37950

Svoji k svojim!

Velika zaloga
juvelov, zlatnine,
srebrnine

različnih ur in očal. 351

Blago prve vrste.

Solidna postrežba. Cene najnižje.

Lastna delavnica
za popravila in nova dela.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami
ter zaprisoženi sodnijski cenilec.
Ljubljana, Wolfove ulice 3.

Klobuke cilindre
in čepice
v najnovejših fasonah in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.

352

Pod trančo št. 2. Postaja električne železnice.

Pozor! Prodaja najnovejše Pozor!**Jesenske in zimske narejene****= obleke =**

Za gospode, dame, dečke in deklice
po najnižji ceni edine 3596

konfekcijska trgovina **A. LUKIČ**
Pred Škofije št. 19.

Sprejme se takoj

manufakturist

vojaščine prost, več tudi pisarniških poslov. Italijanščine zmožni imajo
prednost. — Ponudbe na naslov tvrdke 3964

FRANC SOUVAN SIN, Ljubljana.

365-38

Fotografski umetni zavod

AVGUST BERTHOLD

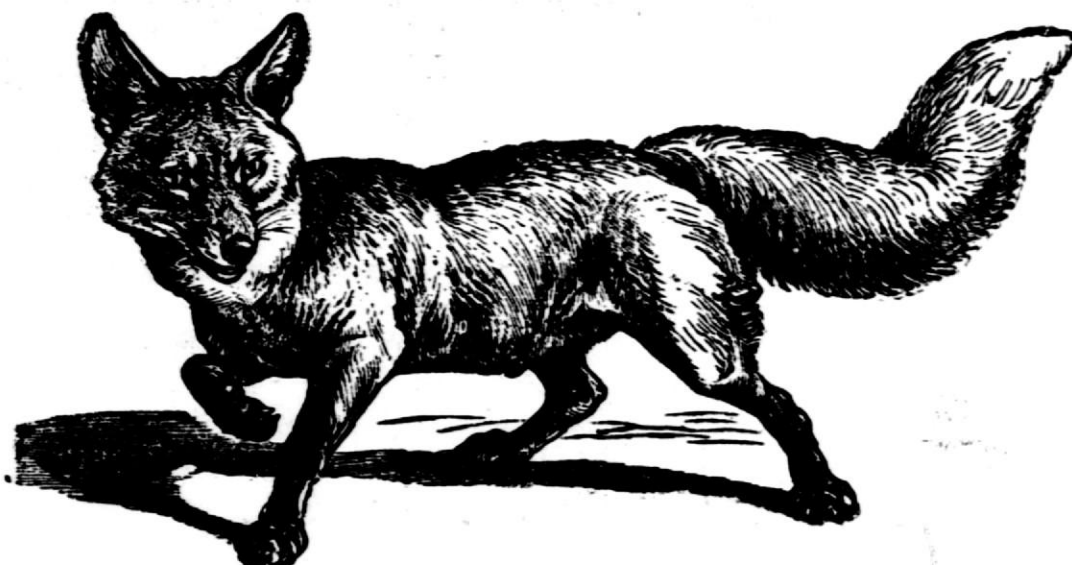
Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko
spadajočih naročil kakor: reproducir-
anje, povečevanje, fotografiranje
tehničnih predmetov, interijerjev itd.

.. .. Vsa dela se izvršujejo točno in v največji množini.

POZOR!

Vedno velika zaloga klobukov, kakor
tudi čepice lastnega izdelat.

Kupujem kožo vseh divjadih po naj-
višjih dnevnih cenah.

Priporočam se za izdelovanje kožuhov vseh vrst,
kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov.

V zalogi imam vedno veliko izbiro vseh vrst kožu-
hovine. Sprejemam popravila vseh v to stroko spadajočih
predmetov. Izdelujem vse po najnižjih cenah.

J. WANEK, Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 21.

3919

NAZNANILO.

4097

Generalno zastopstvo

NATIONAL CASH REGISTER Co. i. t. d.

doslej na Miklošičevi cesti 4, je od 6. t. m.

v Ljubljani, Sodnijska ulica št. 1.

(ogel Dunajske ceste).

Stalna zaloga vzorcev. — Novi modeli. — Nizke cene. — Ogledanje in
razkazilo ravnanja z aparati se gospodom lastnikom trgovin — ne da
bi se jih sililo, da kaj kupijo — najtopleje priporoča.

Prospekti na željo gratis in franko. Pojasnila se dajo radovoljno.

